

We Lwowie, dnia 29. marca 1901.

Aleg 53

Sprawozdanie

Wydziału krajowego o popieraniu kultury krajowej na polu
budowli wodnych.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy ma zaszczyt przedłożyć Wysokiemu Sejmowi sprawozdanie z czynności w zakresie budowli wodnych i melioracyj za rok 1899—1900 wraz z uzadnieniem wydatków preliminowanych na te cele na r. 1901, które to sprawozdanie obejmuje:

- I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.
- II. Załatwienie petycyj.
- III. Postęp budowy przy publicznych robotach melioracyjnych za rok 1899.
- IV. Wnioski w sprawie konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy i zmiany §. 45 kraj. ustawy wodnej, tudzież postęp w opracowaniu nowych projektów melioracyjnych.
- V. Uzasadnienie rubryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na rok 1901.
- VI. Wykaz czynności kraj. biura melioracyjnego za rok 1899—1900, oraz zmiany w personalu technicznym i służby dozorców tego biura.
- VII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego i udział kraju w tym funduszu.

I. Wykonanie uchwał Wysokiego Sejmu.

a) Ustawy sankcyonowane.

Ustawy
agrarne.

Odezwą z d. 9. lutego 1900 l. 13.691 zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa, że Najwyższem rozporządzeniem z d. 9. grudnia 1899 uzyskały sankcję uchwalone przez Wys. Sejm dnia 12. i 18. lutego 1898 projekty ustaw:

- 1) o komasacji gruntów rolnych;

2) o dzieleniu gruntów wspólnych i regulacji odnoszących się do nich wspólnych praw użytkowania i zarządu;

3) o składzie komisji krajowej dla spraw wyłączenia obcych gruntów z lasów i zaokrąglenia granic leśnych.

Zarazem oznajmiło c. k. Prezydium Namiestnictwa wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 16. grudnia 1899 l. 27.869, że skoro tylko otrzyma z c. k. Ministerstwa projekt rozporządzeń wykonawczych do powyższych ustaw, co ma wkrótce nastąpić, udzieli ich Wydziałowi krajowemu do oświadczenia się.

Wskntek dwukrotnych przypomnień Wydziału krajowego (odezwami z dnia 28. maja 1900 l. 35.356 i z d. 31. sierpnia 1900 l. 58.633) nadeszło nam c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 17. marca 1901 l. 28.981 projekt referenta rozporządzeń wykonawczych do ustaw agrarnych z tą jednak uwagą, że ostateczny projekt tych rozporządzeń ustakony będzie dopiero po porozumieniu się wszystkich interesowanych Ministerstw. Ponieważ zaś według końcowych postanowień ustaw agrarnych, termin, od którego ustawy mają obowiązywać, oznaczają dopiero Ministerstwa interesowane w porozumieniu z Wydziałem krajowym po ułożeniu odnośnych rozporządzeń wykonawczych, zatem dotychczas nie mogły wejść w życie te ważne dla kraju ustawy.

Wedle odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 4. września 1900 l. 9.750 uzyskał Najwyższą sankcyę uchwalony przez Wys. Sejm d. 5. lutego 1897 projekt ustawy o uzupełnieniu obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa. Ustawa ogłoszoną została w dzienniku ustaw kraj. z r. 1900 pod Nr. 88, rozporządzenie wykonawcze zaś dopiero w r. 1901 pod Nr. 19.

Ustawa
o obwało-
waniu le-
wego brzegu
Wisły
w pow.
krakow-
skim.

Pierwsza rata 30% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego wstawiona do preliminarza tego funduszu na r. 1900 została w roku ubiegłym wypłaconą, a budowę zarządził Wydział krajowy na mocy upoważnienia udzielonego przez Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 1. maja 1908 l. 1.044 przed wejściem w życie ustawy, poruczając kierownictwo robót inżynierowi kraj. biura melioracyjnego, Karolowi Bożewiczowi, prowadzenie zaś kasy i rachunkowości Wydziałowi powiatowemu w Krakowie.

W sprawie rozmaitych wymagań c. i k. komendy fortecy w Krakowie, od których spełnienia władze wojskowe uczyniły zależnem wykonanie robót, a do których odnoszą się rezolucye Wys. Sejmu z d. 4. maja 1900 l. s. 3.854, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 14. maja 1900 l. 46.437 (w odpowiedzi na przedstawienie Wydziału krajowego z d. 10. listopada 1899 l. 68.689), że c. i k. Ministerstwo wojny pismem z 27. kwietnia 1900, oddział 8, Nr. 815 wystósowanem do c. k. Ministerstwa rolnictwa, odstąpiło od trzech warunków postawionych przez komendę fortecy krakowskiej, a to ze względu na powszechną użyteczność zamierzonego przedsięwzięcia, natomiast obstaje przy złożeniu intabulowanego rewersu demolacyjnego co do części wału w gminie Dąbie położonej w rejonie fortecznym i przy prawie używania wału jako komunikacji dla oficerów i patroli.

Odezwą z d. 22. maja 1900 l. 33.712 zgodził się Wydział krajowy na używanie lewego wału Wisły w rejonie fortyfikacyjnym jako środka komunikacyjnego dla pieszych oficerów i patroli, oraz oświadczył gotowość wystawienia rewersu demolacyjnego, skoro mu c. k. Namiestnictwo udzieli wzoru takiego dokumentu. Zarazem zauważył Wydział krajowy, że używanie wału przez kawalerję nie byłoby wskazane, gdyż w ciągu lat kilku wał uległby zniszczeniu, — rewers zaś demolacyjny może być zaintabulowany dopiero po przeprowadzeniu wywłaszczenia gruntów w obrębie fortecy krakowskiej na rzecz funduszu budowy.

Ustawa
o uzupełnieniu obwałowania
prawego brzegu Wisły między
Podgórzem a Niepołomicami.

Odezwą z d. 26. lipca 1900 l. 51.938 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo, że c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 15. lipca 1900 l. 7.666 zatwierdziło projekt techniczny uzupełnienia obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami z wyjątkiem 2 nieznacznych przestrzeni trasy w Podgórzu i poniżej ujścia Podłężówki, które zakwestyonowane zostały przez departament techniczny Namiestnictwa, a co do których ma być zarządzone dalsze badanie, oraz zgodziło się na przeprowadzenie postępowania wodno-prawnego partjami w miarę postępu robót w myśl wniosku Wydziału krajowego.

Przytem oświadczyło wymienione Ministerstwo gotowość przyznania 30% zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego w kwocie 148.800 koron, którego pierwsza rata z powodu obciążenia tego funduszu wstawioną zostanie dopiero do preliminarza na r. 1901. Ażeby zaś umożliwić spółce wodnej zaciągnięcie pożyczki na pokrycie 30% datku konkurencyjnego, przedłożyło Ministerstwo rolnictwa uchwalony przez Wys. Sejm d. 21. marca 1899 odnośny projekt ustawy do Najwyższej sankcyi, która też wedle ustawy c. k. Prezydum Namiestnictwa z d. 18. października 1900 l. 11.376 udzieloną została Najwyższem postanowieniem z d. 26. września 1900. (Ustawa ogłoszoną została w dzienniku ustaw kraj. z r. 1900 pod Nrem 101).

Na skutek rezolucyi z d. 1. maja 1900, którą Wys. Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, aby dalsze obwałowanie prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami w możliwie najkrótszym czasie podjął, zawiadomiliśmy Wydział spółki reskryptem z d. 9. czerwca 1900 l. 38.125, że Wydział krajowy zarządzi dalsze roboty przy tem przedsiębiorstwie, skoro zapewnioną zostanie wypłata pierwszej raty zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego.

Wobec powyższej decyzyi Ministerstwa rolnictwa, zostaną więc roboty podjęte z wiosną 1901.

Ustawa
o regulacji
górnego
Dniestru
z dopływami.

Jak już w zeszłorocznem sprawozdaniu melioracyjnem podnieśliśmy, sprawa regulacji górnego Dniestru z dopływami natrafiła na trudności w c. k. Ministerstwie spraw wewnętrznych, które przed sankcją ustawy zażądało ułożenia rozporządzenia wykonawczego i zamieszczenia w niem postanowień, jakie się nie znajdują w żadnem innem rozporządzeniu wykonawczem, wydanem dla krajowych przedsiębiorstw melioracyjnych, a które ograniczając atrybucye Wydziału krajowego określone w ustawie, oddają prawie cały zarząd techniczny temu Ministerstwu, względnie jego zastępcy delegowanemu corocznie do komisji inspekcyjnych, programowych i kolaudacyjnych.

Jakkolwiek z góry przewidzieć można, że podobna centralizacja zarządu budowy tylko ujemnie wpłynąć może na postęp robót i zwiększy nieproduktywne koszta zarządu, czego dowodem są dotychczasowe budowle wodne, wykonywane przez państwo w Galicyi, to jednak z uwagi, że od przeprowadzenia reambulacyi, cztery lata upłynęło, a każdorazowe przedstawienie Wydziału krajowego nie tylko spotykało się z odmową ze strony Ministerstwa spraw wewnętrznych bez żadnego motywowania, lecz dawało powód do stawiania nowych, uciążliwych warunków, opóźniając sprawę o dalszy rok cały, gdyż dopiero w takim okresie czasu nadchodziło załatwienie, Wydział krajowy pragnąc już raz zakończyć te długotrwałe rokowania w interesie ważnego dla kraju przedsiębiorstwa, przyjął wszystkie warunki postawione przez Ministerstwo spraw wewnętrznych i w odezwie z d. 17. sierpnia 1900 l. 55.174 oświadczył, że się z góry zgadza na wszelkie dalsze zmiany projektu rozporządzenia wykonawczego, których wprowadzenie Ministerstwo uważałoby za właściwe, byle tylko te zmiany były zgodne z uchwalonym przez Wys. Sejm d. 9. lutego 1897 projektem ustawy.

Wskutek tego oświadczenia zatwierdziło wreszcie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskryptem z d. 29. listopada 1900 rozporządzenie wykonawcze, zamieszczając w niem jednak jeszcze dodatkowo dwie zmiany (§§. 2 i 6), — oraz przedłożyło projekt ustawy do sankcyi cesarskiej, która udzieloną została Najwyższem postanowieniem z dnia 4. grudnia 1900 (ustawa ogłoszoną została w dzienniku ustaw kraj. z r. 1901 pod Nrem 12).

Ustawa o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

Wedle odezwy c. k. Prezydium Namiestnictwa z d. 20. listopada 1900 l. 12.721 Najwyższem postanowieniem z d. 4. listopada 1900 udzieloną została sankcyja cesarska uchwalonemu przez Wys. Sejm d. 1. maja 1900 projektowi ustawy o konserwacji robót regulacyjnych na potoku Przegnojówce z dopływami.

Ustawa ta ogłoszoną została w „dzienniku ustaw kraj. z r. 1901 pod Nrem 8.

b) Projekty ustaw dotychczas niesankcyonowane.

Projekt ustawy o uzupełnieniu regulacji Nowego Brnia z dopływami.

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego z petycyi gmin i obszarów dworskich Lubasz, Radwan, Zabrze, Suchygrunt, Wólka, Dąbrowica, Brzezówka, Borki i Małec o wykończenie regulacji Nowego Brnia powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4. maja 1900 następujące uchwały:

I. „Sejm zrywa c. k. Rząd, aby uchwalony d. 5. lutego 1897 projekt ustawy o uzupełnieniu regulacji rzeki Nowego Brnia z dopływami jak najszybciej przedłożył do Najwyższej sankcyi“.

II. „Wzywa się Wydział krajowy, aby niezależnie od kroków przedsięwziętych u c. k. Rządu rozpatrzył jak najszybciej sprawę żądań petentów co do regulacji Brnia, objętej pierwotnym planem regulacyjnym i zarządził, co należy, w tym kierunku, aby przynajmniej obwałowanie na przestrzeni wałem jeszcze nie zamkniętej, koniecznie w ciągu bieżącego roku wykonane zostało“.

Na rezolucyę ad I) zakomunikowało nam c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 23. listopada 1900 l. 115.187 reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 9. listopada 1900 l. 3.685, że pierwszą ratę zasiłku z państwowego funduszu melioracyjnego na wykończenie regulacji Nowego Brnia z dopływami, zamierza wstawić do preliminarza tego funduszu na r. 1901, o ile na to dyspozycyjne środki pozwolą. Skoro pierwsza rata zasiłku z wymienionego funduszu zostanie w drodze konstytucyjnej przyzwoloną, przedłoży Ministerstwo wniosek na udzielenie sankcyi uchwalonemu przez Wys. Sejm projektowi ustawy.

W wykonaniu rezolucyi ad II) polecił Wydział krajowy reskryptem z d. 11. sierpnia 1900 l. 32.612 kierownikowi regulacji dolnej sekcji Białej, inżynierowi Maryanowi Röhrichowi wytyczyć zamknięcie wałów Nowego Brnia w Radwanie, którego koszta preliminowano w projekcie na 10.863 koron 44 gr., wykonanie zaś robót poruczyć dozorczy Schultzowi, zajętemu przy regulacji i obwałowaniu młynówki na folwarku Czernichowskim. Ponieważ jednak roboty w Czernichowie nie zostały ukończone, a inni rutynowani dozorczy, którymby samodzielne prowadzenie robót poruczyć można było, zajęci byli przy budwach już z wiosną rozpoczętych, zamknięcie wałów Nowego Brnia w Radwanie zostało odroczone do wiosny 1901 r., w którym to terminie dalsza budowa przy regulacji Nowego Brnia z dopływami zostanie zarządzoną.

Projekt ustawy o regulacji rzeki Pełtwi z dopływami.

Projekt techniczny tej regulacji nie został dotychczas przedłożony c. k. Rządowi, gdyż projektant, były starszy inżynier, Tadeusz Sikorski, który w r. 1899 powołany został na profesora studium rolniczego na uniwersytecie Jagiellońskim, nie ukończył i nie nadesłał sprawozdania technicznego. Wskutek tego sprawa uległa dalszej zwłoce.

Projekt ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach.

W sprawie uchwalonego przez Wys. Sejm d. 21. marca 1899 projektu ustawy o obwałowaniu lewego brzegu Dunajca od ujścia potoku Więckówki do mostu kolejowego w Bogumiłowicach, reskryptem z d. 26. listopada 1899 l. 12.018, że gotowe jest przyznać dla tego przedsięwzięcia 40% zasiłek z państwowego funduszu melioracyjnego z zastrzeżeniem konstytucyjnego zezwolenia na pokrycie kosztów obliczonych na 260.000 koron, zażądało jednak przedtem zbadania na miejscu zakwestyonowanej przez galic. departament wodny trasy wału w trzech miejscach.

Delegowani przez c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy urzędnicy techniczni uznali zaprojektowaną trasę jako odpowiednią i zaproponowali tylko powiększenie promienia krzywizny wału w jednym miejscu z 500 na 800 m celem odsunięcia trasy wału od skrzyni tamy o 35 m. Wynik dochodzenia przesłał Wydział krajowy odezwą z d. 13. czerwca 1900 l. 34.838 c. k. Namiestnictwu, lecz decyzja c. k. Ministerstwa rolnictwa dotychczas nie nadeszła.

W ciągu r. 1900 zarządził Wydział krajowy zestawienie katastru konkurencyjnego i przesłał ten operat wraz z projektem statutu spółki wodnej c. k. Starostwu w Brzesku, tak ażeby postępowanie wodno-prawne mogło być w r. 1901 przeprowadzone.

Projekt ustawy o regulacji potoku Pustej (Radosławki) z dopływami.

Reambulacja projektu technicznego, który służyć ma za podstawę wykonania robót, a który przesłany został c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 6. lipca 1899 l. 42.853, została przeprowadzoną w r. 1900. Ponieważ jednak technik delegowany przez c. k. Namiestnictwo objawił opinię, że regulacja potoku Pustej ma być przedłużoną od ujścia Majdanu do Styru tj. na przestępnym, gdzie zdjęcia z powodu oporu włości nie mogły być wykonane, zatem c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 7. listopada 1900 l. 8.547 zarządziło na wniosek ministerialnego departamentu wodnego ponowne zbadanie sprawy na miejscu za pośrednictwem delegata tego ministerstwa na koszt funduszu krajowego, żądając zarazem poprzedniego wykonania niwelacji wymienionej przestrzeni Pustej.

Odezwą z d. 8. stycznia 1901 l. 82.864 zgodził się Wydział krajowy na ponowne przeprowadzenie reambulacji projektu przez delegata Ministerstwa rolnictwa i oświadczył gotowość zarządzenia niwelacji przestrzeni potoku Pustej nieobjętej projektem, jeżeli władza polityczna umożliwi technicznym organom krajowym wykonanie pomiarów.

Wobec tej decyzji Ministerstwa, tudzież z uwagi, że budowa ma być dopiero rozpoczęta po prawomocnem zawiązaniu spółki wodnej, co wedle dotychczasowych doświadczeń dłuższego wymaga czasu, dziś już przewidzieć można, że wejście w życie uchwalonego przez Wys. Sejm d. 1. maja 1900 projektu ustawy nie rychło nastąpi.

Projekt ustawy o regulacji potoków Sołotwy i Rokity

Przedłożony odezwą z d. 6. lipca 1899 l. 38.887 i zreambulowany w r. 1900 przez c. k. Namiestnictwo projekt techniczny zwróciło c. k. Ministerstwo rolnictwa reskryptem z d. 12. lipca 1900 l. 8.742 do uzupełnienia dalszą siecią rowów osuszających zaproponowanych przez delegata c. k. Namiestnictwa.

Po przeprowadzeniu ponownej reambulacji przez delegata c. k. Namiestnictwa i projektanta zaprojektowano rowy dodatkowe łącznej długości 31,9 kilometrów, których wykonanie wymagać będzie nakładu 13.000 zł. w. a. 95 ct. w. a., wskutek czego przy pozostawieniu pierwotnej sumy kosztorysowej 185.000 zł. w. a. (370.000 K) zredukuje się preliminowana w kosztorysie rubryka wydatków rozmaitych i nieprzewidzianych z 15.371 zł. 75 ct. w. a. na 2.370 zł. 80 ct. w. a.

Uzupełniony projekt c. k. Namiestnictwu odezwą z d. 10. stycznia 1901 l. 964.

Uchwalony przez Wys. Sejm d. 1. maja 1900 projekt ustawy mający za przedmiot tę regulację, ma być przedłożony do sankcyi cesarskiej dopiero po zawiązaniu spółki wodnej.

Projekt ustawy o zmianie §§. 69 i 71 kraj. ustawy wodnej.

Uchwalony przez Wys. Sejm d. 4. maja 1900 projekt ustawy zmieniającej postanowienia §§. 69 i 71 kraj. ustawy wodnej nie uzyskał dotychczas Najwyższej sankcyi, mimo iż Wydział krajowy odnosił się w tej sprawie do Prezydium c. k. Namiestnictwa odezwą z d. 18. września 1900 l. 61.919.

c) Uchwały nie wymagające sankcyi.

Uchwała o podwyższeniu dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego,

Na posiedzeniu z d. 1. maja 1900 uchwalili Wysoki Sejm następującą rezolucję:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby podwyższył dotację roczną państwowego funduszu melioracyjnego“.

Celem poparcia tej rezolucji wystosowaliśmy po zebraniu się Rady państwa na tegoroczną sesję załączoną % odezwę do c. k. Prezydium Namiestnictwa, a równocześnie odnieśliśmy się do JE. p. Prezesa Koła polskiego w Wiedniu o wyjednanie podwyższenia dotacji rocznej państwowego funduszu melioracyjnego z 1,500.000 kor. do kwoty 4,000.000 koron.

Systematyczna regulacja rzek karpackich.

W sprawie systematycznej regulacji rzek karpackich, która w myśl programowej uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 13. lutego 1894 ma być stopniowo przeprowadzoną, a której wykonanie w obec dwukrotnych klęsk powodziowych w r. 1899 w dorzeczu Wisły, a w r. 1900 w dorzeczu Dniestru, stało się naglącem, otrzymaliśmy ze strony c. k. Namiestnictwa zawiadomienie (w odezwach z dnia 2. sierpnia 1900 l. 74.739 i z dnia 4. lutego 1901 l. 9.420), że rewizya projektów generalnych na regulację rzek Raby i Świcy, na których roboty w myśl powołanego programu z r. 1896 miały być rozpoczęte, nie została dotychczas zarządzoną.

Uchwała w sprawie żeglugi na Wiśle

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Rapoporta i tow. w sprawie żeglugi na Wiśle powziął Wys. Sejm na posiedzeniu z dnia 4. maja 1900 następujące uchwały:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby przez przyznanie wydatniejszej niż dotąd dotacji na regulację koryta Wisły rozłożone jeszcze na lat 12 roboty regulacyjne przeprowadził w krótszym terminie.

II. Wzywa się c. k. Rząd, aby uchwaloną przez Radę państwa dotację 300.000 zł. w. a. na budowę przystani zimowej w Nadbrzeziu wydano na odnośne roboty w przeciągu dwu lat.

III. Wzywa się c. k. Rząd, aby w jak najkrótszym czasie zawarł z Rządem rosyjskim traktat o żegludze na Wiśle i zarządził wszystko co potrzebne, by stosunki porządku publicznego na Wiśle unormowane zostały.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, aby w razie powstania Towarzystwa żeglugi parowej na Wiśle, wyznaczył temuż towarzystwu ze skarbu państwa stałą subwencję w odpowiedniej wysokości, podobnie jak to mają towarzystwa żeglugi na Elbie, na Dunaju i Lloyd austriacki.

V. Wzywa się c. k. Rząd, aby wydał dla towarów z Austrii via Nadbrzezie eksportowanych odpowiednie niskie taryfy kolejowe i aby przeprowadził z Węgrami rokowania dla uzyskania dla tych towarów odpowiednich ulg taryfowych na kolejach węgierskich.

VI. Wzywa się c. k. Rząd, aby przez wyposażenie stacyi kolei w Nadbrzeziu we wszystkie zakłady komunikacyjne (Verkehrsanstalten) umożliwił uczynienie zadość potrzebom rozwiniętego ruchu towarowego i ułatwił czynności transportowe.

Na zapytanie Wydziału krajowego z dnia 12. września 1900 l. 60.387 odpowiedziało c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 5. października 1900 l. 93.974, że uchwały powyższe przedłożono c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych, decyzya jednak dotychczas nie nadeszła.

Uchwała w sprawie budowy dróg wodnych

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Merunowicza w sprawie sieci dróg wodnych w Galicyi powziął Wysocki Sejm na posiedzeniu z dnia 28. kwietnia 1900 następujące uchwały:

„I. Sejm wzywa c. k. Rząd usilnie, aby:

a) z możliwie największym pospiechem wykończył techniczne prace przygotowawcze do budowy kanałów spławnych mających połączyć Odrę z Wisłą, z dalszem połączeniem drogą wodną Wisły i Sanu z Dniestrem i z odgałęzieniem od Sądowej Wiszni przez Gródek, Lwów do Brodów;

b) aby zajął się zapewnieniem finansowych środków do budowy tych dróg wodnych, czy to przy pomocy przedsiębiorstwa prywatnego z pełnem zabezpieczeniem ekonomicznego interesu kraju, czy też przez uzyskanie w drodze konstytucyjnej odpowiednich kredytów do budowy tych dróg wodnych na rachunek państwa, z udziałem kraju i innych interesowanych czynników;

c) aby tę sprawę tak przeprowadził, by żegluga na wymienionych wyżej drogach wodnych w naszym kraju rozpoczęła się równocześnie z żegluga na nowych drogach wodnych innych krajów koronnych, a zwłaszcza na kanałach łączących Dunaj z Odrą, Elbą i Wełtawą.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby sprawę tę wobec c. k. Rządu z całą stanowczością zastępował, a ewentualnie zniósł się z Wydziałami krajowymi współinteresowanych krajów koronnych w celu przedsięwzięcia wspólnej z nimi akcji.“

Uchwały powyższe zakomunikował Wydział krajowy Reprezentacyom interesowanych krajów, mianowicie Szlązka, Morawii i Austrii dolnej, tudzież Magistratowi stoł. miasta Wiednia z zapytaniem, czyby nie były skłonne porozumieć się z galic. Wydziałem krajowym co do wspólnej akcji, jakąby należało podjąć w tej ważnej sprawie.

Co do rozolnocy ad I. zawiadomiło nas c. k. Prezydum Namiestnictwa odezwą z dnia 15. lutego 1901 l. 1.688/pr., że w sprawie budowy kanałów spławnych w Galicyi dotychczas nie nadeszła decyzja władzy centralnej.

Regulacya
rzek grani-
cznych
i spławnych

W sprawie regulacyi rzek granicznych i spławnych, która poruszoną została programową uchwałą Wys. Sejmu z dnia 13. lutego 1894, a następnie rezolucją z dnia 12. lutego 1898, wniósł na ostatniej sesyi interpelacyę do c. k. Rządu poseł Bednarski i tow., ograniczając zapytanie do regulacyi rzek w powiecie Nowotarskim, mianowicie granicznego Dunajca od ujścia Białki do Szczawnicy oraz Białki tatrzańskiej.

Odezwą z dnia 22. listopada 1900 l. 12.355, zawiadomiło nas c. k. Prezydum Namiestnictwa wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. października 1900 l. 28.019, iż „względem ułożenia programu czynności dla sporządzenia projektu na uregulowanie tych rzek ma nastąpić porozumienie z król. węgierskim Rządem z wiosną 1901 r. i że w tej sprawie c. k. Namiestnictwo odniosło się do król. węgierskiego Urzędu kultury IV. dystryktu w Koszycach o zaproponowanie terminu wspólnego zjazdu, po którym pomiary celem ułożenia projektu mają nastąpić.“

Uchwała
w sprawie
obwałowania
granicznej
Wisły między
Białką
a Przemszą.

W załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o wniosku posła Kramarczyka i tow. w przedmiocie obwałowania granicznej Wisły między Białką a Przemszą w powiecie Bialskim powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 4. maja 1900 następującą uchwałę:

„Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie przeprowadził obwałowanie prawego brzegu granicznej Wisły między ujściem Białki i Przemszy w powiecie Bialskim kosztem c. k. skarbu państwa.“

Na zapytanie Wydziału krajowego z dnia 21. października 1900 r. l. 58.720 oznajmiło c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 12. grudnia 1900 r. l. 108.525, że decyzja c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w sprawie tej rezolucyi dotąd nie nadeszła.

Orgauizacya
spółek
wodnych.

W ciągu ostatniego roku zawiązane zostały przez władze polityczne trzy spółki wodne:

1) dla obwałowania lewego brzegu Dunajca w myśl ustawy z dnia 2. września 1895. Dz. ust. kraj. Nr. 69 (wedle odezwy c. k. Starostwa w Tarnowie z 4. sierpnia 1900 l. 29.449 ukonstytuował się Wydział spółki dnia 3. lipca 1900, wybierając przewodniczącym Dominika hr. Potockiego, właściciela dóbr w Bobrownikach małych, zastępcą zaś Jana Kaweckiego z Łąki siedleckiej);

2) dla osuszenia bagien Łuńcucko-Jarosławskich w myśl ustawy z dnia 26. kwietnia 1893. Dz. ust. kraj. Nr. 28 (wedle odezwy c. k. Starostwa w Jarosławiu z dnia 12. lutego 1901 l. 5898 ukonstytuował się Wydział spółki 8. lutego 1901, wybierając przewodniczącym Witołda ks. Czartoryskiego, zastępcą zaś Józefa Wańczyckiego, naczelnika gminy Ujeźny);

3) dla obwałowania lewego brzegu Wisły między Krakowem a granicą państwa w myśl ustawy z dnia 26. sierpnia 1900. Dz. ust. kraj. Nr. 88 (wedle odezwy c. k. Starostwa w Krakowie z d. 7. lutego 1900, l. 3.749 wybrał Wydział spółki 31. stycznia 1901 przewodniczącym Stanisława hr. Badeniego, właściciela dóbr w Branicach, a zastępcą przewodniczącego posła na Sejm Franciszka Wójcika).

Delegatami Wydziału krajowego zostali zamianowani: do Wydziału spółki ad 1) Henryk Dolański, właściciel dóbr w Radłowie, do Wydziału spółki

ad 3) poseł na Sejm i prezes Rady powiatowej krakowskiej Dr. Franciszek Paszkowski.

Natomiast nie zostały dotychczas związane spółki wodne :

a) dla regulacji Bugu w myśl ustawy z dnia 9. lipca 1894. Dz. ust. kraj. Nr. 69. (c. k. Starostwo w Kamionce strum.);

b) dla regulacji górnej Kisieliny w myśl ustawy z dnia 22. września 1896. Dz. ust. kraj. Nr. 46 (c. k. Starostwo w Brzesku).

Uchwała
w sprawie
zakładania
fundamentów
objektów
kolejowych
i drogowych.
Rezolucya
w sprawie
zbadań ra-
chunków
spółki wodnej
dla regulacji
Wisłoka
i Pielnicy,
oraz wykoń-
czenia robót
regulacyj-
nych.

W sprawie rezolucji Wys. Sejmu z dnia 21. marca 1899 wzywającą c. k. Rząd, aby fundamenty mostów i przepustów komunikacyjnych tak głąboko były zakładane, iżby umożliwiały swobodny odpływ wody z wylotów drenowych, zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 28. lipca 1900 l. 74.458, że jeszcze nie nadeszła decyzja c. k. Ministerstwa.

Przy rozprawach nad rub. XIII. wydatków budżetu krajowego na r. 1901 powziął Wys. Sejm dnia 3. maja 1900 na wniosek posła Milana następujące uchwały :

„1. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w jak najkrótszym czasie wydelegował urzędnika, któryby zbadał rachunek spółki wodnej w Besku dla Wisłoka i Pielnicy a przytem wysłuchał pretensyj, jakie sobie strony interesowane roszczą do spółki.

2) C. k. Rząd postara się o przyspieszenie i załatwienie jak najrychlejsze wykończenia budowy regulacyjnej Wisłoka i Pielnicy w granicach już objętych.“

Ponieważ rachunki spółki wodnej na podstawie aktu kołaudacyjnego zostały przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego sprawdzone i co do cyfry znalezione bez zarzutu, przyczem wytknięto tylko niestosunkowo wysokie koszta zarządu, ponieważ dalej komisja kołaudacyjna wyraziła opinię, że roboty regulacyjne prowadzono z możliwą oszczędnością, a przekroczenie sumy kosztorysowej było w danych warunkach nieuniknionem, ponieważ wreszcie stwierdzono, że podniesione przez właściciela dóbr Wzdowa, Dra Adama Ostaszewskiego zarzuty co do szafowania groszem publicznym nie mają rzeczywistej podstawy, zapytało c. k. Namiestnictwo odezwą z dnia 3. października 1900 l. 95.270, co było powodem do powzięcia przez Wys. Sejm powyższych uchwał. Gdy zaś Wydział krajowy oświadczył, że nie może udzielić w tej sprawie wyjaśnień, gdyż uchwały te powzięte zostały na wniosek posła Milana (L. W. kr. 67.861 ex. 1900), zażądało c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 16. listopada 1900 l. 108.659 objawienia zdania, czy uważa za konieczne, względnie wskazane delegowanie urzędnika dla zbadania rachunków ostatecznie już sprawdzonych, na co Wydział krajowy oznajmił, iż nie widzi tej potrzeby, zwłaszcza że wnioskodawca nie przytoczył żadnych konkretnych faktów, z którychby potrzeba ponownego sprawdzania rachunków wynikała.

Uchwała
w sprawie
regulacji rzek
Bystrzyc pod
Stanisławo-
wem.

Przy rozprawach nad rubr. XIII. wydatków budżetu krajowego na r. 1900 powziął Wys. Sejm dnia 3. maja 1900 następującą uchwałę :

„Wniosek posła Łazarza Winniczuka o wyznaczenie z funduszu krajowego kwoty 20.000 koron na koszta regulacji rzek Bystrzyc pod Stanisławowem odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.“

Na cel powyższy Wydział krajowy nie mógł przeznaczyć żadnej kwoty, gdyż Wys. Sejm w rub. XIII. poz. 209 lit. k. do dyspozycji Wydziału krajowego dotacyi nie uchwalił.

Uchwała
w sprawie
szczególniej-
szego uwzględ-
nienia prośb
gmin o wy-
konanie głów-
nych robót
odwodnia-
jących.

Przy rozprawach nad tą samą rubryką uchwalili Wys. Sejm dnia 3. maja 1900 następującą rezolucję :

„Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na wniesione prośby gmin, któreby życzyły sobie najpierw główne rowy dla odprowadzenia wody zbudować, szczególniejszą zwracał uwagę i takowe możliwie uwzględniał.“

Uchwała ta nie wymagała wydania jakiegokolwiek zarządzenia, gdyż dotychczas wszystkie prośby gmin o odwodnienie były uwzględnione.

Zakładanie
fabryk
drenarskich.

Na akcję popierania i zakładania fabryk drenarskich przeznaczył Wys. Sejm na r. 1900 uchwałą z 1. maja 1900 dotację w kwocie 10.000 koron i zarazem wezwał c. k. Rząd, iżby z państwowej dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje przyczynił się do tej akcji taką samą kwotą.

Subwencja państwowa została odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 17. listopada 1900 l. 111.921 (L. W. kr. 80.380) wyasygnowaną w kwocie 10.000 koron.

Ministerstwo rolnictwa, zarządzając wypłatę tego zasiłku w kwocie wyższej niż w latach poprzednich o 2.000 koron — zastrzegło się, iż udzielenie obecnie wyższej subwencji niemoże przesądzać udzielania tak samo wysokich subwencji w latach następnych. Oświadczyło też zarazem Ministerstwo, iż udzielenie wyższej subwencji wyjdzie na korzyść szczególnie małych posiadaczy gruntowych a to za pomocą możliwie daleko idącej zniżki cen rurek do drenowania zakupywanych w fabrykach subwencyonowanych.

Dotychczas udzielenie subwencji czynił Wydział krajowy zawisłem od warunku, iż właściciel subwencyonowanej fabryki będzie obowiązany zbywającą ponad własną potrzebę produkcję odsprzedawać posiadaczom sąsiednich gruntów po cenach przez Wydział krajowy w porozumieniu z nim ustanowionych. Ceny zaś ustanawiał Wydział krajowy według kosztów założenia i produkcji, dla których tytułem zysku właściciela doliczał 100% tychże kosztów. Ceny w ten sposób wypósrodkowane wypadły w każdym razie niższe, aniżeli ceny w fabrykach przemysłowych.

Z ulgi tej jednak sąsiednie fabryki mogą tylko w nielicznych wypadkach korzystać, gdyż obdarzeni subwencją właściciele produkują przeważnie tylko taką ilość, jaka potrzebną jest dla zdrenowania ich własnych gruntów.

Aby można zastosować się do życzenia objawionego przez Ministerstwo rolnictwa w tych nielicznych wypadkach, gdzie fabryki więcej ponad potrzebę właściciela produkują, rozesał Wydział krajowy okólnik do wszystkich inżynierów biura melior. z zapytaniem, z których fabryk i którzy mniejsi posiadacze gruntów oraz po jakiej cenie dotąd nabywali rurki. Tak dostarczone daty będą służyły Wydziałowi krajowemu za podstawę do ocenienia, o ile ceny rurek były wygórowane i w danym razie do oznaczenia tych cen dla właścicieli mniejszych posiadłości gruntowych w tych fabrykach, które w przyszłości założone zostaną przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego i państwowego.

Zdając sprawę z rozdziału subwencji na zakładanie fabryk drenarskich w r. 1900, Wydział krajowy zaznaczyć przedewszystkiem musi, iż zgłoszenia o dostarczenie pras drenarskich, gdyż tylko w tej formie udziela się w zasadzie subwencji, mniej licznie wpływają, aniżeli w latach poprzednich.

Z dotacyi krajowej i rządowej za r. 1900 dostarczył Wydział krajowy od czasu przedłożenia ostatniego sprawozdania o melioracjach do chwili niniejszego sprawozdania podwójnie działających pras drenarskich wraz z krajaczami do gliny i innymi przyborami następującym osobom:

1. p. Wiktorowi Jasińskiemu, właścicielowi posiadł. tab. Bełzec, pow. Złoczów;
2. kapitule metropol. ob. łąc. we Lwowie jako właściciele folwarku Honiatycze, pow. Rudki;
3. ks. Władysławowi Sapieże właściciel. posiadłości tab. Olszyce, pow. Cieszanów.
4. p. Stefanowi Trzeciekiemu, właścicielowi posiadł. tab. Dynów, pow. Brzozów;
5. p. Babecie Thom, właścicielce posiadł. tab. Żeldec, pow. Żółkiew;
6. p. Józefowi Schirmerowi, właścicielowi cegielni we Lwowie;
7. Właścicielom cegielni w Jaworowie, pow. Stryj, pod firmą „Margrabina Walerya Gordon i Spółka.“
8. p. Stanisławowi Dolańskiemu, właścicielowi posiadł. tab. Nart, wyżny, pow. Nisko;
9. p. Janowi Gorayskiemu, właścicielowi posiadł. tab. Siedliska-Bogusz, pow. Pilzno;

Z dawniej rozdanych pras pozostawili Wydziałowi krajowemu do dyspozycji prasy:

1. p. Władysław Dembowski w Siarach, pow. Gorlice;
2. Stanisław Niezabitowski w Butynach, pow. Żółkiew;
3. spadkobiercy ś. p. Dr. Józefa Rettingera w Oblaszkach, powiat Chrzanów;
4. ks. Marya Lubomirska w Miżyńcu, pow. Przemyśl;
5. ks. Witold Czartoryski w Pełkiniach, pow. Jarosław i
6. p. Roman hr. Michałowski w Dobrzechowie, pow. Jasło.

Oddane do dyspozycji prasy z miejscowości od 2, 5. i 6 są już przyręczone: pierwsza dla p. Michała Maczugi, dzierżawcy folwarku w Zapałowie, pow. Cieszanów, druga dla p. Teofila Kosińskiego właściciela cegielni w Jarosławiu, trzecia dla zarządu dóbr w Wysocku, pow. Jarosław.

Prasa udzielona w r. 1897 p. Janowi Paygertowi w Zubowmostach przeniesioną została do Streptowa, pow. Kamionka.

II. Załatwienie petycyj.

Petycja gminy Przyłasek rusiecki o zmianę trasy lewego wału Wisły w pow. Krakowskim. Na skutek tej petycji, która uchwałą Wys. Sejmu z d. 1. maja 1900 przekazaną została Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, zawiadomiliśmy Zwierzchność gminną w Przyłasku rusieckim za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Krakowie reskryptem z d. 18. czerwca 1900 l. 38.135, że sprawa przesunięcia trasy wału w tej gminie ku Wiśle będzie wziętą pod rozważenie, skoro budowa wału podjętą zostanie poniżej ujścia potoku Dłubni w Mogile.

Petycja gminy Maków o regulację Skawy. Uchwałą z d. 1. maja 1900 odstąpił Wys. Sejm tę petycję c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia. Odezwe z dnia 10. stycznia 1901 l. 102.778 nadeszło c. k. Namiestnictwo projekt lokalnej regulacji Skawy pod Makowem na długości 45, kilometrów, której koszt obliczono na 102.841 K 80 gr.

Do kosztów tych zobowiązała się konkurencja przyczynić datkiem 15.000 koron, tak iż w razie udzielenia 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłków przez kraj i państwowy fundusz budowli wodnych, reszta musiałaby być pokrytą przez c. k. Ministerstwo rolnictwa z dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje.

Ponieważ przyjęty w projekcie przekrój poprzeczny rzeki nie został umotywowany ani profilem podłużnym, ani obliczeniem przepływu wody, a nadto nie przywidziano obustronnego ubezpieczenia przekopów, które przy znacznym spadzie rzeki jest niezbędnie potrzebne, aby łożysko po wykonaniu przekopów nie uległo ponownemu zdziczeniu, zatem odezwą z d. 21. stycznia 1901 l. 3.147 zwróciliśmy projekt z prośbą o uzupełnienie w tym kierunku.

Petycja Wydziału pow. w Bochni o przyspieszenie regulacji Drwinki i obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby. Na skutek tej petycji, której Wys. Sejm nie załatwił, zawiadomiliśmy reskryptem z d. 10. czerwca 1900 l. 38594 Wydział powiatowy w Bochni, że biuro melioracyjne po ukończeniu projektu regulacji Uszwicy z dopływami i Grobki, tudzież obwałowania Wisły od Raby do Kisieliny i prawego biegu Raby zajmuje się właśnie opracowaniem projektu, którego dotyczy petycja. Projekt ten został w międzyczasie już wygotowanym.

Petycja gminy Łączki o regulację Dunajca. Petycję tę odstąpił Wys. Sejm uchwałą z d. 1. maja 1900 c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, o czym zawiadomiliśmy interesowaną gminę za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Sączu reskryptem z d. 9. czerwca 1900 l. 38.127.

Na zapytanie Wydziału krajowego z 12. września 1900 l. 60.390 zawiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 4. października 1900 l. 97.524, że zdjęcie Dunajca od km. 129 do 134 pod Zarzeczem, Czerńcem i Łączkami zostało już wykonane i projekt na systematyczną regulację tej przestrzeni wkreślony, kosztorysów jednak szczegółowych nie sporządzono dotychczas z powodu niedostateczności sił technicznych.

Petycja gminy Brandwica o usunięcie wadliwości młynówki Bukowy. Na skutek tej petycji, którą Wys. Sejm uchwałą z 2. maja 1900 przeniósł z komisji gospodarstwa krajowego do Wydziału krajowego, zawiadomiliśmy gminę petycjonującą reskryptem z 10. czerwca 1900 l. 37.085 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu, że sprawa usunięcia wadliwości młynówki Bukowy jest w toku, a w szczególności w maju 1900 r. była przedmiotem uzupełniających dochodzeń.

Na zapytanie z d. 3. stycznia 1901 l. 87.833 nie nadeszło nam dotychczas c. k. Starostwo w Tarnobrzegu zawiadomienia o stanie sprawy.

Petycja miasta Rzeszowa o regulację potoku Mikoszki. W załatwieniu tej petycji, którą Wys. Sejm uchwałą z d. 1. maja 1900 przekazał Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, zawiadomiliśmy reskryptem z d. 11. sierpnia 1900 l. 38.132. Magistrat miasta Rzeszowa, że z powodu trudnego położenia finansowego kraju na razie Wydział krajowy nie może przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku na piątne poparcie regulacji potoku Mikoszki.

Petycja gminy Lutcza o regulację potoku Stobnicy. Uchwałą z d. 1. maja 1900 przekazał Wys. Sejm tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia. O czym zawiadomiliśmy interesowaną gminą za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Rzeszowie reskryptem z d. 11. czerwca 1900 l. 38.131 z tą uwagą, że zdjęcia dla regulacji potoku Stobnicy zarządzone zostaną w roku następnym.

Petycja gminy Gawłówek o przekop Raby. Uchwałą z d. 1. maja 1900 przekazał Wys. Sejm petycję gminy Gawłówek o wykonanie przekopu na rzece Raby Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Co do tej petycji nadmieniamy, że Wydział krajowy już w r. 1899 w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z d. 21. marca 1899 l. 5.664 zarządził opracowanie lokalnej regulacji Raby pod Gawłówkiem i Bieńkowicami, gdzie racjonalne poprowadzenie trasy obu stronnych wałów Raby wymaga wykonania pięciu przekopów i stosownego ubezpieczenia brzegów.

Wedle projektu wygotowanego w r. 1900 kosztą robót, mianowicie: 61.752 m³ wykopu i 9.466 metrów bieżących tam faszynowych obok wykupna 38,7 hektarów gruntów pod przekopy, wynosić będą 260.000 koron.

Ze względu na tak wysoką sumę kosztorysową, Wydział krajowy zmuszony był odroczyć załatwienie tej sprawy do czasu, kiedy stosunki finansowe kraju na to pozwolą.

Petycja Wydziału powiatowego w Nowym Targu o regulację Gzarnego i Białego Dunajca. Na skutek tej petycji, której Wys. Sejm nie załatwił, zawiadomiliśmy reskryptem z d. 6. czerwca 1900 l. 35.998 Wydział powiatowy w Nowym Targu, że w myśl uchwalonego przez Wys. Sejm d. 13. lutego 1894 programu regulacji wód w kraju Wydział krajowy zarządzi opracowanie projektów regulacji Czarnego i Białego Dunajca, skoro rozpoczęte już operaty techniczne dla innych robót melioracyjnych w dorzeczu Wisły, Bugu i Styru zostaną wykończone.

Petycja Wydziału powiatowego w Sokalu o systematyczną regulację Bugu. W załatwieniu tej petycji, co do której Wys. Sejm nie powziął uchwały, zawiadomiliśmy reskryptem z d. 6. czerwca 1900 l. 35.998 Wydział powiatowy w Sokalu, że systematyczna regulacja rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa ze względu na spław uznana została za potrzebną tak przez Wydział krajowy, jak i c. k. Rząd, który w tym celu w r. 1897 wydelegował na miejsce radcę ministeryalnego Romualda Iszkowskiego.

Projekt techniczny został już przez kierownika budowy opracowany i w r. 1900 przez komisję kolaudacyjną zreambulowany; — a po sporządzeniu kosztorysu przedłożony zostanie c. k. Rządowi z wnioskiem na przeprowadzenie robót kosztem skarbu państwa, gdyż przy regulacji tej prawie wyłącznie o ułatwienie spławu się rozchodzi.

Petycja gminy Łisiatyca o regulację rzeki Stryja. Na skutek tej petycji, którą Wys. Sejm uchwałą z d. 1. maja 1900 odstąpił c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, uwiadomiło nas c. k. Namiestnictwo odezwą z d. 6. października 1900 l. 93.975, że petycję przesłano c. k. Starostwu w Stryju do zbadania stosunków na miejscu i przedstawienia wniosku.

Petycja kilku gmin i obszarów dworskich o zamknięcie zakładu dla spławu drzewa w Wełdzirzu.

Alegat 2.

W sprawie poruszonej tą petycją, którą Wydział krajowy odstąpił odezwą z d. 28. kwietnia 1899 l. 24.178 c. k. Namiestnictwu, otrzymaliśmy załączoną ./. odpowiedź, którą rekrytem z d. 29. marca 1900 l. 20.242 podaliśmy do wiadomości interesowanych za pośrednictwem Wydziałów powiatowych w Stryju i Dolinie.

Petycja gminy Halicz o regulację Łukwi.

Na skutek tej petycji, którą Wys. Sejm uchwałą z d. 1. maja 1900 odstąpił c. k. Rządowi do zbadania i możliwego uwzględnienia, zawiadomiło nas c. k. Prezydium Namiestnictwa odezwą z d. 27. sierpnia 1900 l. 9.296, że petycję przedłożono c. k. Ministerstwu spraw wewnętrznych.

Petycja Feliksa Leszczyńskiego, gospodarza w Potoku, o zasiłek na drenowanie gruntu.

Uchwałą z d. 1. maja 1900 przekazał Wys. Sejm tę petycję Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Odezwą z d. 18. czerwca 1900 l. 10.850 przedłożył Wydział krajowy c. k. Ministerstwu rolnictwa za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa wniosek na udzielenie zasiłków po 33 $\frac{1}{3}$ 0/0 na drenowanie 41 morgów gruntu Leszczyńskie go, którego koszta obliczono na 5.639 K 12 gr., a po 50 0/0 na wykonanie rowu przez obce grunta, z którego także inni włościanie będą korzystać, kosztem 1.460 K 8 gr. razem po 2.610 K 15 gr. z funduszu krajowego i państwowej dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracje.

Gdy c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało zasiłek w wysokości proponowanej przez Wydział krajowy, wykonanie drenowania zostanie zarządzone w r. 1901, a zasiłek krajowy będzie pokryty z wstawionej do preliminarza krajowego na r. 1901 dotacyi 50.000 koron na drenowanie gruntów włościańskich.

Petycja Henryka Kaczorowskiego o oddanie łożyska Wiśłoki pod Przeczycą.

Petycję tę przez Wys. Sejm niezadowoloną odstąpiliśmy odezwą z d. 10. czerwca 1900 l. 38.597 c. k. Prezydium Namiestnictwa, o czym zawiadomiliśmy równocześnie petycyonującego właściciela za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Pilźnie.

Petycja Ludwika Młynka w Sierczy o zapomogę na drenowanie.

Uchwałą z d. 4. maja 1900 przeszedł Wys. Sejm nad tą petycją do porządku dziennego, o czym zawiadomiliśmy interesowanego za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Wieliczce reskrytem z d. 26. maja 1900 l. 34.593.

Petycja obszarów dworskich i gmin Rzochów, Rzemień, Tuszyzna i Dobrynin o osuszenie gruntów.

W załatwieniu tej petycji, która uchwałą Wys. Sejmu z d. 2. maja 1900 przeniesioną została z komisji gospodarstwa krajowego do Wydziału krajowego, postanowiliśmy zarządzić opracowanie projektu osuszenia 2.000 morgów lasów i 1.800 morgów pól w gminach katastralnych Rzochów, Rzemień, Tuszyzna, Dobrynin i Białybór, zdjęcie zaś poruczyć inżynierom przeprowadzającym studia dla regulacyi górnej Trześniówki w powiatach Tarnobrzeskim i Mieleckim.

O czym zawiadomiliśmy strony interesowane za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Mielcu reskrytem z d. 4. września 1900 l. 80.436.

Petycja Zofii Biegańskiej o dodatek na utrzymanie dzieci i Antoniny Schneiderowej o pensję.

Przyznane na skutek tych petycyj uchwałą Wys. Sejmu z d. 3. maja 1900 jednorazowe dary z łaski 200 K. dla Biegońskiej, a 400 K. dla Schneiderowej wyasygnowaliśmy dekretami z d. 10. czerwca 1900 l. 38.261 i 38.262.

Niezałatwione przez Wysocki Sejm petycje.

Do Wydziału krajowego nadeszły z kancelaryi sejmowej następujące petycje, co do których Wys. Sejm nie powziął żadnej uchwały:

1) petycja spółki wodnej dla regulacyi Trześniówki o przyjęcie datku konkurencyjnego do kosztów konserwacyi na skarb kraju i państwa;

- 2) petycja towarzystwa politechnicznego we Lwowie w sprawie zarażenia brakowi fachowych inżynierów melioracyjnych;
- 3) petycja gmin Chełmiec polski, Chełmiec niemiecki i Biczycyce niemieckie o zabudowanie potoku Biczycanki;
- 4) petycja przysiółka Brzóza ad Warszawy o zwolnienie od obowiązku konserwowania rowu osuszającego, który ma być wykonany kosztem kraju i państwa.
- 5) petycja gminy Besko o zapomogę na osuszenie gruntów;
- 6) petycja gminy Sobów o odwodnienie pastwiska gminnego;
- 7) petycja rady powiatowej w Rawie o przyspieszenie regulacji dopływów Bugu.

O niezalutemiu tych petycji przez Wys. Sejm zawiadomił Wydział krajowy strony interesowane reskryptami:

- ad 1) z dnia 11. czerwca 1900 l. 35.613;
- ad 2) z dnia 6. czerwca 1900 l. 37.078;
- ad 3) z dnia 6. czerwca 1900 l. 37.080 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Nowym Sączu;
- ad 4) z dnia 6. czerwca 1900 l. 37.081 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu;
- ad 5) z dnia 5. czerwca 1900 l. 37.082 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Sanoku;
- ad 6) z dnia 6. czerwca 1900 l. 37.084 za pośrednictwem Wydziału powiatowego w Tarnobrzegu;
- ad 7) z dnia 10. czerwca 1900 l. 38.595.

III. Postęp budowy przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych w r. 1899.

A) Przedsiębiorstwa prowadzone przez Wydział krajowy.

1. *Uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami.*

Sprawdzone przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie, wynosiły w r. 1899, jak następuje:

I. Roboty ziemne	9.177 złr. 54 ct.
III. Roboty dodatkowe	99 „ 87 „
IV. Wykupno gruntów	4.081 „ 85 „
V. Konserwacya	2.069 „ 85 „
VI. Zarząd	3.068 „ 75 „
VII. Nieprzewidziane	1.286 „ 01 „
Razem	19.783 złr. 87 ct.

W porównaniu z preliminarzem kosztorysowym w kwocie 15.257 złr. 41 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 4.526 złr. 46 ct., na które składają się głównie rubryka „Roboty ziemne“, „Konserwacya“ i „Koszta zarządu“

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1899 inżynier kraj. biura melior., Maryan Röhrich.

2. *Uzupełnienie regulacji potoku Kisieliny*

Koszta budowy w r. 1899 wynosiły według sprawdzonego przez oddział rachunkowy zestawienia, jak następuje:

I. Roboty ziemne	2.899	złr. 27 ct.
II. Budowa obiektów	476	„ 30 „
III. Roboty dodatkowe	389	„ 58 „
IV. Wykupno gruntów	1.061	„ 61 „
V. Konserwacja	893	„ 90 „
VI. Zarząd	1.065	„ 58 „
VII. Rozmaite	551	„ 51 „
Razem	7.337	złr. 75 ct.

Kwota preliminowana na wykonanie powyższych robót wynosiła 3.963 złr. — ct, wskutek czego okazuje się przekroczenie w sumie 3.374 złr. 75 ct. rozkładające się na wszystkie rubryki kosztorysowe, a w szczególności na rubrykę robót ziemnych, którą przekroczono z powodu, iż ze względu na ilasty i zwięzły grunt musiano podnieść cenę robocizny.

Na rubrykę robót dodatkowych z powodu konieczności wydarniowania rowu Zabawskiego i znacznej powierzchni lewego wału Dunajca, wreszcie na rubrykę wykupna gruntów z powodu, iż uiszczono w tym roku budowy należności za grunta i plony, zajęte lub zniszczone jeszcze w okresie budowy 1890—1894.

Roboty przy tej regulacji musiały być w r. 1899 zredukowane, gdyż spółka wodna nie uiszczała wcale 30% datku konkurencyjnego, a zasiłki kraju i państwa zostały wyczerpane.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1899 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Korasadowicz równocześnie z budową prawego wału Dunajca.

3. Regulacja rzeki Białej z dopływami i obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

a) Regulacja Białej.

Sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie, rozdzielone na poszczególne rubryki, wynosiły w r. 1899:

I. Roboty ziemne	1.793	złr. 25 ct.
II. „ regulacyjne	44.361	„ 36 „
III. Budowa obiektów	—	„ — „
IV. Roboty dodatkowe	282	„ 88 „
V. Wykupno gruntów	201	„ 50 „
VI. Konserwacja	3.079	„ 89 „
VII. Zarząd	4.475	„ 77 „
VIII. Nieprzewidziane	409	„ 44 $\frac{1}{2}$ „
Razem	54.604	złr. 09 $\frac{1}{2}$ ct.

Oprócz tego z uzyskanych w latach ubiegłych oszczędności wykonano roboty regulacją 2 potoków na przedmieściu Strusinie miasta Tarnowa w celu odwodnienia zabagnionych gruntów i umożliwienia drenowania kosztem 4.103 złr. 29 ct., tak, że całkowity koszt budowy przedstawia się w wysokości 58.707 złr. 38 $\frac{1}{2}$ ct.

Preliminarz kosztorysowy na wykonanie pomienionych robót wynosił 62.532 złr. 63 ct., z czego okazuje się zaoszczędzenie w kwocie 7.928 złr. 53 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.

Budową przy tem przedsiębiorstwie kierował w r. 1899 inżynier kraj. biura melioracyjnego, Tadeusz Gedl.

b) Obwałowanie prawego brzegu Dunajca.

Koszta robót wykonanych w r. 1899 przy tem obwałowaniu wynoszą:

I. Roboty ziemne	14.096	złr. 64	ct.
II. Obiekty wałowe	2.050	„ 45	„
III. Obsiew wałów	545	„ 19	„
IV. Wykupno gruntów	5.766	„ 06	„
V. Konserwacya	739	„ 91	„
VI. Zarząd	2.413	„ 48	„
VII. Rozmaite	2.812	„ 70	„
Razem	28.424	„ 43	„

W porównaniu z kwotą preliminowaną na te roboty w kosztorysie 24.095 złr. 70 ct. okazuje się przekroczenie 4.328 złr. 73 ct.

Przekroczenie to spowodowane zostało brakiem robotnika, wskutek czego ceny jednostkowe musiały być podwyższone, a mimo to roboty nie mogły należycie postąpić.

Budowę prowadził inżynier Tadeusz Korasadowicz.

5. Obwałowanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadzono w r. 1899 w dwóch grupach; przyczem pierwsza grupa obejmowała sekcję II. prawego wału Wisłoki w Wojsławiu wraz z siecią rowów osuszających z ujściem do szluzu w tym wale, drugą zaś grupę tworzyły pozostałe rowy i kanały osuszające po prawym i lewym brzegu Wisłoki.

Według sprawdzonego przez tutejszy oddział rachunkowy protokołu przeprowadzonej w r. 1900 kolaudacyi przedstawiały się koszta wykonania robót jak następuje:

Dla grupy pierwszej.

I. Roboty ziemne	11.811	złr. 30	ct.
II. Budowa obiektów	3.322	„ 65	„
III. Roboty dodatkowe	160	„ 58	„
IV. Wykupno gruntów	3.793	„ 58	„
V. Konserwacya	96	„ 62	„
VI. Zarząd	730	„ 81	„
VII. Nieprzewidziane	28	„ 08	„
Razem	19.943	złr. 62	ct.

Wobec preliminarza kosztorysowego w kwocie 21.293 złr. 19 ct. okazuje się zaoszczędzenie w wysokości 1.349 złr. 57 ct.

Roboty przy grupie pierwszej prowadził inżynier kraj. biura melior., Jan Haładej, równocześnie kierując regulacją Krzemienicy.

Dla grupy drugiej:

I. Roboty ziemne	15.923	złr. 38	ct.
II. Budowa obiektów	1.946	„ 13	„
III. Roboty dodatkowe	6.415	„ 32	„
IV. Wykupno gruntów	7.556	„ 95	„
V. Konserwacya	915	„ 65	„
VI. Zarząd	4.951	„ 20	„
VII. Nieprzewidziane	4.789	„ 53	„
Razem	42.418	złr. 16	ct.

Koszta preliminowane na wykonanie tych robót wynosiły 35.311 złr. 39 ct., w skutek czego okazuje się przekroczenie w wysokości 7.186 złr. 77 ct. przypadające głównie na koszta zarządu oraz rubrykę robót rozmaitych i nieprzewidzianych, a które to przekroczenie komisya kolaudacyjna uznała jako usprawiedliwione potrzebą wykonania dodatkowych rowów osuszających, oraz

należytego ubezpieczenia dna i szkarp, tudzież ze względu na stosunkowo mały ruch ziemi przy budowie w r. 1899, którego wielkość i koszt wykonania wpływa na wysokość preliminowanych kosztów zarządu, obliczonych w procentach kosztów robót ziemnych.

Roboty objęte grupą drugą prowadził w r. 1899 inżynier kraj. biura melior., Jan Bochniak, przy pomocy praktykanta technicznego kraj. biura melior., Władysława Bigi.

5. Uzupełnienie regulacji potoku Krzemienicy.

Koszta wykonanych w r. 1899 przy tem przedsiębiorstwie robót wynosiły według sprawdzonego przez oddział rachunkowy zestawienia:

I. Wykupno gruntów	110 złr. 99 ct.
II. Roboty ziemne	7.429 „ 53 „
III. Budowa obiektów	2.290 „ 61 „
IV. Roboty dodatkowe	5.853 „ 87 „
V. Konserwacya	1.191 „ 48 „
VI. Zarząd	2.356 „ 36 „
VII. Rozmaite i nieprzewidziane	1.115 „ 60 „
Razem	<u>20.348 złr. 44 ct.</u>

Preliminarz kosztorysowy na wykonanie powyższych robót przedstawia kwotę 28.451 złr. 52 ct., wskutek czego suma zaoszczędzona wynosi 8.103 złr. 08 ct., osiągnięta głównie w rubryce robót ziemnych, wykupna gruntów i budowy obiektów.

Roboty przy budowie prowadził w r. 1899 inżynier kraj. biura melior., Jan Haładej.

6. Regulacya rzeki Bugu.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy zestawienia wynosiły w r. 1899 koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie, jak następuje:

I. Roboty ziemne	7.580 złr. 58 ct.
II. „ regulacyjne	11.749 „ 12 „
III. Budowa obiektów	140 „ 62 „
IV. Wykupno gruntów	1.577 „ 53 „
V. Konserwacya	532 „ — „
VI. Zarząd	3.917 „ 10 „
VII. Nieprzewidziane	635 „ 93 „
Razem	<u>26.132 złr. 88 ct.</u>

Na roboty wykonane w r. 1899 preliminowano w kosztorysie pierwotnego projektu 15.756 złr. 36 ct. w. a., z czego okazuje się przekroczenie w kwocie 10.376 złr. 52 ct. w. a.

Ponieważ jednak w wykazanych kosztach budowy mieszczą się roboty dodatkowe nieobjęte pierwotnym projektem, a zatwierdzone reskryptem c. k. Ministerstwa rolnictwa z dnia 17. marca 1900 l. 27.273, mianowicie niezbędne dla systematycznej regulacji ubezpieczenia brzegów tamami faszynowemi, na które preliminowano 28.012 złr. 99 ct. w., zatem ze względu na kosztorys tych robót dodatkowych okazuje się po strąceniu powyższego przekroczenia (10.376 złr. 52 ct. w. a.) zaoszczędzenie 17.636 złr. 47 ct. w. a., wedle którego należy ocenić działalność kierownika budowy.

Budowę prowadził w r. 1899 przy tem przedsiębiorstwie inżynier biura melioracyjnego, Maksymilian Czernik.

7. Regulacja środkowej sekcji Gniłej Lipy.

Sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy kosztą budowy w r. 1899, rozdzielone na poszczególne rubryki, przedstawiają się następująco:

I. Roboty ziemne	20.923	złr.	—	ct.
II. Ubezpieczenie brzegów	122	"	19	"
III. Budowa mostów	1.035	"	80	"
IV. Zakłady do spiętrzania wody	8.693	"	44 ¹ / ₂	"
V. Roboty dodatkowe	302	"	60 ¹ / ₂	"
VI. Wykupno gruntów	2.046	"	75	"
VII. Wykupno młynów	15.250	"	—	"
VIII. Konserwacja	386	"	26	"
IX. Zarząd	2.597	"	46 ¹ / ₂	"
X. Rozmaite	2.487	"	14	"
Razem	<hr/>			
	53.844	złr.	65 ¹ / ₂	ct.

Preliminarz kosztorysowy na wykonanie powyższych robót wynosił 53.262 złr. 71 ct., wskutek czego okazuje się przekroczenie w kwocie 581 złr. 94¹/₂ ct. w. a.

Roboty przy tem przedsiębiorstwie prowadził w r. 1899 inżynier kraj. biura melior., Jan Pisz.

8. Regulacja rzeki górnego Dniestru z dopływami.

Zamknięcie rachunkowe dla robót regulacyjnych przy tem przedsiębiorstwie, które się rozpoczęły w jesieni r. 1899, przedstawia w poszczególnych rubrykach kosztorysowych następujące wydatki:

I. Roboty ziemne	2.893	zł.	68	ct.
II. „ regulacyjje	13	"	50	"
III. Budowa obiektów	—	"	—	"
IV. Roboty dodatkowe	—	"	—	"
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	643	"	03	"
VI. Utrzymanie w czasie budowy	—	"	—	"
VII. Koszta zarządu	1.969	"	34	"
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	135	"	06	"
razem	<hr/>			
	5.654	zł.	61	ct.

Budowę przy tem przedsiębiorstwie prowadzili w r. 1899 na górnym Dniestrze inżynier biura melior., Dyonizy Howarth, na Strwiążu zaś inżynier biura melior., Władysław Zgorlakiewicz.

Również i w r. 1900 postęp robót przy tem przedsiębiorstwie był nieznacznym, gdyż c. k. Starostwa w Żydaczowie i Rudkach nie wydały dotychczas orzeczeń ekspropriacyjnych, mimo że dochodzenia komisyjne przeprowadzone zostały w r. 1899 i 1900, tak iż wykonanie przekopów mogło być zarządzone tylko na gruntach dworskich, których właściciele na to zezwolili.

Powodem tej zwłoki jest okoliczność, że pewne przestrzenie Dniestru i Strwiąża mają być regulowane także w interesie spławu, wskutek czego c. k. Namiestnictwo, opierając się na postanowieniu ustępu pierwszego §. 76. kraj. ustawy wodnej, wedle którego koncesjonowanie budowli wodnych na rzekach spławnych należy do politycznej władzy krajowej, uważa się za kompetentne także do wydawania orzeczeń ekspropriacyjnych i żąda od c. k. Starostw przedkładania sobie wyników dochodzenia.

Przyznając sobie kompetencję nawet w wypadkach przewidzianych w §. 77. kraj. ustawy wodnej, uchyliło c. k. Namiestnictwo orzeczenie c. k. Starostwa w Rudkach, którem pozwolono Wydziałowi krajowemu wytyczyć trasę przekopów Dniestru i grunta mające się zająć pod regulację na terytorium obszaru dworskiego Werbiż (kapituły metropolitalnej ob. łać.). Wpraw-

dzie na rekurs Wydziału krajowego zniósł c. k. Ministerstwo rolnictwa tę nieprzechylną dla przedsiębiorstwa decyzję politycznej władzy krajowej, lecz orzeczenie Ministerstwa (z dnia 3. grudnia 1900 l. 27.128 doręczone Wydziałowi krajowemu 14. stycznia 1901) wydane zostało tak późno, iż cały rok ubiegły dla robót przygotowawczych, a w szczególności operatu wykupia gruntów został stracony.

B). Przedsiębiorstwa prowadzone przez c. k. Ministerstwo rolnictwa i Wydział krajowy (sekcję Samborską dla zabudowania potoków górskich).

9. Zabudowanie potoku Bystra w Zakopanem.

Koszta budowy, sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy, wynosiły w r. 1899, jak następuje:

I. Roboty regulacyjne	15.243 zł. 36 ct.
II. „ przy zabudowaniu	717 „ 64 „
III. Wykupno gruntów	5 „ — „
IV. Utrzymanie robót	9 „ 20 „
V. Zarząd	3.346 „ 85 „
VI. Rozmaite	127 „ 60 „
razem	<u>19.449 zł. 65 ct</u>

10. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Białej.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy Wydziału krajowego zestawienia, przedstawiają się koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie za rok 1899, jak następuje:

I. Roboty ziemne	3.317 zł. 10 ct.
II. „ regulacyjne	14.385 „ 51 „
III. Budowa obiektów	2.635 „ 22 „
IV. Roboty dodatkowe	1.652 „ 65 „
V. Wykupno gruntów	— „ — „
VI. Konserwacja	366 „ — „
VII. Zarząd	3.012 „ 83 „
VIII. Nieprzewidziane	254 „ 67 „
razem	<u>25.623 zł. 98 ct.</u>

11. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Skawy.

Według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu kolaudacyjnego, wynosiły koszta budowy przy tem przedsiębiorstwie za rok 1899:

I. Roboty ziemne	173 zł. 84 ct.
III. Budowa obiektów	6.250 „ 53 „
IV. Roboty dodatkowe	70 „ 50 „
VI. Konserwacja	765 „ 90 „
VII. Koszta zarządu	4.115 „ 05 „
VIII. Nieprzewidziane	25 „ 10 „
razem	<u>11.400 zł. 92 ct.</u>

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym na wykonanie tych robót w kwocie 8.556 zł. 18 ct. okazuje się przekroczenie w wysokości 2.844 zł. 74 ct.

12. Zabudowanie potoku Głińsko.

Koszta budowy przy wykonaniu tego przedsięwzięcia wynosiły według sprawdzonego przez oddział rachunkowy protokołu przeprowadzonej kolaudacji powyższych robót w r. 1899, jak następuje:

I. Roboty ziemne	1.094 zł. 28 ct.
II. „ regulacyjne	1.129 „ 19 „
III. Budowa obiektów	179 „ 76 „
IV. Roboty dodatkowe	3.345 „ 86 „
V. Wykupno gruntów i odszkodowania	106 „ 42 „
VI. Konserwacja	231 „ 87 „
VII. Zarząd	2.470 „ 50 „
VIII. Nieprzewidziane	589 „ 42 „
razem	<u>9.147 zł. 30 ct.</u>

W porównaniu z preliminarem kosztorysowym w kwocie 9.935 zł. 90 ct. okazuje się przeto zaoszczędzenie w wysokości 788 zł. 60 ct.

13. Zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru.

Koszta budowy przy tem przedsięwzięciu, sprawdzone przez tutejszy oddział rachunkowy, wynosiły w r. 1899, jak następuje:

a) dla sekcji Turka:

I. Roboty ziemne	1.163 zł. 47 ct.
II. „ regulacyjne	665 „ 38 „
III. Budowa obiektów	1.490 „ 61 „
IV. Roboty dodatkowe	203 „ 20 „
V. Wykupno gruntów	85 „ 80 „
VI. Konserwacja	1.077 „ 83 „
VII. Zarząd	2.176 „ 99 „
VIII. Rozmaite i nieprzewidziane	137 „ 60 „
razem	<u>7.000 zł. 88 ct.</u>

b) dla sekcji Staremiasto:

I. Roboty ziemne	7.667 zł. 84 ct.
II. „ regulacyjne	5.158 „ 79 „
III. Budowa obiektów	4.374 „ 68 „
IV. Roboty dodatkowe	2346 „ 14 ¹ / ₂ „
V. Wykupno gruntów	589 „ 09 „
VI. Konserwacja	2.625 „ 23 „
VII. Zarząd	4.067 „ 05 „
VIII. Nieprzewidziane	900 „ 65 „
razem	<u>27.729 zł. 47¹/₂ ct.</u>

W obu sekcjach wynosiły zatem koszta budowy 34.730 złr 35¹/₂ ct. w. a.

C) Przedsiębiorstwa krajowe prowadzone przez c. k. Namiestnictwo.

14. Regulacja Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem.

Mimo dwukrotnych przypomnień (odezwami z dnia 11. października 1900 l. 67.920 i z dnia 9. lutego 1901 l. 9.724) nie nadeszło nam c. k. Namiestnictwo sprawozdania z budowy za r. 1899, wskutek czego Wydział krajowy może tylko podać następujące cyfry z zamknięcia rachunkowego:

A) Dochody:

Zapas z początkiem r. 1899	190.000 zł. 81 1/2 ct
datki państwowe	64.000 „ — „
datek krajowy	42.666 „ 67 „
odsetki od lokowanej gotówki	6.577 „ — „
rozmaite	— „ 05 „
Razem	<u>303.244 zł. 53 1/2 ct.</u>

B) Wydatki:

1. koszta zarządu	7.268 zł. 24 ct.
2. utrzymanie strażników	168 „ — „
3. koszta budowy	93.405 „ 34 „
4. wykupno gruntów	345 „ 49 1/2 „
5. różne	3.044 „ 23 „
razem	<u>104.231 zł. 30 1/2 ct.</u>
W porównaniu z dochodami	<u>303.244 „ 53 1/2 „</u>
okazuje się zapas kasowy z końcem r. 1899	199.013 zł. 23 ct

15. Regulacja Soły.

Wedle sprawozdania kierownictwa budowy nadesłanego odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 22. listopada 1900 l. 113.340 wykonano na Sole w r. 1899:

- między Ciścem a Cięciną 3 przekopy szutrowisk, 2 zamknięcia przekopów, naprawę 2 tam i 14 poprzeczek w starych łożyskach;
- pod Oświęcimem naprawy starej tamy faszynowej.

Koszta tych robót wynosiły	8.080 K. 34 gr.
Koszta zaś zarządu	21.335 „ 14 „
Razem	<u>29.415 K. 48 gr.</u>
czyli	<u>14.707 zł. 74 ct.</u>

Natomiast wedle zamknięcia rachunków nadesłanego Wydziałowi krajowemu odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 17. lipca 1900 l. 54.758 wynosiły wydatki w r. 1899:

1. Koszta zarządu i pomiarów	6.529 zł. 40 ct.
2. Rozmaite	1.480 „ 98 „
Razem	<u>8.010 zł. 38 ct.</u>

16. Regulacja Łomnicy.

Wedle sprawozdania kierownictwa budowy nadesłanego odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 9. stycznia 1901 l. 123.755 nie wykonano żadnych robót na Łomnicy w r. 1899, koszta zaś zarządu (płace i dodatki budowlane

personalu technicznego, koszta kancelaryjne, koszta pomiarów i inne wydatki) wynosiły 19.366 koron 54 gr. (9.683 złr. 27 ct. w. a.). Natomiast wedle zamknięcia rachunków udzielonego odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 14. lipca 1900 l. 54.757 wynosiły wydatki w r. 1899 tylko 6.393 złr. 41 ct. w. a.

IV. Wnioski w sprawie konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy i zmiany §. 45 kraj. ustawy wodnej.

1. Konserwacja zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy.

W myśl §. 6. ustawy z dnia 4. sierpnia 1892. Dz. ust. kraj. Nr. 68- o zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Skawy, oznaczyć ma sposób utrzymania wykonanych robót i pokrycie kosztów tego utrzymania osobna ustawa krajowa, która będzie wydana po skończeniu budowy.

Gdy w r. 1899 roboty programowe, o ile na to preliniowana suma kosztorysowa 103.938 złr. w. a. pozwałała, zostały wykonane, okazuje się obecnie potrzeba zapewnienia trwałej konserwacji przeprowadzonych zabudowań.

Wedle obliczenia sekcji Samborskiej c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich wynosić będą roczne koszta utrzymania wykonanych robót:

1) na potokach Sidzina, Sidzinka i Głóza	200 k.
2) „ potoku Bystrej	200 k.
4) „ „ Osielczyk	200 k.
4) „ „ Żarnówka	50 k.
5) „ potokach Księżym i Stanaszkowym	100 k.
Razem	750 k.

Płace pięciu strażników w gminach: Sidzina, Bystra, Osielec, Żarnówka i Maków od 100 do 360 k. rocznie (prze- ciętnie 250 k.).	1.250 k.
Razem	2.000 k.

Ponieważ interesowane gminy górskie są bardzo ubogie i nie byłyby w stanie pokryć tych kosztów, zaproponował Wydział krajowy w odezwie z d. 4. września 1900 l. 27.202 wystosowanej do c. k. Namiestnictwa przyjęcie tych kosztów po połowie na skarb kraju i państwa na przeciąg lat dziesięciu od r. 1901 do 1910, skoro zaś budowle w tym czasie przy starannej konserwacji prowadzonej przez wymienioną sekcję się ustalą, oddanie konserwacji począwszy od r. 1911 przymusowym spółkom wodnym, które w tym okresie dziesięcioletnim przez władze polityczne zostaną zawiązane.

Reskryptem z d. 13. listopada 1900 l. 27191 zgodziło się c. k. Ministerstwo rolnictwa na ten sposób zapewnienia konserwacji i pokrycia kosztów, a Wydział krajowy uprasza Wysoki Sejm o przyjęcie proponowanej ustawy konserwacyjnej, oraz uchwalenie na r. 1901 zasiłku 500/0 na konserwację w kwocie 1.000 koron.

2. Zmiana §. 45. kraj. ustawy wodnej.

Wedle §. 41. kraj. ust. wodnej „do stawiania w wodach publicznych wszelkich budowli wodnych, mających na celu uregulowanie wody lub ochronę przeciw takowej, a nie wykonywanych przez Państwo, potrzeba zezwolenia właściwej władzy politycznej“.

„Pozwolenie takie wtedy tylko potrzebne jest do podobnych budowli w wodach prywatnych, jeżeli one oddziałują na cudze prawa, albo na jakość, bieg, lub wysokość w wodach publicznych“.

Postanowienie to, normujące nadzór państwa nad prowadzeniem wód i środkami ochronnymi przeciw uszkodzeniom przez wodę ma na celu ochronę interesów publicznych i prywatnych, aby przez dowolne stawianie budowli w wodach płynących z jednej strony nie ucierpiał spław i żegluga, tudzież przysługujące każdemu w myśl §. 15. ustawy wodnej używanie wód publicznych do kąpieli, mycia, pojenia, pławienia, czerpania wody, wydobywania roślin, mułu, ziemi, piasku, żwiru, kamieni i lodu, z drugiej strony zaś, ażeby nie byli narażeni właściciele gruntów i zakładów na uszkodzenia przez wodę, jak obrywanie brzegów, podtopienie (utrata siły wodnej), zabagnienie lub nadmierne obniżenie zwierciadła wody (przesuszenie szkodliwe n. p. dla kultury łąkowej). Ponieważ przy teraźniejszej organizacji władz państwowych zastępowanie interesów publicznych należy do władzy politycznej i ta władza ma do dyspozycji fachowe organa techniczne, które obeznane są, jeżeli nie z całym zakresem, to przynajmniej z przeważną częścią hydrotechniki, zatem ustawa wodna całkiem słusznie czyni zależnem wykonanie budowli wodnych od zezwolenia władzy politycznej.

Od koncesyonowania wyłączają jednak wszystkie krajowe ustawy wodne, z wyjątkiem morawskiej, te budowle wodne, które wykonuje państwo, a to, jak interpretatorzy ustawy wodnej podnoszą, z tego powodu, ponieważ władze państwowe, które tego rodzaju roboty przeprowadzają, są z reguły władzami wyższymi (Rządy krajowe, lub Ministerstwa), a przed wykonaniem budowli techniczne organa państwa przeprowadzają rokowania ze stronami, projekty zaś techniczne badane i zatwierdzane bywają przez władze wyższe.

Te same powody i te same znamiona co przy budowlach państwowych, zachodzą przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych, które w zastosowaniu §. 45. kraj. ustawy wodnej przychodzą do skutku w drodze przymusowej. Mianowicie już przy zdjęciach techniczne organa krajowe zapytują interesowanych co do potrzeby i rozmiarów robót, tudzież trasy rzek, potoków i kanałów, następnie techniczne organa c. k. Namiestnictwa, a częstokroć c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, badają projekty techniczne na miejscu, poczem następuje rewizya projektów i sprawdzanie kosztorysów w departamencie wodnym c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, jako organu fachowego c. k. Ministerstwa rolnictwa, a wreszcie po przeprowadzeniu tych dochodzeń i badań decydują władze centralne o rentowności i dopuszczalności przedsiębiorstwa i wstawiają potrzebne zasiłki do preliminarzy państwowych, tak iż dopiero po konstytucyjnem zatwierdzeniu preliminarza państwowego, uchwalone przez Wys. Sejm projekty ustaw bywają przedkładane do Najwyższej sankcyi.

Dlatego też Wydział krajowy, przystępując do wykonania tego rodzaju publicznych robót melioracyjnych, ograniczył postępowanie wodno-prawne przepisane ustawą wodną, tylko do wykupna gruntów i zakładów wodnych, a nie odnosił się do c. k. Starostw, o udzielanie formalnej koncesyi na budowę, uważając koncesyę c. k. Starostw za zbyteczną, zwłaszcza, że we wszystkich specjalnych ustawach melioracyjnych, których postanowienia idą przed ogólną ustawą wodną, z góry przepisany jest projekt techniczny, wedle którego roboty mają być wykonane a do zmian projektu w granicach sumy kosztorysowej te specjalne ustawy upoważniają tylko Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa (tj. z c. k. Namiestnictwem, a gdzie chodzi o zmianę podstaw hydro-technicznych projektu w myśl rozporządzeń wykonawczych w porozumieniu z c. k. Ministerstwem rolnictwa).

Podobnie postępowano też przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych zostających pod zarządem Wydziałów krajowych w innych krajach koronnych; na zapytanie bowiem tutejsze z d. 6. marca 1896 l. 80.157 odpowiedziały Reprezentacye krajowe w Celowcu (odezwami z d. 26. marca 1896 l. 2.829 i z d. 31. maja 1893 l. 5.650), w Insbruku (odezwami z d. 1. i 22. kwietnia 1896 l. 5.491 i 8.195), w Opawie (z d. 15. maja 1896 l. 2.867), zarówno jak i komisya krajowa dla regulacyi Wisły w Opawie (odezwą z d. 3. czerwca 1896 l. 74), że przy żadnem krajowem przedsiębiorstwie melioracyjnem w tych częściach państwa nie żądano koncesyi na budowę od władzy politycznej pierwszej instancyi, postępowanie zaś wodno-prawne przeprowadzono podobnie jak w Galicyi, partyami dla wykupna gruntów, młynów itp.

Tymczasem okólnikiem z d. 22. października 1894 l. 14.417 wydało c. k. Ministerstwo rolnictwa zarządzenie, ażeby po zbadaniu projektów przez organa techniczne wszystkich trzech instancji dla wszystkich przedsiębiorstw, które mają być subwencyonowane z funduszu melioracyjnego, przeprowadzono postępowanie w myśl postanowień ustawy wodnej, zanim sprawa do decyzji temu Ministerstwa zostanie przedłożona, — a to w celu uniknięcia przekroczeń kosztorysów spowodowanych zmianami i uzupełnieniami projektów, jakie po ustawowem uregulowaniu przedsiębiorstw często musiały być wprowadzane.

Ponieważ to zarządzenie Ministerstwa rolnictwa wstrzymałoby podjętą przez kraj. akcyę melioracyjną na czas dłuższy, a podany przez Ministerstwo powód tego zarządzenia, tj. niedostateczność kosztorysów, mógłby być odniesiony raczej do dawnych projektów opracowanych przez techniczne organa rządowe, zatem na przedstawienie Wydziału krajowego zmodyfikowało Ministerstwo rolnictwa powyższy okólnik reskryptem z d. 3. lutego 1896 l. 23.710 w tym kierunku, że odstąpiło od żądania przeprowadzenia postępowania wodno-prawnego, zanim projekty do jego decyzji zostaną przedłożone, zasadniczo jednak obstając przy żądaniu przeprowadzenia tego postępowania przynajmniej stopniowo dla poszczególnych przestrzeni regulacyjnych w miarę postępu budowy a więc po wejściu w życie specjalnych ustaw melioracyjnych. Równocześnie ze względu na objawiony przez Wydział krajowy zamiar przedłożenia Wys. Sejmowi wniosku na zmianę kraj. ustawy wodnej w tym kierunku oznajmiło Ministerstwo rolnictwa, że już ze swej strony postanowiło zaproponować zmianę ustawy mającej na celu skrócenie i uproszczenie postępowania wodno-prawnego, że jednak rokowania z innymi interesowanymi Ministerstwami nie zostały ukończone.

Jakkolwiek reskrypt c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 3. lutego 1896 l. 23.710 do pewnego stopnia łagodzi utrudnienia powołanego okólnika, to jednak postanowienie tego reskryptu, że postępowanie wodno-prawne dla ustawowych przedsiębiorstw melioracyjnych, chociaż tylko stopniowo ma być przeprowadzone w całej rozciągłości a więc, że także udzielaną ma być koncesya władzy politycznej pierwszej instancji, powoduje zwłokę w wykonaniu robót, obciąża fundusze budowy znacznymi wydatkami, a nadto stwarza tę anomalię, że poruczając władzy politycznej pierwszej instancji koncesyonowanie przedsiębiorstwa, które w myśl sankcyonowanej ustawy musi być wykonane na podstawie przepisanej już ustawą projektu, czyni niejako wykonanie ustawy zależnem od uznania c. k. Starostwa, co się sprzeciwia wyraźnym postanowieniom specjalnych ustaw melioracyjnych.

Ażeby tę anomalię usunąć, a przytem ułatwić przeprowadzenie publicznych robót melioracyjnych, postanowił Wydział krajowy z uwagi, że zapowiedziana przez c. k. Ministerstwo rolnictwa nowela do ustawy wodnej mimo wpływu lat sześciu do Wys. Sejmu nie została wniesioną, przedłożyć projekt zmiany ustawy wodnej w tym kierunku, ażeby przymusowe przedsiębiorstwa melioracyjne, które w interesie dobra publicznego na podstawie projektów technicznych zatwierdzonych przez Administracyę państwa przychodzą do skutku w drodze specjalnych ustaw krajowych, uwolnione były od przewidzianego w §. 41. ustawy obowiązku starania się o koncesyę władzy politycznej, — zwłaszcza że brak tej koncesyi uzupełnia dla każdego przedsiębiorstwa specjalna ustawa, polecająca imperatywnie wykonanie przedsiębiorstwa, chociażby się żaden z interesentów na to nie zgodził.

Proponowana przez Wydział krajowy zmiana krajowej ustawy wodnej ogranicza się do następującego dodatkowego ustępu §. 45, który traktuje o przymusowem przeprowadzaniu robót wodnych w drodze osobnych ustaw krajowych:

„Przy takich przedsiębiorstwach przymusowych, podejmowanych w interesie dobra publicznego na podstawie projektów technicznych zatwierdzonych przez Administracyę państwa odpada potrzeba udzielania przewidzianego w §. 41.“

W razie przyjęcia do skutku tej proponowanej zmiany ograniczyłoby

się postępowanie wodno-prawne tylko do wykupna gruntów i zakładów, tudzież sprawdzenia okręgu konkurencyjnego i zawiązania spółki wodnej, tak jak to się praktykuje w innych częściach państwa i jak się to działo również w Galicji do r. 1895.

Że przez tę zmianę ustawy wodnej interesy stron w niczem nie będą narażone, okazuje się się z postanowień rozporządzeń wykonawczych do specjalnych ustaw melioracyjnych, z których każde zawiera następujące postanowienie:

„W razie gdyby w czasie budowy okazała się potrzeba zmiany w projekcie służącym za podstawę wykonania robót, lub też strony interesowane tej zmiany żądały, winno kierownictwo budowy przedłożyć odpowiedni wniosek z planami i kosztorysami Wydziałowi krajowemu, który go udzieli c. k. Namiestnictwu dla wspólnej narady, a następnie ostatecznego zatwierdzenia“.

„Przez podobne zmiany projektu nie może być jednak w żadnym wypadku spowodowane przekroczenie prelimitowanych kosztów, a w razie gdyby te zmiany miały dotknąć podstawy hydrotechniczne zatwierdzonego projektu, mają być przedłożone Ministerstwu rolnictwa do zatwierdzenia“.

Postęp w opracowaniu nowych projektów melioracyjnych.

W ciągu roku ostatniego opracowało biuro melioracyjne następujące projekty techniczne:

1) Projekt kolmatacyi 18.114 morgów bagien naddniestrzańskich, której koszta obliczono na 3,504.400 koron.

2) Projekt uzupełnienia obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim (między Dunajem a Nowym Brniem), który ma na celu ochronę od zalewu i odwodnienie 26.827 morgów gruntów kosztem 3,000.000 koron.

3) Projekt obwałowania Wisły od Raby do Kisieliny i prawego brzegu Raby wraz z regulacją rzeki Uszwicy i potoku Grobki z dopływami dla ochrony od zalewu i osuszenia 20.082 hektarów (czyli 34.895 morgów) gruntów kosztem 4,500.000 koron;

4) Projekt uzupełnienia obwałowania Wisły między Niepołomicami a Rabą i lewego brzegu Raby wraz z regulacją potoku Drwinki i dopływów dla ochrony od zalewu i odwodnienia 22.377 morgów gruntów kosztem 3,481.200 koron;

5) Projekt systematycznej regulacji rzeki Bugu od ujścia Raty do granicy państwa na długości 28,8 kilometrów kosztem 1,470.000 koron.

Projekty 1—4) przedłożymy Wys. Sejmowi po przeprowadzeniu resm-bulacyi i zatwierdzeniu ich przez c. k. Ministerstwo rolnictwa, skoro stan finansów kraju i dotacya państwowego funduszu melioracyjnego na to pozwolą. Projekt natomiast systematycznej regulacji Bugu od ujścia Saty do granicy państwa, przy której rozchodzi się prawie wyłącznie o interesy spławu, przedłożymy c. k. Rządowi z prośbą o objęcie tej przestrzeni Bugu pod wyłączną pieczę państwa.

Z uwagi, że systematyczna regulacja rzek karpackich, dla której c. k. Namiestnictwo wygotowało w r. 1886 projekt generalny, stała się wobec świeżych klęsk powodziowych (w r. 1899 w dorzeczu Wisły, a w r. 1900 w dorzeczu Dniestru) nagłą koniecznością, tudzież z uwagi, że c. k. Ministerstwo rolnictwa odracza zrealizowanie nawet tak pilnych projektów, jak wykończenie regulacyi Nowego Brnia i obwałowania Wisły od Podgórze do Niepołomic, wstawiając równocześnie milionowe zasiłki na roboty w Austrii Górnej, które w kilka lat później, bo dopiero 5. maja 1900, przez Sejm Górno-austriacki

Alegat 3. zostały uchwalone, wystosował Wydział krajowy załączone % pismo do Koła posłów polskich do Rady państwa z prośbą o zaopiekowanie się sprawą regulacyi wód i melioracyi w kraju, która mimo kilkakrotnie, poczynwszy od r. 1884 ponawianych przez Wys. Sejm rezolucyj, dotychczas przez c. k. Rząd nie została pomyślnie załatwioną.

V. Uzasadnienie rnbryki XIII. preliminarza wydatków funduszu krajowego na r. 1900.

Na r. 1901 preliminarzu Wydział krajowy wydatki w rubr. XIII.	
w sumie	1,233.890 K.
w porównaniu zaś z kwotą uchwaloną przez Wys. Sejm	
na r. 1900	1,124.680 „
	więcej o 100.210 K.

Z uwagi, że przeważna część wydatków została już uzasadnioną w wyjaśnieniach do preliminarza, pozostają do umotywowania preliminowane wydatki w poz. 216. h), poz. 222, poz. 224, poz. 228 i poz. 231.

Do poz. 216 h.

Uchwalony przez Wys. Sejm d. 10. lutego 1898 etat płac i osób kraj. biura melioracyjnego obejmuje między innymi 1 posadę asystenta komasacyjnego z płacą 1.600 k. i dodatkiem aktywalnym 400 k. oraz 2 posady praktykantów komasacyjnych z adjutami po 1.200 K.

Wykształcony przy pomocy stypendyum krajowego asystent komasacyjny, który powołany został do służby krajowej dekretem z d. 27. grudnia 1895 l. 83.078 i pozostaje w tej służbie już rok szósty, odbył praktykę komasacyjną przez 1 rok w Austrii dolnej i zajęty jest na razie, dopóki ustawy agrarne nie wejdą w życie, projektowaniem i wykonaniem melioracji prywatnych.

Z dwóch praktykantów komasacyjnych powołanych do służby krajowej dekretemi z d. 19. grudnia 1896 l. 76.770, względnie z d. 11. sierpnia 1897, l. 48.441, jeden wykształcony został na technika do kultury torfowisk i pomocnym jest inżynierowi fachowemu dla tej kultury, drugi zaś po odbyciu blisko trzyletniej praktyki przy melioracjach prywatnych w ekspozyturze Stanisławowskiej wysłany został na jednoroczną praktykę komasacyjną do Austrii dolnej, po ukończeniu której przydzielony zostaje z d. 1. kwietnia 1901 ekspozyturze Jasielskiej do projektowania i wykonania melioracji prywatnych.

Ponieważ wszyscy ci trzej technicy komasacyjni nabyli dostatecznej wprawy w zdjęciach, projektowaniu i wytyczeniu osuszenia gruntów rowami i drenami, oraz nawodnienia, tak, iż przy melioracjach prywatnych zastąpić mogą inżynierów, z drugiej strony zaś technicy z akademickim wykształceniem, jakie ci trzej urzędnicy krajowi posiadają, otrzymują posady geometrów ewidencyjnych w X. randze przy c. k. kraj. Dyrekcjach skarbu, przeto tak ze względów słuszności, jak i w interesie służby krajowej, chcąc tych techników komasacyjnych, na których wykształcenie fundusz krajowy poniósł znaczne ofiary, zatrzymać w biurze melioracyjnym, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wysokiemu Sejmowi wniosek na utworzenie w biurze melioracyjnym trzech posad adjunktów komasacyjnych w randze inżynierów-adjunktów przy równoczesnem zwinięciu 1 posady asystenta, a 2 posad praktykantów komasacyjnych.

Dotychczasowy wydatek na utrzymanie trzech techników komasacyjnych wynosił:

1 asystent płaca	1.500 K.	
dodatek aktywalny	400 „	2.000 K.
2 praktykantów z adjutum po	1.200 „	2.400 „
	Razem	4.400 K.

Natomiast pobory 3 adjunktów komasacyjnych przedstawiać się będą następnie:

płace po 2.200 K.	6.600 K.
dodatki aktywalne po 480 K.	1.440 „
	Razem 8.040 K.

Większy wydatek zatem połączony z polepszeniem poborów tych urzędników wyniesie 3.640 K.

W przypuszczeniu, że Wys. Sejm wobec ważności komasacyi, tudzież zamierzonego doprowadzenia ogromnych przestrzeni nienżytków torfowych do produktywności zatwierdzi powyższy wniosek Wydziału krajowego, wstawiono już do preliminarza krajowego na r. 1001 pobory trzech techników komasacyjnych w wysokości odpowiadającej X. randze inżynierów-adjunktów.

Do poz. 224.

Na utrzymanie galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego, wstawił Wydział krajowy zasiłek 16.000 K. w wysokości uchwalonej przez Wys. Sejm na wniosek komisji budżetowej w r. 1900.

Wprawdzie c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskrytem z d. 16. listopada 1900 l. 33.537 intymowanym odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 1. lutego 1901 l. 125.770 zażądało podwyższenia tego zasiłku na lata 1900—1901 do 24.000 K., jaki na r. 1899 był uchwalony, Wydział krajowy jednak odpowiedział odezwą z d. 22. lutego 1901 l. 10.323, że nie może uczynić zadość temu żądaniu, gdyż przedewszystkiem 50% datek krajowy na utrzymanie biura hydrograficznego obliczony został w reskrypcie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 30. kwietnia 1894 l. 10.107 na 7.250 złr. wa., czyli 14.500 koron z tą wyraźną uwagą, że „koszta na kraj przypadające nie osiągną prelimitowanej kwoty 7.250 złr. wa.“, a powtórnie biuro hydrograficzne mimo upływu lat sześciu i ciągłych prawie corocznie powtarzanych przypomnień ze strony Wydziału krajowego nie dopełniło najważniejszego warunku, od którego Wydział krajowy w odezwie z d. 10. lipca 1894 l. 35.999 wypłatę tego zasiłku uczynił zależną, t. j. nie przeprowadziło pomiarów hydrometrycznych ani na jednej z rzek, których regulacya systematyczna podjęta została na podstawie specjalnych ustaw krajowych.

Alegat 4. Nadesłane odezwą c. k. Namiestnictwa z d. 12. listopada 1900 l. 110.871 sprawozdanie galicyjskiego oddziału państwowego biura hydrograficznego za r. 1899 przedkładamy Wys. Sejmowi w załączeniu (aleg. 4.) z tą uwagą, że w porównaniu z r. 1898 przybyło stacyj ombrometrycznych 17, a wodoskazowych 14.

Do poz. 228.

Na lokalne regulacye rzek niespławnych w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 6. października 1882 preliminarzuje Wydział krajowy tytułem 33 $\frac{1}{2}$ % zasiłków krajowych na r. 1901 sumę 139.254 koron, w porównaniu z dotacją r. 1900 w kwocie 87.416 koron, więcej o 51.838 koron, a mianowicie:

a) *Na regulacyę Skawy:*

1) między Wadowicami a Witanowicami V. ratę (ostatnią) w kwocie 6.916 K.

Przyznany na tę regulacyę zasiłek krajowy w sumie 13.145 zł. wa. miał być zapłacony w r. 1897 w kwocie 2.113 zł. wa., w latach zaś 1898 do 1901 w ratach po 2.758 zł. wa., czyli po 5.516 koron. Ponieważ jednak właściciele dóbr Tomice, którzy objęli te roboty w przedsiębiorstwo, z powodu podrożenia materiałów i robocizny, uwolnieni zostali przez c. k. Namiestnictwo od 10% opustu z cen fiskalnych za lata 1899 do 1901, okazuje się potrzeba podwyższenia ostatniej raty zasiłku krajowego o 1.400 K., a więc z 5.516 K. uchwalonych w budżecie r. 1900 na 6.916 K.

2) pod Jaroszwicami 4.110 K.

Koszta lokalnej regulacyi Skawy pod Jaroszwicami obliczyło c. k. Namiestnictwo na 24.653 K. 75 gr., z czego po $\frac{1}{3}$ części pokrywa państwowy

fundusz budowy wodnych i gmina Jarosowice. Z uwagi, że część zaprojektowanych robót ze względu na nagłość, musiała być wykonaną w r. 1900, przyznał Wydział kraj. z dotacji dyspozycyjnej pierwszą ratę zasiłku krajowego w kwocie 4.108 K, drugą zaś w kwocie 4.110 K. wstawił do preliminarza krajowego na r. 1901. (LW. 25.197 z r. 1900).

b) *Na regulację Raby pod Targowiskami I. ratę w kwocie 560 Koron.*

Wskutek licznych próśb wnoszonych od kilku lat przez gminę Targowiska powiatu bocheńskiego, zarządziło c. k. Namiestnictwo opracowanie projektu lokalnej regulacji Raby w tej gminie, której koszta obliczone na 41.041 K. 52 gr. pokryte być mają po $\frac{1}{3}$ części przez państwo, kraj i strony interesowane. Ze względu na ważność robót, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na przyznanie $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku w sumie 13.680 K. 52 gr. płatnego w trzech ratach rocznych 1901—1903 po 4.560 K. Ponieważ Wysoki Sejm w budżetach r. 1896 i 1897 przyznał już na tę regulację zasiłek w sumie 2.000 zł. wa. = 4.000 K., wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1901 tytułem uzupełnienia I. raty kwotę 560 K. (LW. 11.443 ex 1900).

c) *Na regulację Dunajca.*

- 1) pod Maszkowicami i Jazowskiem III. rata (ostatnia) 14.438 K.
- 2) od Gołkowic do ujścia Popradu (do r. 1902) IV. rata 18.094 K.
- 3) pod Wielką wsią i Dąbrówką szczepanowską 4.810 K.
- 4) między Zawodziem a Zgłobicami IV. rata (ostatnia) 14.094 K.

Zasiłki ad 1), 2) i 4) uzasadnione już zostały w poprzednich sprawozdaniach melioracyjnych. Co do zasiłku ad 3) na lokalną regulację Dunajca pod Wielką wsią i Dąbrówką szczepanowską nadmieniamy, że wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 25. kwietnia 1900 l. 31.376 okazała się nagląca potrzeba naprawy, względnie uzupełnienia wykonanych już znacznym nakładem budowli regulacyjnych, których koszta obliczono na 14.716 złr. = 29.432 K.

Ze względu na tę nagłość przyznał Wydział krajowy odezwą z d. 29. maja 1900 l. 29.258 z dotacji dyspozycyjnej część zasiłku w kwocie 5.000 K., resztę zaś $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku w kwocie 4.810 K. wstawił do preliminarza na r. 1901.

d) *Na regulację Wisłoki:*

- 1) pod Zawadką, Przeczycą i Kamienicą I. rata 7.146 K.
- 2) pod Kędzierzem i Żyrakowem I. rata 8.038 K.

ad 1) Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 11. kwietnia 1900 l. 32.780 okazuje się potrzeba rychłego wykonania robót regulacyjnych na Wisłoce, rozpoczętych w r. 1895 pod Zawadką, Przeczycą i Kamienicą, których koszta obliczono na 32.907 złr. $12\frac{1}{2}$ ct. w. a.

Ze względu na nagłość robót przyznał Wydział krajowy odezwą z d. 7. maja 1900 l. 26.493 na rachunek $33\frac{1}{3}\%$ datku krajowego w sumie 27.438 K. zasiłek na r. 1900 z dotacji dyspozycyjnej w kwocie 6.000 K. i uprasza Wys. Sejm o wstawienie do preliminarzy krajowych w latach 1901 do 1903 trzech dalszych rat po 7.146 K.

ad 2) Wedle odezwy c. k. Namiestnictwa z d. 31. maja 1900 l. 30.655 zachodzi nagląca potrzeba ubezpieczenia brzegów Wisłoki pod Kędzierzem i Żyrakowem, gdzie ta rzeka grozi zerwaniem całej osady.

Z kosztów obliczonych na 48.229 złr. $57\frac{1}{2}$ ct. pokryć mają po $\frac{1}{3}$ części państwowa dotacja wodna, fundusz krajowy i państwowa dotacja dyspozycyjna na drobne melioracje.

Ze względu na konieczność rychłego wykonania zaprojektowanych robót, przyrzekł Wydział krajowy odezwą z d. 19. czerwca 1900 l. 38.040 wyjednać u Wys. Sejmu na ten cel $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek krajowy w kwocie 32.153 K. i uprasza o wstawienie tego zasiłku w czterech równych ratach rocznych po 8.038 K. do budżetów krajowych w latach 1901 do 1904.

e) *Na regulację Sanu:*

- 1) pod Załużem 3.030 K.
- 2) pod Korytnikami i Krasiczynem V. rata 6.242 K.

ad 1) Wskutek podania właściciela dóbr Załuża zarządziło c. k. Namiestnictwo opracowanie projektu ubezpieczenia brzegów Sanu tamą kamienną, której koszt obliczono na 10.680 K. Z tego pokrywa właściciel Załuża $\frac{1}{3}$ część w kwocie 3.560 K., a c. k. kolej państwowa 1.060 K., tak, iż na państwową dotację wodną i fundusz krajowy przypada po połowie, reszta niepokrytych kosztów 6.060 K.

Gdy c. k. Namiestnictwo oświadczyło gotowość udzielenia zasiłku 3.030 K., upraszamy Wys. Sejm o przyznanie subwencji z funduszu krajowego w tej samej wysokości.

ad 2) Do kosztów regulacji Sanu pod Krasiczynem i Korytnikami przyczynił się fundusz krajowy w latach 1896 do 1900 zasiłkiem w sumie 17.630 złr. w. a. = 35.260 K. Wedle odezwy jednak c. k. Namiestnictwa z d. 13. czerwca 1900 l. 50.512 przekroczono znacznie pierwotny kosztorys, a nadto okazała się potrzeba ubezpieczenia wykonanych przekopów kosztem 56.183 K.

$33\frac{1}{3}\%$ wykazanego przekroczenia w kwocie 5.137 K. 25 gr. przyrzekł Wydział krajowy pokryć z dotacji dyspozycyjnej na lokalne regulacje rzek niespławnych, co do udzielenia zaś $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku na roboty uzupełniające w kwocie 18.727 K. 67 gr. przedłożyć Wys. Sejmowi stosowny wniosek (LW. 41.158 z r. 1900).

Stosownie do tego przyrzeczenia upraszamy tedy Wys. Sejm o przyznanie dodatkowego $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku na wykończenie regulacji Sanu pod Krasiczynem i Korytnikami płatnego w trzech ratach rocznych od 1901 do 1903 r. po 6.242 K.

f) *Na regulację Wisłoka od Babic do Zarzecza VI. rata (ostatnia)*
9.586 Koron.

(Uzasadniono w preliminarzu c. k. Namiestnictwa przedłożonym przy sprawozdaniu z d. 10. grudnia 1895 l. 78.875).

g) *Na regulację Wiszni pod Nienowicami i Michałówką IV. rata (ostatnia)*
6.534 Koron.

Koszt ubezpieczenia przekopu Wiszni pod Nienowicami i Michałówką wykonanego z funduszy zapomogowych po powodzi w r. 1884 mają być pokryte po połowie przez skarb państwa i kraju (LW. 21.978/98).

Na pokrycie 50% zasiłku krajowego w kwocie 11.533 złr. 88 ct. uchwalili już Wys. Sejm następujące zasiłki:

w budżecie r. 1897	2.500 złr.
" 1898	2.500 "
" 1899	3.267 "
Razem	8.267 złr.

Obecnie wstawia Wydział krajowy resztę 50% zasiłku krajowego w kwocie okrągłej 3.267 złr. = 6.534 K.

h) *Na regulację Stryja pod Hnizdyczowem II. rata 5.000 Koron.*

Na prośbę gminy Hnizdyczów pow. żydaczowski, narażonej na zniszczenie brzegów i budynków zarządziło c. k. Namiestnictwo opracowanie projektu lokalnej regulacji Stryja w tej gminie za pomocą przekopu i tam faszynowych, których koszt obliczono na 14.743 złr. 27 ct.

Ze względu na nagłość zaprojektowanych budowli, oraz niemożliwość pociągnięcia gminy do konkurencyi z powodu ubóstwa mieszkańców, przyznał Wydział krajowy na częściowe pokrycie 50% zasiłku krajowego w sumie 7.371 złr. 64 ct. odezwą z d. 12. grudnia 1899 l. 16.461 z dotacyi dyspozycyjnej kwotę 2.371 złr. 64 ct. płatną w ciągu r. 1900 i uprasza Wys. Sejm o wstawienie II. i III. raty tego 50% zasiłku do preliminarzy krajowych na r. 1901 i 1902 w kwocie po 2.500 złr. = 5.000 K.

i) *Na regulację Świcy pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi VII. rata 5.000 Koron.*

Odezwą z d. 13. września 1894 l. 17.960 nadesłał c. k. Namiestnictwo Wydziałowi krajowemu projekt na lokalną regulację Świcy i Sukielu w powyższych miejscowościach, której koszt obliczono na 45.944 złr. Ponieważ strony interesowane z powodu ubóstwa, zobowiązały się przyczynić tylko datkiem 3.600 złr., zatem z pozostałej reszty kosztów 42.344 zł. przypada do pokrycia na państwo i kraj po 21.172 złr.

Na rachunek tego zasiłku uchwalił Wys. Sejm :

w budżecie r. 1895	2.500 złr.
„ 1896	2.500 „
„ 1897	3.000 „
„ 1898	2.500 „
„ 1899	2.500 „
„ 1900	2.500 „
Razem	15.500 złr.

Pozostaje zatem jeszcze reszta 5.672 złr., na pokrycie której wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1901 kwotę 2.500 złr. = 5.000 K., tak, iż na r. 1902 pozostanie jeszcze do uchwalenia kwota 3.172 złr. = 6.344 K.

k) *Na regulację Sukielu pod Sokołowem 3.336 Koron.*

W czasie zeszłorocznej powodzi zmieniła rzeka Sukiel do tego stopnia łożysko, podrywając równocześnie brzegi, iż zagrażała miasteczku Sokołowowi zniszczeniem. Wskutek tego zarządziło c. k. Namiestnictwo uporządkowanie ujścia Sukielu do Świcy za pomocą przekopu i tam faszynowych kosztem 16.008 K. Ze względu na nagłość robót, przyznał Wydział krajowy odezwą z d. 3. sierpnia 1900 l. 51.334 na rachunek 33 $\frac{1}{3}$ % datku krajowego kwotę 2.000 K. z dotacyi dyspozycyjnej i przyrzekł wyjednać u Wys. Sejmowi resztę 33 $\frac{1}{3}$ % zasiłku krajowego w kwocie 3.336 K., którą wstawił do preliminarza funduszu krajowego na r. 1901.

l) *Na regulację Bystrzycy sołotwińskiej pod Drohomirczanami 3.320 Koron.*

Dla zabezpieczenia gruntów i domów w gminie Drohomirczany powiatu bohorodczańskiego zaprojektowało c. k. Namiestnictwo lokalną regulację Bystrzycy sołotwińskiej w tej gminie (2 przekopów, 5 tam faszynowych

i 5 zamknięć), której koszta obliczone na 9.959 K. 83 gr. pokryć mają po $\frac{1}{3}$ części państwo, kraj i strony interesowane. Gdy wykonanie tej regulacji wskutek zeszlórcznej powodzi stało się nagle potrzebne, przyrzekł Wydział krajowy odezwą z d. 17. lipca 1900 l. 46.348 wyjednać u Wys. Sejmu $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek krajowy w kwocie okrągłej 3.320 K., o którego uchwalenie Wys. Sejm upraszamy.

m) *Na premiovanie zawikłania odsypisk 1.000 Koron, jak w latach poprzednich.*

n) *Do dyspozycji Wydziału krajowego 20.000 Koron.*

W budżetach r. 1899 i 1900 nie prelimitował Wydział krajowy dotacji dyspozycyjnej na lokalne regulacje rzek niespławnych, gdyż wskutek uchwały Wys. Sejmu z d. 7. lutego 1895, wedle której kwoty niezużyte na regulacje lokalne wpływać mają do tej dotacji, fundusz dyspozycyjny wzrósł do sumy około 100.000 złr. w. a.

Ponieważ jednak w ciągu lat 1899 i 1900 fundusz ten dyspozycyjny prawie w zupełności został zużyty na niecierpiące zwłoki budowle ochronne na rzekach karpackich, których potrzebę wywołały powodzie w r. 1899 w dorzeczu Wisły, a w r. 1900 w dorzeczu Dniestru, zatem upraszamy Wys. Sejm o uchwalenie na r. 1901 dotacji do dyspozycji Wydziału krajowego 20.000 K., równej takiejże dotacji, uchwalonej w budżecie r. 1898 (10.000 złr.).

Do poz. 231.

Na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały Wys. Sejmu z d. 26. listopada 1889 prelimituje Wydział krajowy na r. 1901 dotację 119.256 K. (w porównaniu z wydatkiem uchwalonym na r. 1900 więcej o 14.662 K., w porównaniu zaś z dotacją r. 1899 mniej o 11.120 K.), a mianowicie:

a) *Na konserwację osuszenia bagień rudnickich 2.800 Koron.*

(W dotychczasowej wysokości zasiłku uchwalonego przez Wys. Sejm aż do r. 1908, t. j. do czasu, w którym spółka wodna spłaci zaciągniętą pożyczkę).

b) *Na drenowanie gruntów włościańskich 50.000 Koron.*

Wobec spodziewanego zasilenia funduszu krajowego udziałem w podatku od spirytusu, którego podwyższenie obciąży przede wszystkim ludność rolniczą, postanowił Wydział krajowy wystąpić przed Wysokim Sejmem z wnioskami zmierzającymi do ulżenia choć w części tego ciężaru ludności przez poparcie melioracji rolnych, a mianowicie z wnioskami:

1) podwyższenia funduszu pożyczkowego dla spółek wodnych, powiatów i gmin na większe roboty melioracyjne o 1.000.000 K. przez wyznaczenie rocznej dotacji 100.000 K., któraby miała wpływać do tego funduszu przez lat dziesięć;

2) utworzenia osobnego funduszu pożyczkowego dla mniejszych spółek melioracyjnych, zwłaszcza drenarskich w sumie 500.000 K., któryby miał powstać w ciągu lat dziesięciu z rocznych dotacji po 50.000 K.;

3) utworzenia funduszu zapomogowego na drenowanie gruntów włościańskich.

Ponieważ sanacja finansów krajowych przy pomocy dochodów z wymienionego źródła doznała niespodziewanej zwłoki, Wydział krajowy nie przedkłada na razie Wys. Sejmowi wniosków na podwyższenie funduszu pożyczko-

wego dla publicznych robót melioracyjnych ani też dla drobnych spółek melioracyjnych (drenarskich) i ogranicza się tylko do zaproponowania Wys. Sejmowi wydatniejszego poparcia drenowania gruntów włościańskich przez wyznaczenie na ten cel stałej dotacji rocznej na razie w wysokości 50.000 koron przez lat dziesięć od r. 1901 do 1910

Z funduszu tego udzielane byłyby zasiłki tak jak dotychczas do wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów robót przy równoczesnem subwencyonowaniu tych robót z państwowej dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje i to tylko wyjątkowo poszczególnym włościanom w okolicach, gdzie ludność nie zaznajomiła się jeszcze z tego rodzaju melioracjami i ich korzyściami, z reguły zaś spółkom drenarskim, gminom, lub większej liczbie włościan, których grunta stanowić mają jedną bezpośrednio łączącą się powierzchnię przynajmniej kilkudziesięciu morgów ze wspólnym odpływem. Z praktyki bowiem okazało się, że przy dzisiejszem rozdrobnieniu gruntów włościańskich, które częstokroć mierzą tylko kilka metrów szerokości a ciągną się na długość całymi kilometrami, drenowanie gruntów poszczególnych włościan natrafia na ogromne trudności tak z powodu braku odpływu, jak i potrzeby urządzania licznych wylotów drenowych, wskutek czego wykonanie takiego drenowania pociąga za sobą nadmierne koszta, a przy oporze sąsiadów staje się nieraz wprost niemożliwem.

Proponując wydatniejszą, a limitowaną dotację na drenowanie gruntów włościańskich, Wydział krajowy ma także na myśli zapobieżenie przeciążeniu w tej rubryce budżetu krajowego, zwłaszcza że w ciągu lat ostatnich z podgórze karpackiego coraz liczniejsze wpływają zgłoszenia o wykonanie drenowań przy pomocy kraju i państwa.

Z wstawionej na r. 1901 dotacji zostałyby pokryte zasiłki na następujące drenowania gruntów włościańskich:

- 1) w Rudawie i Radwanowicach, (pow. Chrzanów) II. rata, 3.208 K;
- 2) w Czeluńnicy (pow. Jasło) II. rata (ostatnia). 3.000 K;
- 3) w Wyciążach (pow. Kraków), I. rata, 4.900 K;

(Do kosztów drenowania 240 morgów 1.168 kwadr. sążni w gminie Wyciąże obliczonych na 44.100 koron przyczynić się ma kraj i państwo. $33\frac{1}{3}\%$ datkiem po 14.700 K. płatnym w trzech równych ratach rocznych 1901—3 po 4.900 K., resztę zaś kosztów poniesie zawiązana już i zatwierdzona przez władzę polityczną spółka drenarska).

- 4) w Strusinie ad Tarnów I. rata, 2.178 K;

(Koszta drenowania 168,6 morgów gruntów na przedmieściu Strusina miasta Tarnowa w sumie 19.600 koron pokryć mają po $\frac{1}{3}$ części tj. po 6.533 koron 34 gr. kraj, państwo i spółka drenarska, której jednak dotychczas c. k. Starostwo w Tarnowie nie zawiązało).

- 5) w Pawężowie i Krzyżu (pow. Tarnów) I. rata, 5.833 K;

(Drenowanie 548,39 morgów gruntów w Pawężowie i Krzyżu ma być wykonane kosztem 70.000 koron w czterech latach 1901—4 przez gminę Pawężów przy $33\frac{1}{3}\%$ zasiłkach kraju i państwa w kwocie po 23.333 K. 33 gr. płatnej w 4 ratach po 5.833 K. 33 gr.

(Zasiłek państwowy przynało już c. k. Ministerstwo rolnictwa).

- 6) w Suchodole (pow. Krosno) jednorazowy zasiłek 1.667 K;

(Koszta drenowania 33 morgów obliczono na 5.000 K.)

- 7) w Potoku (pow. Krosno) jednorazowy zasiłek 2.610 K;

(Koszta podano w II. części niniejszego sprawozdania)

- 8) w Trzcianie (pow. Rzeszów) jednorazowy zasiłek 2.267 K;

(Do kosztów drenowania 51 morgów w sumie 6.800 K. przyczynić się ma kraj i państwo $33\frac{1}{3}\%$ zasiłkami po 2.266 K. 66 gr.).

- 9) w Debrzechowie (pow. Strzyżów) jednorazowy zasiłek 3.488 K;

(Koszta drenowania 50 morgów obliczono na 9.070 K., koszta zaś rekonstrukcyi obiektu kolejowego za płytko fundowanego 930 K., razem 10.000 K. Koszta rekonstrukcyi obiektu kolejowego mają być pokryte po połowie przez kraj i państwo, koszta zaś drenowania i rowu odpływowego w stosunku $33\frac{1}{3}\%$ przez kraj, państwo i interesowanych włościan).

10. W Mielniczu (pow. Żydaczów), I. rata, 5.467 K. (Koszta drenowania 494 morgów w sumie 82.000 K. pokryć ma kraj, państwo i interesowana gmina w stosunku $33\frac{1}{3}\%$ po 27.333 K. 33 gr. w pięciu równych ratach rocznych od r. 1901 do 1905 po 5.466 K. 67 gr.)

W ten sposób z dotacyi 50.000 K. zostałyby już w ciągu roku 1901 użyta kwota częściowa 34.618 K., reszta zaś w kwocie 15.382 K. wpłynęłaby do funduszu zapomogowego.

c) *Na osuszenie gruntów w Woli pełkińskiej (powiat Jarosław) 5.334 K.*

Na kilkakrotne prośby gminy Wola pełkińska zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia niwy „Niechciałki“ obejmującej 300 morgów w tej gminie, za pomocą rowu drugorzędnego do kanału osuszającego bagna Łańcucko-Jarosławskie i przyrzekł w reskrypcie z dnia 7. maja 1900 l. 19.225 wystosowanym do Wydziału powiatowego w Jarosławiu wyjednać u Wys. Sejmu i c. k. Ministerstwa rolnictwa $33\frac{1}{3}\%$ zasiłek na pokrycie kosztów obliczonych na 16.000 kor. po 5.334 koron, pod warunkiem, jeżeli interesowani zawiążą spółkę wodną.

W przypuszczeniu, że w ciągu r. 1901 roboty zostaną podjęte, wstawił Wydział krajowy powyższy zasiłek do preliminarza krajowego na r. 1901.

d) *Na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu (pow. Żydaczów). II. rata (ostatnia) 6.600 koron.*

Sprawę tej melioracyi wyjaśniono w sprawozdaniu melioracyjnym z d. 2. grudnia 1899 l. 79.101 (alegat 17 do stenogr. sprawozdań sejmowych pag. 34 i 35), subwencya zaś państwowa została już przyznana.

e) *Na osuszenie gruntów w Bohatkowcach (pow. Podhajce) jednorazowy zasiłek 5.600 koron.*

W uwzględnieniu kilkakrotnych próśb gminy Bohatkowce zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu osuszenia 785 morgów gruntów włościańskich i 201 morgów gruntów dworskich razem 986 morgów położonych na wyżynie między rzekami Strypą i Seretem, a mimo znakomitej jakości gleby podolskiej (gliny mamutowej) nie przynoszących odpowiedniego dochodu, bo z powodu płaskiego położenia stepowego zabagnionych.

Do kosztów tej melioracyi obliczonych na 16.800 koron mają się przyczynić kraj, państwo i strony interesowane datkami po 5.600 koron.

Gdy strony interesowane zobowiązały się odstąpić grunta pod rowy bezpłatnie, oraz pokryć $\frac{1}{3}$ część kosztów i wykonane roboty w należytem stanie utrzymywać, przedłożył Wydział krajowy za pośrednictwem c. k. Namiestnictwa wniosek c. k. Ministerstwu rolnictwa na przyznanie z dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye $33\frac{1}{3}\%$ zasiłku w kwocie 5.600 K i uprasza Wys. Sejm o uchwalenie zasiłku krajowego w tej samej wysokości.

f) *Na osuszenie gruntów w Zadwórzu (pow. Przemyślany) jednorazowy zasiłek 2.190 koron.*

Gmina Zadwórze zachęcona rezultatem wykonanego przy pomocy kraju i państwa osuszenia, wniosła do Wydziału krajowego prośbę o zarządzenie osuszenia reszty gruntów, mianowicie niwy „Markowa“ nad potokiem Jary-

czówką. Koszta tego osuszenia w sumie 13.000 koron znajdują częściowe pokrycie w oszczędności osiągniętej przy wykonaniu pierwszego projektu, (6.430 K 68 gr.), tak iż rozchodzi się tylko o uzyskanie reszty preliminowanej w kosztyrnie potrzeby w kwocie 6.569 K 32 gr.

Gdy gmina Zadwórze zobowiązała się uiścić $\frac{1}{3}$ część potrzebnego nakładu, a c. k. Ministerstwo rolnictwa reskrytem z dnia 19. lipca 1900 l. 13.867 przyznało na ten cel dalszy zasiłek w kwocie 2.160 koron, wstawił Wydział krajowy do preliminarza na r. 1901 zasiłek w równej wysokości 2.160 K.

g) *Na regulację Lubaczówki pod Czerwoną wolą, I. rata 4.480 koron.*

(Wyjaśnienie w tej sprawie przedłożone będzie bezpośrednio sejmowej komisji, gdyż odnośny akt l. Wydz. 35.423 ex 1900, przesłany na żądanie odezwą z d. 19. sierpnia 1900 l. 55.376 c. k. Namiestnictwu do przejrzenia dotychczas nie został zwrócony).

h) *Na meliorację torfowiska w Olesku (II. rata) 1.785 koron.*

Na prośbę gminy Olesko zarządził Wydział krajowy opracowanie projektu kultury torfowej na 46 morgach w tej gminie, której koszta obliczono na 7.200 koron. Z tej sumy przypada kwota 1.022 kor. na mechaniczną uprawę, którą wykonać mają właściciele własnym kosztem, reszta zaś w kwocie 6.178 koron na roboty melioracyjne, tudzież zakupno nawozów mineralnych i nasion. Ponieważ komisya ministeryalna, która zwiedzała torfowiska krajowe w r. 1898, przyrzekła gminie Olesko na ten cel subwencję państwową, postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na pokrycie połowy kosztów robót melioracyjnych, tudzież zakupno nawozów i nasion z funduszu krajowego w kwocie 3.089 koron, a zarazem odniósł się odezwą z d. 23. stycznia 1900 l. 1.498 do c. k. Namiestnictwa o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa zasiłku w tej samej wysokości. Część zasiłku krajowego w kwocie 1.304 koron znajduje pokrycie w dotacyi r. 1900 (rub. XIII, poz 213. n. 10), resztę zaś w kwocie 1.785 koron wstawił Wydział krajowy tytułem II. raty do preliminarza krajowego na r. 1901.

i) *Na osuszenie gruntów w gminie Jaktorów (pow. Przemysłany) jednorazowy zasiłek 1.667 koron.*

Na prośbę gminy Jaktorów polecił Wydział krajowy kierownikowi regulacji Przegnojówki, opracować projekt przedłużenia rowu Jaktorowskiego poza okręg konkurencyjny spółki wodnej na długości 2.643 metrów. Do kosztów tego rowu mają się przyczynić kraj, państwo i gmina interesowana 33 $\frac{1}{3}$ % datkami po 1.667 koron.

k) *Na zabudowanie potoku Lichnia w gminie Łączki (pow. Nowy Sącz) jednorazowy zasiłek 8.800 koron.*

Jak już w sprawozdaniu z d. 26. listopada 1897 l. 71.758 (aleg. 37. do stenogr. sprawozdań sejmowych z r. 1897—8 pag. 11) nadmieniliśmy, zarządziło c. k. Ministerstwo rolnictwa na skutek przekazanych przez Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania petycyj gmin Łącko i Łączki opracowanie projektu regulacji i zabudowania potoku Czarna woda w Łącku i potoku Lichnia w Łączkach, który to projekt zreambulowany został w ciągu r. 1900 przez delegatów c. k. Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego.

Koszta projektowanych robót wynoszą :	
na potoku Czarna woda	75.832 zł. 01 ct.
„ „ Lichnia	8.243 „ 52 „
20% na zarząd i nieprzewidziane wydatki	16.825 „ 10 „
razem	100.950 zł. 63 ct.
czyli okrągło	201.900 koron

Ponieważ koszt regulacji i zabudowania Carnej wody nie stoją w odpowiednim stosunku do spodziewanego pożytku, przedstawił Wydział krajowy c. k. Rządowi wniosek na ograniczenie robót do zabudowania potoku Lichnia, który wyrządza szkody nie tylko w gruntach gminy Łączki. lecz zasypuje także żwirem drogę krajową Zakliczyn — Sącz — Niedzica.

Do kosztów zabudowania potoku Lichnia obliczonych na 22.000 koron przyczynić się ma przedewszystkiem krajowy fundusz drogowy datkiem konkurencyjnym wynoszącym 20% tj. 4.400 K, fundusz krajowy zaś (rubr. XIII) i państwowa dotacja dyspozycyjna na drobne melioracje pokryć mają po 40%, tj. po 8.800 koron.

Z uwagi, że roboty, na które c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało już 40% zasiłek, są nagłe i mają być wykonane w roku bieżącym przez sekcję samborską c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich, wstawił Wydział krajowy na ten cel kwotę 8.800 koron do preliminarza na r. 1901.

1) *Na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk*

wstawił Wydział krajowy zgodnie z opinią komisji ministeryjalnej dotację 10.000 koron do preliminarza na r. 1901.

Z dotacji tej mają być udzielone zasiłki:

1) na doświadczenia na założonych już 7 polach wzorowych w Domażyrze (800 K), w Dublanach (500 K), w Czernicy (1.000 K) w Ubiniu (500 K), w Chwatowie (600 K), w Hnilicach (500 K) i w Woliey baryłowej (100 K);

2) na założenie nowych siedmiu pól wzorowych w Jaworznie (600 K), w Starem siole (500 K), w Żukowie (1.000 K), w Przegnojowie na gruntach włościańskich (500 K), w Ostrowczyku polnym (400 K), w Stojanowie na gruntach włościańskich (500 K) i w Tetewczycach (500 K);

3) na zakupno nawozów mineralnych i nasion dla kultury torfowej na osuszonych bagnach Stojanowskich i Oleskich po 1.000 koron.

m) *Na subwencyonowanie fabryk drenarskich 10.000 koron, jak na r. 1900.*

n) *Do dyspozycji Wydziału krajowego 10.000 koron, jak na r. 1900.*

VI. Czynności biura melioracyjnego od 1. lipca 1899 do 30. czerwca 1900.

W r. 1899/1900 czynnych było w biurze melioracyjnym 39 techników (w porównaniu z personelem etatowym o 4 mniej, gdyż 3 posady wakowały, a jeden technik odbywał jednoroczną służbę wojskową). Z tych zajmowało się 4 referatem, tudzież przeprowadzaniem inspekcji i i kolaudacji robót publicznych, tudzież drobnych melioracji subwencyonowanych, 5 projektowaniem publicznych robót melioracyjnych, 3 projektowaniem i wykonaniem mniejszych melioracji subwencyonowanych, 12 kierownictwem budowy przy publicznych robotach melioracyjnych, 15 projektowaniem i wykonaniem melioracji prywatnych (między tymi 1 technik cały rok a 1 technik od wiosny 1900 projektowaniem i wykonaniem kultur torfowych, 1 technik zaś projektowaniem stawów rybnych i referatem rybactwa).

Czynności biura uwidoczniają następujące szczegółowe wykazy:

A) Wykonano, rozpoczęto lub kontynuowano zdjęcia niwelacyjne i pomiary hydrotechniczne w miejscowościach i na obszarach poniżej wyszczególnionych:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w	m	o	
a) Ustawowe przedsię- biorstwa melioracyjne:							
1	Wydział krajowy, regulacja górnej Trześniówki . . .	101,5	2.000	—	—	—	
2	Wydział krajowy, obwałowa- wanie Wisły w powiecie Dąbrowskim	2,7	—	—	—	—	
3	Wydział krajowy, regulacja miejscowa Żłotej Lipy wraz z osuszeniem łąk w gmi- nach Nosów, Łysa i Li- twinów	—	565	—	—	—	
4	Wydział krajowy, rowy osu- szające w dorzeczu Krze- mienicy, w Cyrance . . . w Berdechowie	1,8 0,3	—	—	—	—	
5	Wydział krajowy, obwało- wanie Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim, ro- wy osuszające: Mielecko złotnicki w Goleszowie	1,8 0,8	—	—	—	—	
b) Subwencyonowane ro- boty melioracyjne.							
6	Wydział krajowy, regulacja miejscowa Tyśmienicy w Hubiczach	2,4	—	—	—	—	
7	Wydział krajowy, miejscowa regulacja rzeki Siwki w Serednem	—	—	—	—	—	
8	Wydział krajowy, osuszenie gruntów w gminach Kali- nów, Piniany i Koniuszki Siemianowskie	7,7	—	—	—	—	
9	Gmina Jaktorów, osuszenie łąk	2,6	—	—	—	—	
10	Gmina Podleszany, osuszenie gruntów	2,0	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
11	Wydział krajowy, regulacja potoków Łęg i Olszyny, i osuszenie łąk w gminach Krosno, Suchodół, Głowienka, Miejsce, Łazany i Targowiska	14,0	400	—	—	—	
12	Grunta włościańskie w Przedmieściu Strzyżowskiem	—	—	—	16	—	
13	Włościanie w Dobrzechowie	1,5	—	—	54	—	
14	Feliks Leszczyński w Potoku	1,0	—	—	42	—	
15	Walenty Niepla w Twierdzy	—	—	—	6	—	
16	Franciszek Arciszewski z Kozłówka	—	—	—	7	—	
17	Bolesław Rozwadowski i gmina w Kopytowy	1,3	—	68	—	—	
18	Włościanie w Suchodole	1,0	—	—	33	—	
19	„ „ Głowience	—	—	—	80	—	
20	„ „ Przygodach	2,0	—	—	70	—	
21	Tomasz Sanakowski w Warzycach	—	—	—	9	—	
22	Gmina Kupcze, osuszenie pól i łąk włościańskich	—	—	127	—	—	
23	Gmina Toki, osuszenie łąk	—	—	688	—	—	
24	Gmina Rogużne, pow. Żydaczów osuszenie gruntów gminnych	—	—	989	—	—	
25	Gmina Sulatycze, pow. Żydaczów, osuszenie pastwiska gminnego	—	—	62	—	—	
26	Gmina Smuchów i Lubsza, pow. Żydaczów, regulacja potoku Lubeszki	6,0	—	—	—	—	
27	Gmina Ryszkowa Wola, pow. Jarosław, drenowanie roli włościan	—	—	—	157	—	
28	Gmina Zapytów, pow. Lwów, osuszenie gruntów gminnych	—	—	468	—	—	
29	Miasto Żydaczów, osuszenie gruntów gminnych	—	—	698	—	—	
30	Gmina Spytkowice, drenowanie gruntów gminnych	—	—	—	60	—	
31	Józef Pająk i Andrzej Mika, włościanie w Hecznarowicach	—	—	—	25	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- ndnienie	
				w m o r g a c h			
32	Drenowanie gruntów włó- ściańskich w Osieku . . .	—	—	—	38	—	
33	w Piotrowicach	—	—	—	18	—	
34	Grunta włóściańskie w Ja- sionce	—	—	—	3	—	
35	w Trzcianie	—	—	—	51	—	
36	w Zdoniu	—	—	—	3	—	
37	w Staszkówce	—	—	—	39	—	
38	w Niedźwiedzy	3,0	—	—	40	—	
39	w Rudny małej	—	—	—	3	—	
c) Melioracje prywatne							
<i>a) Osuszenia i nawodnienia</i>							
40	Szkoła rolnicza w Czerni- chowie, regulacja mły- nówki, urządzenie parku i obwałowanie tegoż . . .	—	—	—	—	—	
41	Stefan Sękowski w Rzyskach, osuszenie drenami domu i osuszenie starego łoży- ska Wisłoki	1,3	—	—	—	—	
42	Władysław Weissmann w Słowicie, osuszenie grun- tów rowami o długości . .	3,0	—	—	—	—	
43	Towarzystwo gosp. we Lwo- wie w Oparach	—	—	—	—	4	Stawy
44	Jan hr. Szeptycki w Dzie- więtnikach	—	—	—	—	1	"
45	Zygmunt Jaroszyński w Błu- dnikach	—	—	—	70	—	
46	Dr. St. i J. Zbyszewski w Szkle	—	—	—	—	22	Stawy
47	Ludwik Horodyski w Kole- dzianach	—	—	—	—	7	"
48	Karol hr. Dzieduszycki w Siechowie	—	—	—	—	11	"
49	Mikołaj Wasyliszyn w Wólce Hamuleckiej	—	—	—	—	20	"
50	Feliks Gniewosz w Jasieno- wie	—	—	—	—	120	"
51	Mieczysław hr. Rej w Prze- cławiu, folwark Białybór i Sokole	—	—	—	—	107	"

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
52	K. Wilma Reyowa w Psarach	—	—	—	55	—	
53	K. Jaworski w Ostrowczyku	—	—	—	15	—	
54	Jan Gnoiński w Nowemsiolu i Chotylubiu, razem	—	—	—	284	—	
55	Stefan Dębowski w Kryniczkach	3	—	—	—	211	
56	Gmina Lubycza Kameralna	2	—	—	6	69	
57	Gmina Borchów	4	—	62	—	—	
58	Zdzisław br. Brunicki w Lublińcu	3	—	—	192	—	
59	Kazimierz i Jadwiga hr. Żubieńscy w Krakowcu	3	—	—	250	—	
60	Gmina Mianowice	—	—	63	—	—	
61	Gmina Marnów	10	600	—	—	—	
62	Władysław Drzewiecki w Pietryczu	2	—	107	—	—	
63	Jan Urbański w Poddębcach	—	—	—	9	—	
64	Ludwik br. Wattmann w Dzikowie st.	—	—	—	110	—	
65	Ludwik br. Wattmann w Niemstowie	—	—	—	80	—	
66	Br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	75	—	
67	Ludwika Mały w Wołowem	—	—	—	175	—	
68	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie	—	—	—	140	—	
69	Dr. Bobrownicki w Drohomyślu	—	—	45	—	—	
70	Ludwik Thom w Żelźcu	—	—	—	490	—	
71	Czesław Trzeciecki w Zaroguznem	—	—	—	185	—	
72	Franciszek hr. Czosnowski w Roguznem	—	—	—	60	—	
73	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	54	—	
74	Stefan Tustanowski w Żurowie	—	—	—	42	—	
75	Jan Breuer w Suchowoli	—	—	—	30	—	
76	Zakład św. Teresy we Lwowie, folwark Rodatycze	—	—	95	—	—	
77	Ordynacya ks. Lubomirskich w Przeworsku na folwarku Nowosielec	—	—	38	—	—	
78	na folwarku Gorliczyna	2,3	—	—	—	44	
79	na folwarku Podzamcze	2,2	—	—	—	—	
80	Edward Zawidowski w Zawidowicach	—	—	—	280	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
81	Ordynacya ks. Lubomirskich w Przeworsku na folwarku Gać	—	—	—	100	—	
82	Kosina	—	—	—	132	—	
83	Dulne	—	—	—	60	—	
84	Maćkówka	—	—	—	125	—	
85	Hr. Siemiński w Jankowi- cach	—	—	—	82	—	
86	w Pawłosiowie	—	—	—	45	—	
87	w Tywoni	—	—	—	45	—	
88	Hr. Zamojski (spadkobiercy) w Bobrówce	—	—	—	117	—	
89	Wolski Zdzisław w Sienno- wie	—	—	—	178	—	
90	Stefan Janko w Koszanach	—	—	—	205	—	
91	Franc. hr. Czosnowski w Rogóżnie	—	—	—	100	—	
92	M. Demkowicz w Rogóżnie	—	—	—	2	—	
93	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Izdebniku	—	—	—	168	—	
94	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Skawince	—	—	—	58	—	
95	Dr. Stanisław Larysz-Nie- dzielski w Zabawie	—	—	—	50	—	
96	Dr. Stanisław Larysz-Nie- dzielski w Kokotowie	—	—	—	—	270	
97	Lucyna Haller w Polance- Haller	—	—	—	120	—	
98	Antoni Szczerbowski w Fry- drychowicach	—	—	—	87	—	
99	Władysław Słapa w Lusinie	—	—	—	159	—	
100	Franciszek Kramarczyk w Osieku	—	—	—	75	—	
101	Grunta plebańskie w Osieku	—	—	—	23	—	
102	Dr. Franciszek Lubieński w Stryszowie	—	—	—	54	—	
103	Łucyan Wrotnowski w Bie- lanach	—	—	—	54	—	
104	Br. Herman Czech w Hałc- nowie	—	—	—	35	—	
105	Ludwik Chrząszcz w Grabo- szycach	—	—	—	94	—	
106	Stefan hr. Bobrowski w An- drychowcie	—	—	—	100	—	
107	Zdzisław Włodek w Niego- wicach	—	—	—	106	—	
108	Andrzej Wysocki w Leńczach	—	—	—	100	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
109	Marceli Łuszczkiewicz w Frydrychowicach	—	—	—	238	—	
110	Michał Kubeczko w Twier- dzy ad Wieprz	—	—	—	59	—	
111	Karol br. Czech w Płaszowie	—	—	—	36	—	
112	Stanisław Padlewski w Gaju	—	—	—	23	—	
113	Jerzy Gonscher w Rudzach	—	—	—	40	—	
114	Dr. Włyński w Zawadzie .	—	—	60	70	60	
115	Konwent OO. Bonifratrów w Zebrzydowicach	—	—	—	200	—	
116	Stanisław Dąbski w Rudny małej	2,0	—	—	286	—	
117	Marya hr. Romerowa w Bo- rowy	—	—	—	300	—	
118	Maryan Jędrzejowicz w Dy- lągówce	—	—	—	274	—	
119	Dr. Alfred Kalisz w Woli łużańskiej	—	—	—	240	—	
120	Władysław Zaklika w Łąkach dolnych	—	—	—	26	—	
121	Tadeusz Marcoin w Lichwinie	—	—	—	110	—	
122	Józef Michałowski w Iwie- rzycach	3,7	—	—	—	100	
123	August hr. Breza w Witowi- cach dolnych	—	—	—	180	—	
124	Kubicki, włościanin w Sie- dleszczanach	—	—	—	6	—	
125	Zarząd dóbr w Nawojowy .	—	—	—	15	—	
126	Mieczysław hr. Rey w Bia- łymborze i Sokolu	6,00	—	—	—	—	Potok Bystrzyca
127	Józef Męciński w Partyniu	—	—	—	6	—	
128	Henryk Schwarz w Stasz- kówce	—	—	—	—	30	
129	Adolf br. Brunicki w Słocinie	—	—	—	60	—	
130	Dr. Piotr Foryst w Dulczy wielkiej	—	—	500	—	—	
131	Wanda hr. Romerowa w O- ciecie	—	—	120	—	—	
132	Zarząd dóbr Nawojowa w Brzeźny	5,0	—	—	—	—	Potok Brze- źnianka
133	Franciszek hr. Mycielski w Wiśniowy	—	—	—	—	100	
134	Olga Wiktorowa w Wyżnem	0,8	—	—	92	—	
135	Marya Gołaszewska w Tar- gowiskach	1,0	—	90	60	—	
136	Józef Brykczyński w Świę- canach	—	—	—	76	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze-	dreno-	nawo-	
				nie rowami			
				w m o r g a c h			
137	Waleryan Stawiarski w Chle- bny i Jedliczu	—	—	—	60	—	
138	Apolinary Przyłęcki w Wo- licy	—	—	—	192	—	
139	Konstanty Pawlikowski w Ba- bicy	—	—	—	3	—	Ogród
140	Artur Stojowski w Jaszczwi	4,2	350	—	—	—	
141	Jan Gorayski w Szebniach	—	—	—	28	—	
142	Marya hr. Grabowska w Po- lance	—	—	—	2	—	Ogród
143	Włościanie w Dębowie, pow. Przeworsk	—	—	—	20	—	
144	Andrzej Szylara w Markowy	—	—	—	15	—	
145	Włościanie w Młodowie . .	—	—	200	—	—	
146	Włościanie w Borowej górze	—	—	30	—	—	
147	Gmina Opaka, osuszenie pa- stwisk	—	—	80	—	—	
148	Alexander Pragłowski w Ko- marowicach	—	—	—	—	60	
149	Zdzisław Skrzyński w Ba- chorzu, Harcie i Szklarach	—	—	—	152	—	
150	Józef Myszkowski w Stubnie	—	—	—	40	—	
151	Wincenty Kraiński w Lesz- czowatem	—	—	—	25	—	
152	Ks. Bazyli Mysik w Wań- kowej	—	—	—	17	—	
153	Ks. W. Mączka w Wesolej	—	—	—	30	—	
154	Stefan Trzeciecki w Dynowie	—	—	—	140	—	
155	Szkoła rolnicza w Suchodole, obdrenowanie budynków .	—	—	—	—	—	
156	Stanisław Cieński w Wodni- kach	—	—	—	27	—	
157	Dr. Aleksander Maryański w Targowicy	0,5	—	46	—	—	
158	Marmorosch et Kohn w Ka- mionkach Wielkich	—	—	—	75	—	
159	Fundacya stypendyjna Wieg- ławskiego w Załuczu nad Prutem	—	—	—	210	—	
160	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni polnej	—	—	—	80	—	
161	Henryk Potworowski w Rad- czy	—	—	—	120	—	
162	Zdzisław Ładomirski w Mar- kowcach	—	—	—	220	—	
163	JE. Stanisław hr. Badeni w Zubrzcu	—	—	—	140	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				rowami			
β) Kultura torfowisk.							
164	Gmina Żuków	—	—	166	—	—	
165	Antonina Horodyńska w Kor- sowie	—	—	315	—	—	
166	Kazimierz Jaworski w Ostro- wczyku	—	—	15	—	—	
167	Gmina Konty	—	—	30	—	—	
168	Bazyli Denyszczuk i tow. w Olesku	—	—	22	—	—	
169	Pilatowski w Dubiu	—	—	62	—	—	
170	Krajewski w Czechach	—	—	17	—	—	
171	A. Epler w Sieciechowie	—	—	100	—	—	
172	Julian br. Brunicki w Pod- horcach	—	—	200	—	—	
	Ogółem	212,9	3.915	5.563	9.823	1.236	
	Z powyższych robót przy- pada :						
1	Na biuro centralne (pozycje od 1 do 11, 23 do 29, 40 do 92, i 164 do 172)	185,9	3.915	4.369	3.950	716	
2	Na expozyturę krakowską (30—33 i 93—105)	—	—	60	2.090	330	
3	Na expozyturę tarnowską (34-39 i 116—133)	19,7	—	620	1.642	130	
4	Na expozyturę jasielską (12 —21 i 134—142)	6,8	—	158	830	—	
5	Na expozyturę sanocką (148—155)	—	—	—	404	60	
6	Na expozyturę jarosławską (143—147)	—	—	310	35	—	
7	Na expozyturę stanisławo- wską (156—163).	0,5	—	46	872	—	
	Zauważa się przytem, że expozytura Jarosławska była czynną tylko przez 3 miesiące (od 1-go kwietnia do 30-go czer- wca 1900).						

B) Wypracowano projekty i kosztorysy dla stron w miejscowościach następujących:

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga			
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze-	dreno-	nawo-				
				nie rowami				wanie	dnienie	
			w	m	o	r	g	a	c	h
	a) Ustawowe przedsięwzięcia melioracyjne.									
1	Wydział krajowy, projekt osuszenia i namulenia (kolmatacyi) bagien naddnie-strzańskich, między Hor-dynią a Terszakowem . .	—	18.000	—	—	—				
2	Wydział krajowy, obwało-wanie Wisły w powiecie Dąbrowskim — wałów . .	46,81	—	—	—	—				
	rowów i kanałów	136,34	—	—	—	—				
	obszar zalewu	—	26.827	—	—	—				
3	Wydział krajowy, projekt regulacji Uszwicy i Gróbki, wraz z obwałowaniem Wi-sły i Raby	—	—	—	—	—				Konty-nuowano
4	Wydział krajowy, projekt regulacji Drwinki wraz z obwałowaniem Wisły . .	—	—	—	—	—				Konty-nuowano
5	Wydział krajowy, projekt miejscowej regulacji Raby w powiecie Bocheńskim .	4,08	—	—	—	—				Konty-nuowano
6	Wydział krajowy, projekt miejscowej regulacji Zło-tej Lipy wraz z osusze-niem łąk w gminach No-sów, Łysa i Litwinów . .	—	565	—	—	—				
7	Wydział krajowy, rowy osu-szające w dorzeczu Krze-mienicy: w Cyrance . . .	1,8	—	—	—	—				
	w Berdechowie	0,3	—	—	—	—				
	b) Subwencyonowane roboty melioracyjne.									
8	Wydział krajowy, regulacja miejscowa Tyśmienicy w Hubiczach	2,4	—	—	—	—				
9	Wydział krajowy, regulacja i częściowe obwałowanie potoku Mlecзки w powiecie Przeworskim	12,0	—	—	—	—				

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
10	Wydział krajowy, osuszenie gruntów w gminach Kali- nów, Piniany i Koniuszki Siemianowskie	7,7	—	—	—	—	
11	Gmina Jaktorów osuszenie łąk	2,6	—	—	—	—	
12	Gmina Makowisko, osuszenie pastwiska	8,2	900	—	—	—	
13	Gmina i obszar dworski w Bohatkowcach, osuszenie gruntów rowami	—	—	1.000	—	—	
14	Wydział krajowy, regulacja potoku Osa z dopływami	19,8	—	—	—	—	
15	Gmina Podleszany, osuszenie gruntów	2,0	—	—	—	—	
16	Wydział krajowy, regulacja potoków Łęg i Olszyny, osuszenie łąk w gminach Krosno, Suchodół, Gło- wienka, Łążany, Miejsce i Targowiska	14,0	400	—	—	—	
17	Gmina Kupcze, osuszenie łąk i roli włościańskich	—	—	127	—	—	
18	Gminy Wołcniów i Demeńka poddniestrzańska, osusze- nie łąk	—	—	630	—	—	
19	Gmina Toki, osuszenie łąk	—	—	688	—	—	
20	Gminy Demeńka leśna i pod- dniestrzańska, i Derszów, (pow. Żydaczów), regulacja potoków Kowni i Kiny i osuszenie gruntów	—	4.050	—	—	—	
21	Gmina Rogużne, pow. Ży- daczów, osuszenie gruntów gminnych	—	—	989	—	—	
22	Gmina Sulatycze, osuszenie pastwiska	—	—	62	—	—	
23	Gminy Smuchów i Lubsza, miejscowa regulacja poto- ku Lubeszki	1,3	705	—	—	—	
24	Gmina Ryszkowa Wola, dre- nowanie roli włościańskich	—	—	—	157	—	
25	Gmina Zapytów, pow. Lwow- skiego, osuszenie gruntów gminnych	—	—	468	—	—	
26	Gmina Załucze nad Czere- moszem osuszenie pastwi- ska gminnego	—	—	60	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w	m	o	
27	Jan Urban w Warzycach .	—	—	—	9	—	
28	Antoni Dubiel w Warzycach	—	—	—	5	—	
29	Bolesław Rozwadowski i gmi- na w Kopytowie	1,3	—	68	—	—	
30	Włościanie w Warzycach .	—	—	—	14	—	
31	Franciszek Arciszewski w KozłóWKU	—	—	—	7	—	
32	Włościanie w Przedmieściu Strzyżowskiem	—	—	—	11	—	
33	Walenty Niepla w Twierdzy	—	—	—	5	—	
34	Feliks Leszczyński w Potoku	1,0	—	—	41	—	
35	Włościanie w Dobrzechowie	1,1	—	—	50	—	
36	Włościanie w Suchodole .	1,0	—	—	33	—	
37	Wojciech Pająk i Andrzej Mika, włościanie w Hecz- narowicach	—	—	—	14	—	
38	Gmina Wyciąże, pow. Kra- ków	—	—	—	237	—	
39	Drenowanie gruntów wło- ściańskich w Strusinie pod Tarnowem	—	—	—	169	—	
40	w Jasionce	—	—	—	3	—	
41	w Trzcanie	—	—	—	51	—	
42	w Zdoniu	—	—	—	3	—	
43	w Rudny małej	—	—	—	3	—	
44	Gminy Rymanów, Klimków- ka i Ładzin, regulacja potoku Morwany	7,0	—	—	—	—	
45	Gmina Rymanów, częściowa regulacja rzeki Tabór . .	—	—	—	—	—	
46	Gmina Nienowice, osuszenie pastwiska i łąk włościań- skich i dworskich	—	—	900	—	—	
c) Melioracje prywatne.							
<i>a) Osuszenie i nawodnienie.</i>							
47	Stefan Sekowski w Rzyskach osuszenie drenami domu mieszkalnego, i starego łożyska Wisłoki	1,3	—	—	—	—	
48	Władysław Weissmann w Słowicie, projekt osusze- nia gruntów rowami o dłu- gości	3,0	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
49	Jan Obertyński w Udnowie	—	—	120	—	—	
50	Dr. Adam Jordan w Wię- kowicach	—	—	—	40	—	
51	Marya Małachowska w Strzał- kach	—	—	—	—	10	Stawy
52	Fundacya Zakładu nar. im. Ossolińskich w Przybyżu	—	—	—	—	85	Stawy szkie
53	Zygmunt Jaroszyński w Błu- dnikach	—	—	—	60	—	
54	Ludwik Horodyski w Kole- dzianach	—	—	—	—	7	Staw
55	Mikołaj Wasyliszyn w Wólce Hamuleckiej	—	—	—	—	20	Staw
56	Jan Gnoiński w Nowemsiolu i Chotylubiu	—	—	—	110	—	
57	Zdzisław br. Brunicki w Lu- blińcu	3,0	—	—	186	—	
58	Kazimierz i Jadwiga br. Łu- bieńska w Krakowcu	3,0	—	—	249	—	
59	Gmina Lubycza Kameralna	2,0	—	—	6	61	
60	Gmina Borchów	4,0	—	62	—	—	
61	Stefan Dębowski w Kry- niczce	3,0	—	—	—	211	
62	Jan Urbański w Podgębcach	—	—	—	9	—	
63	L. br. Wattmann w Dzik- owie st.	—	—	—	155	—	
64	L. br. Wattmann w Niem- stowie	—	—	—	78	—	
65	Br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	96	—	
66	Ludwika Mały w Wołowem	—	—	—	26	—	
67	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie	—	—	—	162	—	
68	Ludomił Morawski w Hru- szowie	—	—	120	—	—	
69	Wydział krajowy, folwark w Dublanach	—	—	—	10	—	
70	Franciszek hr. Czosnowski w Roguźnem	—	—	—	125	—	
71	Czesław Trzeciecki w Zaro- gónnem	—	—	—	185	—	
72	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	54	—	
73	Stefan Tustanowski w Żuro- wie	—	—	—	42	—	
74	Jan Breuer w Suchowoli	—	—	—	47	—	
75	Weissman Zawidowski w Za- widowicach	—	—	—	229	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
76	Ordynacya ks. Lubomirskich w Przeworsku, na folwarku Gorliczyna	2,2	—	—	—	44	
77	na folwarku Nowosielce .	—	—	35	—	—	
78	Zakład św. Teresy we Lwo- wie, na folwarku w Roda- tyczach	—	—	89	—	—	
79	Karol hr. Scipio w Łopuszce Wielkiej	—	—	—	164	—	
80	Ordynacya ks. Lubomirskich w Przeworsku, na folwarku Gać	—	—	—	82	—	
81	na folwarku Kosina . . .	—	—	—	132	—	
82	na folwarku Dulnem . . .	—	—	—	40	—	
83	na folwarku Maćkówce . .	—	—	—	121	—	
84	Stanisław hr. Siemieński w Pawłosiowie	—	—	—	51	—	
85	Stanisław hr. Siemieński w Tywoni	—	—	—	42	—	
86	Stanisław hr. Siemieński w Jankowicach	—	—	—	81	—	
87	St. hr. Zamojskiego spadko- bierycy w Bobrówce . . .	—	—	—	113	—	
88	Zdzisław Wolski w Sienno- wie	—	—	—	182	—	
89	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	201	—	
90	Bolesław Orzechowicz w Kal- nikowie	—	—	—	57	—	
91	w Rudkach	—	—	—	22	—	
92	Antoni Szczerbowski w Fry- drychowicach	—	—	—	70	—	
93	Schönberg et Fränkel w Zwierzyńcu	—	—	25	—	—	
94	Adryan br. Larisch w Bulo- wicach	—	—	—	76	—	
95	Grunta plebańskie w Osieku	—	—	—	16	—	
96	Ludwik Chrząszcz w Grabo- szycach	—	—	—	93	—	
97	Józef Wysocki w Polance Wielkiej	—	—	—	204	—	
98	Baron Herman Czecz w Hał- cniowie	—	—	—	76	—	
99	Marya księżna Ogińska w Bobrku	—	—	—	92	—	
100	Zdzisław Włodek w Niego- wicach	—	—	—	19	—	
101	Stefan hr. Bobrowski w An- drychowcie	—	—	—	70	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
102	Stanisław Konopka w Mogi- lanach	—	—	—	78	—	
103	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Izdebniku	—	—	—	45	—	
104	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Haburtowicach	—	—	—	46	—	
105	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Budzowie	—	—	—	11	—	
106	Łucyan Wrotnowski w Bie- lanach	—	—	—	19	—	
107	Franciszek Kramarczyk w Osieku	—	—	—	51	—	
108	Gmina Niepołomice	—	—	—	36	—	
109	Konstanty Wiszniewski w Wrząsowicach	—	—	—	7	—	
110	Marek Luszczykiewicz w Fry- drychowicach	—	—	—	206	—	
111	Andrzej Wysocki w Lenczu ad Wieprz	—	—	—	41	—	
112	Michał Kubezko w Twierdzy ad Wieprz	—	—	—	60	—	
113	Zdzisław Brzeziński w Ła- zanach	—	—	—	66	—	
114	Dr. Franciszek Łubieński w Stryszowie	—	—	—	40	—	
115	Władysław Słapa w Łusinie Stanisław Padlewski w Gaju Konwent OO. Bonifratrów w Zebrzydowicach	—	—	—	24	—	
116		—	—	—	23	—	
117		—	—	—	7	—	
118	Zygmunt Groblewski w By- stry	—	—	—	140	—	
119	Marya hr. Romerowa w Bo- rowy	—	—	—	217	—	
120	Włodzimierz Krzczunowicz w Janowicach	—	—	—	144	—	
121	Franciszek Kopaczyński w Olszanach	—	—	—	28	—	
122	Dr. Alfred Kalisz w Woli łużańskiej	—	—	—	205	—	
123	Dr. Tytus Szczepański w Woli zyrakowskiej	8,7	500	—	198	—	
124	Józef Michałowski w Iwie- rzycach	—	—	—	92	—	
125	Władysław Zaklika w Łękach dolnych	—	—	—	26	—	
126	Stanisław Dąbski w Rudny wielkiej	—	—	—	286	—	
127	Maryan Jędrzejowicz w Dy- lągówce	—	—	—	274	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
128	Tadeusz Marcoin w Lichwi- nie	—	—	—	110	—	
129	Zarząd dóbr w Nawojowej .	—	—	—	15	—	Szkic
130	Mieczysław hr. Rey w Bia- łymborze i Sokolu	6,0	—	—	—	—	"
131	Adolf br. Brunicki w Słoci- nie	—	—	—	53	—	
132	Jan Gorayski w Szebniach .	—	—	—	28	—	
133	Artur Stojowski w Jaszczerwi	4,2	350	—	—	—	Potok
134	Marya Gołaszewska w Tar- gowiskach	—	—	90	60	—	
135	Olga Wiktorowa w Wyżnem	—	—	—	85	—	
136	Waleryan Stawiarski w Chle- bny	—	—	—	101	—	
137	Józef Brykczyński w Świę- canach	—	—	—	74	—	
138	Leopold Lityński w Glinniku	—	—	—	60	—	
139	Ks. Mikołaj Dzierżyński w Cieklinie	—	—	—	34	—	
140	Karol Klobassa - Zręcki w Zegłcach	5,8	—	—	—	180	
141	Regulacja potoku Bednarki w powiecie Jasielskim	5,7	—	—	—	—	
142	Tomasz Sanakowski w Wa- rzycach	—	—	—	9	—	Szkic
143	Marya hr. Grabowska w Po- lance	—	—	—	2	—	Ogród
144	Konstanty Pawlikowski w Babicy	—	—	—	3	—	Ogród
145	Zdzisław Skrzyński w Bacho- rzu Harcie i Szklarach	—	—	—	102	—	
146	Edmund Wasilkowski w Pru- sieku	—	—	—	12	—	
147	Józef Nowak w Olchowcach	—	—	65	—	—	
148	Ks. Bazyli Mysik w Wań- kowej	—	—	—	17	—	
149	Ks. Mączka w Wesołej	—	—	—	30	—	
150	Stefan Trzeciecki w Dyno- wie	—	—	—	138	—	
151	JE. Stanisław hr. Badeni w Zubrzcu	—	—	—	143	—	
152	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni	—	—	—	84	—	
153	Marmorosch et Kohu w Ka- mionkach Wielkich	—	—	—	68	—	
154	Fundacja stypendyjna Wię- ławskiego w Załuczu nad Prutem	—	—	—	210	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dzenie	
				w m o r g a c h			
155	Henryk Potworowski w Ra- czy	—	—	—	100	—	
156	Zdzisław Ładomirski w Mar- kowcach	—	—	—	238	—	
157	Władysław Ząbecki w Pobe- reżu	—	—	60	—	—	
158	Napoleon Gołaszewski w Toustobabach	—	—	—	51	—	
159	Franciszek Bocheński w Mu- żyłowie	—	—	—	304	—	
	<i>β) Kultura torfowisk.</i>						
160	Gmina Żuków	—	—	166	—	—	
161	Antonina Horodyńska w Kor- sowie	—	—	15	—	—	
162	Wilma hr. Reyowa w Psa- rach	—	—	55	—	—	
163	Kazimierz Jaworski w Ostro- weczyku	—	—	15	—	—	
164	Franciszek Czosnowski w Ro- góżnie	—	—	68	—	—	
165	Gmina Olesko	—	—	46	—	—	
166	Józef Żukiewicz w Rojatyń mie	—	—	40	—	—	
167	Michał Maksymów w Podli- skach	—	—	5	—	—	
	Ogółem	322,6	52.297	6.068	9.186	618	
	Z pomienionych robót przy- pada:						
1	Na biuro centralne (pozycje 1—26, 46—91 i 160— 167)	280,8	51.447	5.760	3.314	438	
2	Na ekspozyturę krakowską (37—38 i 92—107)	—	—	25	1.727	—	
3	Na ekspozyturę tarnowską (39—43 i 108—131)	14,7	500	—	2.017	—	
4	Na ekspozyturę jasielską (27—36 i 132—144)	20,1	350	158	631	180	
5	Na ekspozyturę sanocką (44, 45 i 145—150)	7,0	—	65	299	—	
6	Na ekspozyturę stanisławow- ską (151—159)	—	—	60	1.198	—	

C) Prowadzono lub nadzorowano roboty:

a) przy ustawowych przedsiębiorstwach melioracyjnych:

1. przy obwałowaniu prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (kierownictwo i kontrola);
2. przy regulacji potoku Kisieliny (j. w.);
3. przy regulacji rzeki Białej i obwałowaniu prawego brzegu Dunajca (j. w.);
4. przy obwałowaniu Wisły i Wisłoki w powiecie Mieleckim (j. w.);
5. przy regulacji potoku Krzemienicy (j. w.);
6. przy regulacji rzeki Bugu (j. w.);
7. przy regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy (j. w.);
8. przy regulacji górnego Dniestru z dopływami (j. w.);
9. przy zabudowaniu potoku Bystry w Zakopanem (kontrola);
10. przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Białej (j. w.);
11. przy zabudowaniu potoków górskich w dorzeczu Skawy (j. w.);
12. przy zabudowaniu potoku Glińsko (j. w.);
13. przy zabudowaniu potoków w dorzeczu Dniestru (j. w.);
14. przy regulacji Dniestru między Rozwadowem a Żurawnem (j. w.);
15. przy konserwacji robót regulacyjnych na Nowym Brniu z dopływami;
16. przy konserwacji regulacji Trześniówki;
17. przy konserwacji regulacji Łęgu;
18. przy konserwacji obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim;
19. przy konserwacji osuszenia bagien Łańcucko-Juroslawskich;
20. przy konserwacji regulacji potoku Dumnego;
21. przy konserwacji regulacji Przegnojówki z dopływami;
22. przy konserwacji osuszenia bagien Stojanowskich;
23. przy konserwacji regulacji górnej sekcji Gniłej Lipy;
24. przy konserwacji regulacji Złotej Lipy.

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osuszenie rowami	drenowanie	nawodnienie	
				w	m	o	
b) przy subwencyonowanych robotach melioracyjnych.							
1	Wydział krajowy, regulacja górnej Żupawy	2,0	—	—	—	—	
2	Wydział krajowy, rów osuszający w Siedliszowicach w Bieniszowicach	2,2	—	—	—	—	
		1,0	—	—	—	—	
3	Wydział krajowy, rowy druzgorzędne na bagnach Stojanowskich	5,0	—	—	—	—	
		0,8	—	—	—	—	
4	Wydział krajowy, regulacja miejscowa Tyśmienicy w Hubiczach	2,4	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga	
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie		
				w m o r g a c h				
5	Zabudowanie potoku Iwornicy w Olszynach, pow. Chrzanów	—	—	—	—	—	Rozpoczęto	
6	Rowy osuszające w gminie Chwałowice powiatu Tarnobrzeskiego	2,5	—	—	—	—		
7	Rowy osuszające w gminie Suchorzów powiatu Tarnobrzeskiego	2,0	—	—	—	—		
8	Wydział krajowy, częściowa regulacja Oporu pod Tuchlą	—	—	—	—	—		
9	Gmina Rzęsna Polska, osuszenie pastwiska gminnego	8,0	—	—	—	—		
10	Gmina Hanowce, pow. Rohatyn, osuszenie gruntów włościańskich	—	—	460	—	—		
11	Andrzej Wądolny i tow. włościanie w Mucharzu, drenowanie roli	—	—	—	9	—		
12	Gmina Czełużnica, drenowanie gruntów włościańskich	2,2	45	—	—	—		
13	Franciszek Stachyrak, w Krościenku niżnem	—	—	—	13	—		
14	Włościanie gminy Korczyn	—	—	—	14	—		
15	Włościanie gminy Zarzecze	0,5	—	—	16	—		
16	Franciszek Dubiel w Twierdzy	—	—	—	4	—		
17	Józef Tomasik w Czełużnicy	—	—	—	12	—		
18	Józef Byk w Lubli	—	—	—	14	—		
19	Jan Nędza w Zdoni	—	—	—	3	—		
20	Włościanie w Roztokach	0,7	—	—	—	—		
c) przy prywatnych robotach melioracyjnych.								
<i>α) osuszenie i nawodnienie.</i>								
21	Jaroszyński Zygmunt w Błudnikach	0,6	—	—	97	—		
22	C. k. Towarzystwo gospodarcze we Lwowie, w Oparach	—	—	—	—	4		Stawy
23	Jan hr. Szeptycki w Dziewiątnikach	—	—	—	—	1	Staw	
24	Ludwik Horodyski w Kołędzianach	—	—	—	—	7	"	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
				w m o r g a c h			
25	Karol hr. Dzieduszycki w Siechowcie	—	—	—	—	11	Staw
26	Jan Gnoiński w Chotylubiu i Nowemsiolu	—	—	—	166	—	
27	Jan Urbański w Poddębcach	—	—	—	9	—	
28	Samuel Rokach w Rzezycy	—	—	—	64	—	
29	L. br. Wattmann w Niem- stowie	—	—	—	30	—	
30	Br. de Veaux w Chodorowie	—	—	—	150	—	
31	Stanisław Jędrzejowicz w Ce- wkowie	—	—	—	25	—	
32	Konstanty Treter w Podli- pcach	4,6	—	—	—	—	
33	Dr. Henryk Kolischer w Czerlanach	—	—	—	40	—	
34	Tadeusz Starzyński w Dere- wni	4,0	—	—	—	—	
35	JE. Kazimierz hr. Badeni w Wolicy derewłańskiej	3,2	—	—	—	—	
36	Stanisław Pawlikowski w Bereźnicy królewskiej	2,5	—	—	65	—	
37	Franciszek Rozwadowski w Dołpotowie	—	—	—	30	—	
38	Jan Breuer w Suchowoli	—	—	—	50	—	
39	Konstanty Czarkowski w Nie- gowicach	—	—	—	32	—	
40	Ordynacya hr. Potockich w Łańcucie, folwark Krasne	—	—	—	26	—	
41	Adolf br. Brunicki w Słoci- nie	—	—	—	50	—	
42	Stefan Sękowski w Rzyskach, odrenowanie domu miesz- kalnego	—	—	—	—	—	
43	JE. Kazimierz hr. Badeni w Busku	—	—	—	130	—	
44	Jan Madeyski w Parchaczu	—	—	—	70	—	
45	Napoleon Gołaszewski w Tou- stobabach	—	—	—	40	—	
46	Jan Breuer w Suchowoli	—	—	—	42	—	
47	Myszkowski w Stubnie	—	—	—	27	—	
48	Dr. Maryan Lisowiecki w Chłopicach	—	—	—	16	—	
49	Władysław ks. Sapięha w Dachnowie	—	—	—	20	—	
50	Ordynacya ks. Lubomirskich w Przeworsku, w Białobor- kach	0,8	—	—	—	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
51	Ordynacja ks. Lubomirskich w Studzianie	—	—	—	16	—	
52	w Gaci	—	—	—	48	—	
53	w Kosinie	—	—	—	20	—	
54	w Dulnem	1,5	—	—	—	—	
55	Franciszek hr. Czosnowski w Rogóźnie	—	—	—	50	—	
56	Józef Gizowski w Mokrza- nach	—	—	—	25	—	
57	Marya hr. Drohojowska w Bolanowicach	—	—	—	55	—	
58	Stefan Janko w Hoszanach	—	—	—	35	—	
59	Bronisław Skibniewski w Ba- licach	—	—	—	25	—	
60	Stanisław hr. Siemieński w Konstantynówce	0,8	—	—	20	—	
61	Michał Kubezko w Twier- dzy	—	—	—	70	—	
62	Franciszek Łubiński, Stry- szów	—	—	—	37	—	
63	Zdzisław Dunin Brzeziński w Łazanach	—	—	—	43	—	
64	Zdzisław Dunin Brzeziński w Osieczanach	—	—	—	12	—	
65	Józef Górkiewicz w Topo- rzysku	—	—	—	9	—	
66	Dr. St. Larysz-Niedzielski w Śledziejowicach	—	—	—	11	—	
67	Dr. St. Larysz-Niedzielski w Zabawie	—	—	—	34	—	
68	Józef Wysocki w Polance Wielkiej	—	—	—	102	—	
69	Oskar Rudziński w Osieku	—	—	—	45	—	
70	Czesław Górkiewicz w Wi- tanowicach	—	—	—	32	—	
71	Dr. Kazimierz Olearski w Zborzcycach	—	—	—	18	—	
72	Dr. Jan Zduń w Rabie Wy- żnej	—	—	—	17	—	
73	Łucyan Wrotnowski w Łę- kach	—	—	—	7	—	
74	Ks. Wojciech Stypuła w Po- rębie	—	—	—	25	—	
75	Łuczyna Hallerowa w Polance- Haller	—	—	—	76	—	
76	Stefan hr. Bobrowski w An- drychowcie	—	—	—	33	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
77	Konstanty Wiszniewski w Wrząsowicach	—	—	—	42	—	
78	Fundacya Hallerowska w Dworach	—	—	—	45	—	
79	Stanisław Dunin w Głębowicach	—	—	—	53	—	
80	Wincenty Schmidt w Krzywaczce	—	—	—	29	—	
81	Gmina Niepołomice, (pastwisko gminne)	—	—	—	35	—	
82	Konwent Bonifratrów w Zembrzydowicach	—	—	—	8	—	
83	Antoni Szczerbowski w Frydrychowicach	—	—	—	5	—	
84	Konwent SS. Miłosierdzia w Łagiewnikach	—	—	—	2	—	
85	Krajowa szkoła rolnicza w Czernichowie	—	—	—	6	—	
86	Krajowa szkoła rolnicza w Kobiernicach	—	—	—	11	—	
87	Władysław Słapa w Lusinie	—	—	—	15	—	
88	Stanisław Padlewski w Gaju	—	—	—	17	—	
89	Jan Żmuda w Osieku	—	—	—	8	—	
90	Herman br. Czecz w Kozach	—	—	—	20	—	
91	Szpital św. Łazarza w Krakowie	—	—	—	2	—	
92	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Izdebniku	—	—	—	44	—	
93	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Harbutowicach	—	—	—	11	—	
94	J. C. W. Arcyksiążę Rainer w Jastrzębiu	—	—	—	54	—	
95	Kazimierz Mars w Sowlinach	—	—	—	7	—	
96	Andrzej Wysocki w Leńczy	—	—	—	9	—	
97	Grunta probostwa w Osieku	—	—	—	5	—	
98	Stefan Konopka w Głogoczowie	—	—	—	17	—	
99	Stanisław Dębski w Rudnym małym	—	—	—	40	—	
100	Zdzisław hr. Tarnowski w Wymysłowie	1,7	—	—	72	—	
101	Adam hr. Marasse w Jurkowie	1,0	16	—	—	—	
102	Adam Jordan w Rutce	—	—	—	20	—	
103	Józef Męciński w Łukowy	—	—	—	52	—	
104	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Gumniskach	0,8	—	—	50	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- nojenie	
				w m o r g a c h			
105	Marya hr. Romerowa w Bo- rowej	—	—	—	24	—	
106	Henryk Schwarz w Sztasz- kówce	—	—	—	25	—	
107	Tadeusz hr. Żubiński w Zassowie	—	—	—	42	—	
108	Mikołaj hr. Rey w Chotowy	0,8	—	—	20	—	
109	Juian Bielański w Straszę- cinie	1,5	—	—	10	—	
110	Mieczysław hr. Rey w Bia- łymborze i Sokolu	6,0	—	—	—	—	Potok sokolny
111	JE. Eustachy ks. Sanguszko w Swirczkowie	5,0	200	—	—	—	Rowy polne
112	Jan hr. Stadnicki w Wielkiej Wsi	1,5	—	—	—	—	
113	Władysław Rieger w Zimno- wodzie	—	—	—	18	—	
114	Władysław Rieger w Wa- rzcach	—	—	—	16	—	
115	Tomasz Sanukowski w Wa- rzcach	—	—	—	9	—	
116	Józef Łęcki vel Feliks w Bierówce	—	—	—	4	—	
117	Autoni Gajda w Bierówce .	—	—	—	4	—	
118	Waleryan Stawiarski w Chle- bny	0,25	—	—	50	—	
119	Dr. Karol Klobassa - Zręcki w Zeglcach	—	—	—	—	180	Rozpczęto
120	Józef Brykczyński w Świą- canach	—	—	—	24	—	
121	Kazimierz Piliński w Tarno- wcu	5,5	—	—	20	—	
122	Marya Gołaszewska w Tar- gowiskach	2,55	—	120	30	—	
123	Olga Wiktorowa w Wyznem	0,6	—	—	40	—	
124	Konstanty Pawlikowski w Babicy	—	—	—	21	—	
125	Ordynacya ks. Lubomirskich w Przeworsku, na folwarku Kosina	—	—	—	48	—	
126	na folwarku Maćkówka . .	2,5	—	—	98	—	
127	na folwarku Dolne	0,8	—	—	48	—	
128	Stanisław hr. Siemieński w Konstantynówce	—	—	—	50	—	
129	Ludwik br. Wattmann w Niemstowie	—	—	—	90	—	
130	Stanisław Jędrzejowicz w Cewkowie	—	—	—	30	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- ndzenie	
131	Stefana hr. Zamoyskiego spadkb. w Bobrowce . . .	—	—	—	35	—	
132	Włodzimierz Gniewosz w Sieniawie	—	—	—	15	—	
133	Zdzisław Skrzyński w Ba- chorzu, Szklarach i Harcie	—	—	—	115	—	
134	Józef Myszkowski w Stubnie	11,0	—	—	115	—	
135	Stanisław Myszkowski w Hruszowicach	—	—	—	95	—	
136	Kazimierz Jachimowski w Markowcach	—	—	—	10	—	
137	Edmund Wasilkowski w Pru- sieku	—	—	—	4	—	
138	Jan Iwanczyszak w Bisko- wicach	—	—	—	7	—	
139	Antoni Zwierzański w Na- dybach	—	—	—	3	—	
140	J. Iwantejko w Leszczowatem	—	—	—	2	—	Nie wyko- nano
141	Marya ks. Lubomirska w Mi- żyńcu	—	—	—	45	—	Ogrody
142	Józef hr. Potocki w Ryma- nowie	—	—	—	30	—	
143	Kazimierz Wiktor w Zar- szynie	—	—	—	30	—	
144	Józef Nowak w Olchowcach	2,0	—	—	—	—	
145	JE. Stanisław hr. Badeni w Zubrzcu	—	—	—	75	—	
146	Zdzisław Ładomirski w Mar- kowcach	0,9	—	—	61	—	
147	Eugeniusz Krzysztofowicz w Załuczu	—	—	—	25	—	
148	Jan Kleski w Werbiażu	—	—	—	60	—	
149	Karol Mencil w Pawelczu .	—	—	—	78	—	
150	Jan Burzyński w Uhrynowie górnym.	—	—	—	33	—	
151	Władysław Gołębski w Kra- snolesiu	—	—	—	8	—	
152	Juliusz Gołębski w Sławen- tynie	—	—	—	70	—	
153	Marmorosch et Kohn w Ka- mionkach wielkich	—	—	—	40	—	
154	Dr. Stanisław Bieliński w Wierzchni	—	—	—	22	—	
155	Henryk Potworowski w Rad- czy	—	—	—	40	—	
156	Antoni Jaxa Chamiec w Sko- wiatyńce	—	—	—	4	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
	<i>β) Kultura torfowisk.</i>						
157	Antonina Horodyńska w Kor- sowie	—	—	15	—	—	
158	Julian kn. Puzyna w Narolu	—	—	20	—	—	
159	Kazimierz Jaworski w Ostro- wczyku	—	—	15	—	—	
160	Władysław Gniewosz w Kon- tach	—	—	10	—	—	
161	J.E. Stanisław hr. Badeni w Peratynie	—	—	30	—	—	
	Ogółem . .	91,7	261	670	4.551	203	
	Z powyższych robót przy- pada:						
1	Na biuro centralne (pozycye 1—10, 20—59 i 156—160)	43,9	—	550	1.473	23	
2	Na ekspozyturę krakowską (11 i 60—97)	—	—	—	1.025	—	
3	Na ekspozyturę tarnowską (19 i 98—111)	18,3	216	—	358	—	
4	Na ekspozyturę jasielską (12—18, 20 i 112—123)	12,3	45	120	309	180	
5	Na ekspozyturę sanocką (131—143)	13,0	—	—	471	—	
6	Na ekspozyturę jarosławską (124—130)	3,3	—	—	399	—	
7	Na ekspozyturę stanisławow- wską (144—155)	0,9	—	—	516	—	
	Zauważa się, jak poprzednio, iż ekspozytura Jarosław- ska była czynną tylko przez 3 miesiące w r. 1900 (od 1-go kwietnia do 30 go czerwca).						
	Na podstawie projektów kr. biura melioracyjnego, wy- konane zostały nadto dre- nowania:						
1	a) przez spółkę melioracyjną w Poznaniu: hr. Zamoyski w Trzebuszce	—	—	—	60	—	

Liczba porz.	Nazwisko strony i miejscowości	Regulacja wód		Melioracje prywatne			Uwaga
		na długości w km.	na obszarze w morgach	osusze- nie rowami	dreno- wanie	nawo- dnienie	
2	Ks. Czartoryski w Ryszkowej Woli	—	—	—	50	—	
3	Kopecki w Morawsku . . .	—	—	—	50	—	
4	Br. Brunicki w Lublińcu . .	—	—	—	125	—	
	b) przez oddział melioracyj- ny, lwowskiej filii Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu:						
5	Stanisław Konopka w Mogi- lanach	—	—	—	64	—	
6	Jan Gnoiński w Nowem Siole	—	—	—	20	—	
7	Maryan Jędrzejowicz w Dy- lągówce	—	—	—	33	—	
8	Karol hr. Scipio w Łopuszce Wielkiej	—	—	—	22	—	
9	Henryk Potworowski w Rad- czy	—	—	—	26	—	
	Razem	—	—	—	450	—	
	Jak powyżej zaś wykazano, personal techniczny wyko- nał drenowania na po- wierzchni	—	—	—	4.551	—	
	Ogółem przeto wykonano w r. 1899-1900 drenowanie na podstawie projektów biura melioracyjnego na obszarze	—	—	—	5.001	—	

D) Wykonano badania wstępne lub brano udział w czynnościach komisyjnych, jak niżej:

1. Kolaudowano zabudowania potoków górskich w dorzeczu Skawy i Dniestru, potoku Niszkówki i potoku Glińsko.
2. Badano na miejscu projekt zabudowania potoku Czarnawoda z Łichnią.
3. Komisyonowano w Niemstowie, z powodu zażalenia na dozorcę.
4. Kolaudowano roboty regulacyjne Krzemienicy wykonane w latach 1897 i 1898.
5. Przeprowadzono lustrację robót przy zabudowaniu górskich potoków w dorzeczu Skawy, Białej i Dniestru, tudzież potoku Bystry w Zakopanem.

6. Badano projekt uzupełnienia zabudowania potoku Niszkówki.
7. Kolaudowano roboty wykonane w r. 1898 przy regulacji Gniłej Lipy.
8. Kolaudowano wykonane roboty przy regulacji rzeki Biały.
9. Badano rzekę Woronę i sporządzono przybliżony kosztorys regulacji.
10. Przeprowadzono lustrację robót przy regulacji Dniestru między Rozwadowem i Żurawnem.
11. Kolaudowano roboty wykonane przy regulacji Szebnianki.
12. Kolaudowano roboty wykonane przy zabudowaniu potoku Bystra w Zakopanem.
13. Reambulowano projekt zabudowania górnego biegu rzeki Łęgu w powiecie Nizańskim i Kolbuszowskim.
14. Reambulowano generalny projekt zabudowania debr w Mikołajowie.
15. Brano udział w komisji dla ułożenia programu regulacji Biały.
16. Kolaudowano roboty przy miejscowej regulacji Wisłoki pod Babicą.
17. Lustrowano roboty na górnym Dniestrze i Strwiążu.
18. Wykonano zdjęcie i projekt szluzu w Dębnikach dla Wydziału powiatowego w Wieliczce.
19. Brano udział w komisji w sprawie budowy warowni w Laskówce.
20. Brano udział w zawiązaniu spółki wodnej dla obwałowania lewego brzegu Wisły od Krakowa do granicy państwa.
21. Brano udział w posiedzeniach Wydziału spółki dla obwałowania prawego brzegu Wisły od Podgórze do Niepołomic.
22. Brano udział w posiedzeniu Spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia w Dąbrowie.
23. Brano udział w komisji dla oddania dróg i mostów na kolei Kraków-Kocmyrzów.
24. Badano potrzebę osuszenia pól w Zdrochcu.
25. Uczestniczono w komisji dla uzupełnienia okręgu konkurencyjnego na górnej Kisielinie.
26. Wykonano zdjęcia dla zmiany trasy lewego wału Dunajca poniżej Bogumiłowic.
27. Przeprowadzono licytację trawy na wałach Wisły, o długości 55 km. i na wale Sanu, o długości 58 km.
28. Brano udział w komisji reambulacyjnej dla częściowej regulacji i obwałowania potoku Mleczy w powiecie Przeworskim.
29. Sporządzono zdjęcia i kosztorys robót konserwacyjnych na rzece Łęg i na Trześniówce.
30. Brano udział w komisji politycznej w Rzeczycy długiej, pow. Tarnobrzeg, w sprawie trasy potoku Bukowy i wałów wstecznych Sanu dla tego potoku.
31. Przeprowadzono kolaudację wykonanych robót osuszających w gminie Zadwórze.
32. Kierowano robotami uzupełniającymi na potoku Przegnojówce.
33. Komisyonowano w sprawie zmiany trasy rowu Dymitrowsko-Młodochowski, w gminie Kęblów.
34. Komisyonowano w sprawie osuszenia gruntów gminy Grzybów.
35. Komisyonowano dla wyznaczenia rowów osuszających w gminie Golezów.
36. Brano udział w kolaudacji robót regulacyjnych na rzece Łęgu i na kanale Sokolnickim, pow. Tarnobrzeg.
37. Przeprowadzono pomiary i szkice dla osuszenia gruntów w przysiółku Berdechów ad Chorzelów.
38. Komisyonowano w sprawie osuszenia pól w gminie Książnice.
39. Komisyonowano w sprawie osuszenia pól w gminie Cyranka.
40. Przeprowadzono pomiary dla osuszenia gruntów w Zaborczu ad Kielków.
41. Przeprowadzono dochodzenia celem zbudowania mostków dodatkowych na rowach objętych projektem obwałowania Wisły i Wisłoki.

42. Komisyonowano w sprawie osuszenia 300 morgów łąk w gminie Laszki gościńcowe.
43. Badano wykonanie rowów osuszających w gminach Hruszowie i Budomierzu,
44. Badano młynówkę w Czernichowcach.
45. Badano sprawę osuszenia 80 morgów łąk i 3 km. rowu odpł. w gminie Kamionka Wołoska.
46. Badano grunta gmin powiatu Chrzanowskiego i udzielono porady dla systematycznej melioracji.
47. Badano torfowiska w Czechach i podano wskazówki co do eksploatacji tychże na opał.
48. Kierowano uprawę torfowisk na wzorowych polach i stacyach doświadczalnych w trzynastu miejscowościach.
49. Udzielono porady w sprawie osuszenia pól p. Wiktorowi Jasińskiemu w Bełzcu.
50. Administrowano wykonanie drenowania pól włościańskich, subwencyonowanego z funduszu krajowego i państwowego.
51. Brano udział w komisji politycznej w sprawie rowu odpływowego dla drenowania ról włościańskich w Czeluśnicy.
52. Przeprowadzono wykupno gruntów pod rów odpływowy dla drenowania pól włościańskich w Roztokach.
53. Udzielono porady technicznej w sprawie nawodnienia łąk włościańskich w Będziemyślu pod Sędziszowem.
54. Wytyczono 5 pól płodozmiennych w Wymysłowie.
55. " " " " w Świerczkowie.
54. Sporządzono szkic drenowania ujeżdżalni w Dylągówce.
55. Wzięto udział w komisji w sprawie drenowania gruntów włościańskich w Pawezowie.
56. Udzielono porady technicznej i wytyczono wodociąg dla folwarku w Staszówce.
57. Zbadano i wytyczono rów osuszający w Rudzie w powiecie Mieleckim.
58. Udzielono porady technicznej dla nawodnienia łąk w Nawojowy.
59. Nadzorowano regulację potoku Sanoczka w Zabłotcach pod Sanokiem.
60. Kolaudowano wykonanie drenowania gruntów włościanina Jana Iwaneczyszaka w Biskowicach.
61. Kolaudowano drenowanie gruntu Antoniego Zwierzańskiego w Nadybach.
62. Kolaudowano wykonane osuszenie gruntów w gminie Martynów stary.
63. Kolaudowano wykonane osuszenie gruntów w gminie Książ, pow. Śniatyn.
64. Udzielono porady technicznej c. k. Starostwu w Jarosławiu, w celu wykonania robót z państwowego funduszu zapomogowego, a mianowicie wytyczono i zaniwelowano: 1. Cztery rowy osusz. o długości łącznej 2240 m., na pastwisku gminnem i gruntach ornych w Miękiszu nowym, 2. rowy osuszające na pastwisku gminnem w Szczytnej, 3. łąki w gminie Koniaczowie, 4. rowy w Mołodyczu.
65. Kontrolowano drenowanie na folwarkach, należących do ordynacji Przeworskiej i wykonano rekonstrukcję 30 morgów drenowania na folwarku w Gorliczynie.

Czynności i badania wykazane pod 1 do 49, tudzież pod 62 i 63 przeprowadziło biuro centralne, pod 50—52 ekspozytura Jasielska, pod 53—58 ekspozytura Tarnowska, pod 59—61 ekspozytura Sanocka, wreszcie pod 64 i 65 ekspozytura Jarosławska.

Doświadczenia z uprawą i eksploatacją torfowisk.

W r. 1900 prowadzono doświadczenia z uprawą torfowisk w następujących miejscowościach:

1) Olesko, 2) Konty, 3) Chwatów na bagnach Oleskich, 4) Stojanów, 5) Wolica Baryłowa na bagnach Stojanowskich, 6) Gliniany nad uregulowanym potokiem Przegnojówką, 7) Ubinie nad uregulowanym dopływem potoku Dumnego, 8) Ożomla, 9) Hnilice, 10) Czernica, 11) Dublany, 12) Domażyr; nadto popierano fabrykację ściółki torfowej, 13) w Nowym Targu.

Ponieważ w roku bieżącym doświadczenia na kilku z powyższych stacyj zostaną ukończone, przeto na podstawie opinii komisji ministeryjalnej przystąpi Wydział krajowy do założenia siedmiu nowych stacyj, w części V. niniejszego sprawozdania wymienionych.

O ile z dotychczasowej działalności da się osądzić, stacye te wpływają korzystnie na rozwój uprawy torfowisk i pewne postępy w tym dziale melioracyj rolnych nie dadzą się zaprzeczyć. Szczególnie pomyślny wpływ zauważyć się daje na bagnach Stojanowskich, gdzie uprawa torfowisk wśród tamtejszej ludności włościańskiej przy pomocy kraju i państwa udzielonej w nawozach mineralnych coraz więcej się rozszerza.

Wyniki przeprowadzonych w roku ubiegłym doświadczeń przedstawiają się w krótkim streszczeniu następująco:

Stacye doświadczalne w Olesku i Kontach.

W r. 1900 pole doświadczalne w Olesku obsiano na całej 10 morgowej powierzchni mieszanką traw i do dalszego użytkowania oddano gminie jako właściciele gruntu, na którym stacya ta została założoną.

Ponieważ na stacyi były 2 działki, na których przez 4 lata bez przerwy prowadzono niemal wyłącznie doświadczenia z uprawą roślin okopowych, zbóż i jarzyn i jako takie były rok rocznie obficie nawożone, przeto zachodziło pytanie, czy w skutek tego grunt nie został już tak użyźniony, iżby zapasy pokarmów roślinnych mogły wystarczyć choćby na rok dla traw świeżo zasianych. Dla sprawdzenia tego, działek tych wcale nie nawożono kaimitem ani mączką Thomasa, lecz po bardzo starannej uprawie mechanicznej przystąpiono do obsiewu mieszanką traw na łąki zmienne i stałe; natomiast na innych działkach uprawionych jako łąki dano 6 q kajnitu i 1 q mączki Thomasa na 1 ha.

Wyniki zbiorów udowodniły znany zresztą już poprzednio fakt, że na torfach sztuczne nawozy dawane być muszą rok rocznie i że na wzbogacanie się ziemi torfowej kwasem fosforowym a zwłaszcza potasem nie można liczyć. Gdy bowiem średni zbiór siana z działek nienawożonych wypadł na łące stałej na 29.82 q a na łące zmiennej na 28.37 q z 1 ha., to na łące stałe nawożonej otrzymano 57.48 i 60.91 q siana z 1 ha.

Łąki na sąsiedniej stacyi Pokrowa w Kontach mimo bardzo niekorzystnych stosunków klimatycznych ubiegłego roku dały zbiór siana bardzo zadawalniający, bo w trzech pokosach średnio 70 q z 1 ha przy nawożeniu 10 q kajnitu i 2 q mączki Thomasa na 1 ha. Podnieść jednak przy tem należy, że łąki te jako starsze w kulturze odznaczają się doskonałym zadarnieniem i były zawsze należycie pielęgnowane.

Pole wzorowe w Chwatowie.

(Pow. Złoczów).

Torfowisko w Chwatowie pod względem własności fizykalnych przedstawia się tak niekorzystnie, że ułożony dla tej stacyi program robót gospodarczych nie dał się bez zmiany wykonać.

Pokryte gęstemi kępinami torfowisko okazuje zaraz w górnej warstwie lekki, brunatny torf, bardzo słabo rozłożony, przerosnięty mnóstwem korzeni traw trzcinowatych, co obrobienie mechaniczne tej ziemi i jej rozkład w wysokim stopniu utrudnia.

Jednorazowa zatem uprawa kartofli, która miała być przedplonem dla traw, nie tylko nie wpłynęła na polepszenie tych stosunków, lecz przeciwnie, wskutek głębszej orki pogorszyła je tak, że postanowiono jeszcze przez dwa lata z rzędu uprawiać rośliny okopowe.

Z tych powodów, jak niemniej z powodu bardzo niekorzystnych stosunków klimatycznych ubiegłego roku, kartofle powtórnie posadzone prawie zupełnie zawiadły, gdyż z powierzchni 10 morgowej zebrano zaledwie 160 korcy.

Na wynik ten złożyła się i ta okoliczność, że gmina wyczerpawszy wcześniej wypłaconą resztę przyznanej subwencji, nie chcąc użyć swoich funduszów, których — jak twierdzi — w danej chwili nie miała, zaniechała należytego plewienia i podgartywania kartofli, co również do dobrego zbioru przyczynić się nie mogło.

Pole doświadczalne w Stojanowie.

(Pow. Kamionka)

Mimo bardzo podeszłego wieku kierownika tejże stacyi ks. kan. Sochackiego, zdołano w drugim roku prowadzonych doświadczeń uprawić wcale dobrze część pola burakami, część kartoflami a małą częśćkę po lewej stronie głównego kanału, jako już w poprzednim roku przygotowaną obsiano trawami łąkowemi.

Nawozów sztucznych użyto średnio na 1 morg 4 q kajnitu i 2 q mączki Thomasa.

Zbiór z 1 morga przedstawia się następująco :

kartofle (niebieskie olbrzymy) dały 70 q.

buraki pastewne (mamuty) 250 q;

łąka zaś 6 fur siana.

Gdy jednak prowadzenie wszelkich doświadczeń w tamtejszych warunkach napotykało na dość wielkie trudności, a właściwie na brak zrozumienia celu tychże, obsiano w r. 1900 całe pole o powierzchni 5 morgów mięszanką traw i oddano je do użytku właściciela, doradzając mu dalsze pielęgnowanie łąki według zasad stosowanych w czasie doświadczeń.

Pole doświadczalne w Wolicy Baryłowej.

(Pow. Kamionka).

Stacya ta należy do wzorowo prowadzonych, co tem więcej podnieść należy, że kierownikiem jej jest właścianin Lewko Danyluk. Na fakt ten wróciła uwagę Komisya ministeryalna, która pragnąc podnieść gorliwość i zabiegi Danyluka około uprawy nieużytków torfowych, przedstawiła go łasce Monarszej do obdarzenia krzyżem zasługi.

Okoliczność ta nie pozostała bez wrażenia wśród okolicznych właścian, którzy odtąd tłumniej nawet z Wołynia przybywają, aby zobaczyć plony na stacyi doświadczalnej.

Po pierwszym roku uprawy kartoflami, które dały stosunkowo bardzo korzystne zbiory, zaprojektowano na tej 4-morgowej powierzchni płodozmian następujący :

1) okopowe (kartofle, buraki pastewne), 2) kłosowe (owies, żyto) z podsiewem koniczu trawnego, 3) konicz trawny, 4) kłosowe, 5) okopowe, 6) kłosowe. Płodozmian ten zastosowany do potrzeb gospodarstwa właściankiego

ma głównie na celu przeszkodzenie zbytelnemu sproszkowaniu gleby torfowej, co mogłoby w przyszłości wpłynąć bardzo ujemnie na uprawę.

Stosownie do tego płodozmianu podzielono stacyę na sześć poletek, nadto dołączono jeszcze z dawniejszego nieużytku około 1,5 ha, celem wypróbowania w tamtejszych warunkach podsiewu traw po zbronowaniu starej darni, przy nawiezieniu jak zwykle kainitem i mączką Thomasa.

Doświadczenia te zupełnie się powiodły.

W płodozmianie powyżej podanym, kartofle „imperatory“, które już poprzednio okazały się w Wolicy najlepszymi, dały w r. 1899 z 1 ha 134 q, w r. 1900 206 q.

Buraki pastewne w 1899 r. 467 q w następnym zaś r. 1900 373 q z 1 ha.

Również doskonale udał się w r. 1899 owies czarny „Moorhafer“, który, jak dotychczasowe doświadczenia wskazują, jest na torfach najbardziej wskazanym do zasiewu.

Z 1 ha zebrano tego owsa 21.7 q, w drugim roku jednak tylko 10 q; natomiast nadspodziewanie dobrze wypadł zbiór owsa białego, miejscowego, którego ziarna wprawdzie drobniejszego było na 1 ha 26 q.

Na szczególną uwagę zasługuje uprawa żyta jarego, które w ubiegłym roku dało wcale dobrego ziarna 20 q z 1 ha.

Łąka bronowana i użyźniona (kainitem 8 q i mączką Thomasa 2 q na 1 ha), dała w drugim roku po obsiewie 52.5 q jak najlepszego siana z 1 ha.

Wypada tu zauważyć, że w roku ubiegłym ogólne koszty uprawy liczone w najdrobniejszych szczegółach z administracją i dozorem stacyi wynosiły 532 koron 96 gr. Licząc zaś za 1 q owsa 12 koron, żyta 10 koron, kartofli 2 korony, buraków pastewnych 1 koronę, siana 3 korony, a słomy 2 korony, otrzymamy całkowitą wartość zebranych plonów, w sumie 918 koron 20 gr.; co stanowi czysty zysk 385 koron 24 gr.

Rentowność zatem uprawy torfowisk na bagnach Stojanowskich nie ulega wątpliwości, czego zresztą dowodem może być fakt, że w Wolicy Baryłowej i sąsiedniej wsi Sienkowa jęło się uprawy torfowisk około 50 włościan, tak, że w przybliżeniu powierzchnia uprawiona wynosi około 150 morgów. Włościanie ci zawiązali pod patronatem Wydziału krajowego „Spółkę dla uprawy torfowisk“, mającą za zadanie ułatwiać interesantom zakupno nawozów sztucznych i udzielać niezbędnego na to kredytu. Spółka ta przyczyni się niezawodnie do szybszego rozwoju uprawy tamtejszych nieużytków torfowych.

Pole doświadczałne w Glinianach.

(Powiat Przemyślany).

Na 5 działkach tej stacyi w pierwszym roku uprawy wysadzono dwa gatunki kartofli: piasty i niebieskie olbrzymy. Przy nawiezieniu kainitem 12 q i mączką Thomasa 4 q na 1 ha, otrzymano piastów 117 q, a niebieskich olbrzymów 187.5 q.

Pierwsze posiadały 19.3% skrobi, drugie zaś tylko 13.6%.

Szosta działka o szerokości 50 m. uprawiana jako łąka stała, dała przy dwukrotnej kośbie 1 ha 23.60 q dobrego siana, nawóz wynosił na 1 ha 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa.

Pole doświadczałne w Ubiniu.

(Powiat Kamionka).

Stacya w Ubiniu stopniowo się rozwija dzięki gorliwemu zajęciu się nią p. Feliksa Domańskiego jako bezpośredniego kierownika. W porozumieniu

z p. Domańskim zarządzono tu doświadczenia z uprawą traw nasiennych, które w razie pomyslnych wyników mogłyby być uprawiane na znacznie większej powierzchni, celem handlowej sprzedaży nasion. Do próbnych doświadczeń wzięto następujące trawy: *Alopecurus pratensis*, *Poa serotina*, *Avena flavescens*, *Avena elatior* i *Festuca arundinacea*.

Celem należytego obrobienia ziemi, zostały poszczególne działki uprawione częściowo kartoflami, częściowo zaś z powodu spóźnionych robót, mieszanką wyki i owsa. Kartofli zebrano 51·1—101·2 q, mieszanki zaś jako zielonej paszy 145 q z 1 ha.

Zbiory kartofli wypadły więc bardzo słabo, co się tem tłumaczy, że nasienie sadzono już bardzo późno, bo 30. maja, a nadto poszczególne działki świeżo osuszone, były jeszcze zbyt zimne i wilgotne i wiele kartofli wcale nie skielkowało.

Niezależnie od tego 3 działki po silnem zbronowaniu i oczyszczeniu z mchów znawożono kainitem w ilości 10 q i mączką Thomasa w ilości 4 q na 1 ha. Średni zbiór siana wynosi 33 q z 1 ha. Dalsze doświadczenia z łąką na czysto zasianą bezpośrednio po uprawie mechanicznej i po jednorocznym przedplonie są w toku.

Pole doświadczalne w Ożomli.

(Powiat Jaworów).

Torflowisko w Ożomli należy do bardzo urodzajnych, gdyż zawiera do 2% kwasu fosforowego. Z tego powodu należało przedewszystkiem rozstrzygnąć pytanie, czy użycie mączki Thomasa na torfach tych będzie wskazane i jakie jej ilości byłyby potrzebne, aby nawóz ten jeszcze się opłacał.

Odpowiednio zarządzane doświadczenia, zdają się dotychczas wskazywać na to, że na torflowiskach w Ożomli użycie nawozów fosforowych jest zbyteczne. Jakkolwiek doświadczenia te zalecono dalej prowadzić i ostateczne konsekwencje z doświadczeń postanowiono później wyciągnąć, to jednak już z przytoczonego poniżej przykładu można nabrać przekonania, że mączka Thomasa do powiększenia zbiorów się nie przyczynia.

Doświadczenia te prowadzone są na łąkach. I tak na działce nawożonej stale, rok rocznie kainitem w ilości 8 q na 1 ha zebrano siana:

w roku 1898	22·77 m. etn.
„ 1899	78·05 „ „
„ 1900	48·03 „ „
	<hr/>
Razem	148·85 m. etn.

Na podobnej zaś działce, o tej samej szerokości, nawożonej stale 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa na 1 ha zebrano:

w roku 1898	23·86 m. etn.
„ 1899	75·45 „ „
„ 1900	49·14 „ „
	<hr/>
Razem	148·45 m. etn.

Cyfry te mówią same za siebie najlepiej. Tak z tych jak i z innych prób okazuje się, że w przyszłości wystarczy używać li tylko kainitu, co wpłynie na znaczne obniżenie kosztów kultury.

Pole doświadczalne w Hnilicach wielkich.

(Powiat Zbaraż).

Stacya doświadczalna w Hnilicach znajduje się jeszcze w stadium wykonywania robót przygotowawczych t. j. kopania rowów, planowania, sypania grobli dla nawodniania i budowy szluz.

Złożyły się na to przede wszystkim bardzo niekorzystne tamtejsze stosunki robocze, tem więcej, że ludność miejscowa jest zupełnie nieobeznana z robotami ziemnymi, nadto zaś i ta okoliczność, że koszta założenia stacyi doświadczalnej przekraczają znacznie wyznaczoną subwencję. Gdy bowiem w latach 1899 i 1900, według rachunków Zarządu dóbr, wydano ogółem 5.123 kor. 96 gr., to subwencya wynosiła dotychczas 2.000 kor. Nadwyżkę tę przewidywaną już przy założeniu stacyi, ofiarował się właściciel pokryć z własnych funduszów, co tem bardziej z uznaniem podnieść należy, że po ukończeniu kosztownych robót przygotowawczych, doświadczenia tam wykonane będą miały ogólniejsze znaczenie.

Z wiosną roku 1901, przystąpi się już do praktycznych doświadczeń objętych osobnym planem gospodarczym.

Pole doświadczalne w Dublanach.

(Powiat Lwów).

Wykonane na tej stacyi doświadczenia są dość różnorodne. Na szczególną jednak uwagę zasługuje doświadczenie nawozowe z wapnem, które okazało się nie tylko zbyt cennym ale nawet dla roślin szkodliwym.

Ziemiaków zebrano z 1 ha od 126—211 q, z których największy procent skrobi (17·60/o) miały kartofle „Anderseny“, zaś najmniejszy (12·80/o) kartofle Lech.

Z ośmiu gatunków traw nasiennych na próbę uprawianych, najlepiej przedstawiały się: *Dactylis glomerata*, *Avena elatior* i *Festuca pratensis*. Na torfowisku dublańskim znakomicie wypadł zbiór kapusty; z 1 ha bowiem zebrano w roku ubiegłym 260·95—361·11 q, średnio 361·11 q; za co przy sprzedaży uzyskano 581 kor. 35 gr.

Uprawa kukurudzy i końskiego zębu zupełnie się nie powiodła. Natomiast zadowalniające wyniki okazała uprawa marchwi, której zbiór dał w r. 1899 z 1 ha 171·84 q, zaś w następnym roku 514 q. Niemniej korzystnie przedstawiają się wyniki z burakami pastewnymi.

Przy zbyt silnem stosunkowo nawożeniu bo na 1 ha 20 q kainitu i 4 q mączki Thomasa zebrano 282·9—330·04 q buraków zupełnie zdrowych o zawartości proteiny od 3·12—5·79 q na 1 ha. Dalsze doświadczenia są w toku.

Pole doświadczalne w Domażyrze.

(Powiat Gródek).

Rok ubiegły był dla stacyi tej bardzo niekorzystny. Częściowo wskutek niesprzyjających warunków klimatycznych, szczególnie wiosennych przymrozków, częściowo zaś wskutek braku sił roboczych nastąpiło w zarządzonych pracach znaczne opóźnienie, co szczególnie niekorzystnie wypadło dla działek nowo założonych. Średni zbiór siana na dwuletnich łąkach tak się przedstawia: Na działce, na której na 1 ha wysiano 10 q kainitu i 3 q mączki Thomasa, zebrano średnio 63 q siana.

Na działce, na której użyto 8 q kainitu i 2 q mączki Thomasa na 1 ha, zebrano średnio 55 m. ctn. siana.

Doświadczenia z nawozami, jak niemniej z uprawą przedplonu będą powtórzone w bieżącym roku.

Na razie rezultat z uprawą roślin okopowych, mianowicie kartofli i marchwi wypadł niepomyślnie i zdaje się, że torfowiska tamtejsze do uprawy tych roślin nie bardzo się nadają.

Stacya Nowy Targ.

Fabrykacya ściółki torfowej i użycie jej wśród nowotargskiej ludności stale wzrasta.

Kierownictwo i opiekę nad fabryką poruczył Wydział krajowy leśniczemu, p. Michałowi Kabłakowi, który sprawą tą gorliwie się zajmuje.

Potrzeba jednak będzie pewnego czasu, zanim uprzedzenie tamtejszych włościan do ściółki torfowej zupełnie zniknie i produkt ten wejdzie w powszechne użycie, co jednak wobec braku słomy w ubogich okolicach górskich niewątpliwie w niedalekiej przyszłości nastąpi.

Pole doświadczalne w Czernicy

(Pow. Żydaczów.)

Właściciel Czernicy, a zarazem kierownik pola doświadczalnego p. Mikołaj Podlewski przedłożył d. 15. marca r. b. sprawozdanie z wyniku doświadczeń przeprowadzonych w r. 1900 na 3 działkach, który się przedstawia, jak następuje :

1) Jedna działka o powierzchni 3 morgów 300 kwadr. sążni została po należytem rozrzuceniu ziemi z rowów i zbronowaniu znawożoną w lutym 1900 kainitem (15 q) i mączką Thomasa (4 q) a w drugiej połowie maja 1900 zasianą mieszanką traw (40 kg). Dwa pokosy dały 60 q siana, które co do jakości pozostawiało wiele do życzenia, gdyż z powodu spóźnionego siewu nasion traw słodkich wyrosły także dawne zioła i trawy kwaśne.

2) Druga działka o powierzchni 4 morgów 550 kwadr. sążni została w jesieni 1899 dwukrotnie zoraną, w lutym 1900 znawożoną kainitem (22 q) i mączką Thomasa (7 q), a po wyczyszczeniu ze starej darni zasianą w drugiej połowie maja 1900 mieszanką traw (160 kg) wraz z owsem, jako rośliną ochronną. Mimo posuchy i braku wody do zwilżania, młoda trawa rozwinęła się bardzo dobrze. Pierwszy pokos w lipcu skarmiono jako paszę zieloną, drugi pokos dał we wrześniu 25 q znakomitego siana. Gęste zadarnienie, jakie ta działka okazywała przed zimą, daje rękojmię pomyślnego zbioru w r. 1901. W lutym r. b. znawożono tę działkę kainitem i mączką Thomasa w tych samych ilościach, jak w r. 1900.

3) Trzecią działkę o powierzchni 3 morgów 700 kwadr. sążni po wykonaniu uprawy mechanicznej jak pod 2) w jesieni r. 1899 i znawożeniu w zimie 1900 kainitem (20 q) i mączką Thomasa (7 q) podzielono na dwie równe części.

Na pierwszej części suchszej i lepszej posadzono 3 gatunki kartofli, mianowicie: 12 q „niebieskich olbrzymów“, 12 q „Athene“ i 10 q „topazów“. Mimo starannego okopywania rezultat nie był pomyślny, gdyż „niebieskie olbrzymy“, do których przykładano największą nadzieję, wygniły, tak iż tego gatunku zebrano tylko 25 q (z wysadzonych 12 q). Ogólny zbiór wynosił tylko 115 q, a stosunkowo najlepiej udał się gatunek „Athene“, którego zebrano 54 q.

Na drugiej połowie działki zasiano koński ząb na zieloną paszę i obrabiano go ręcznie. Roślina ta udała się znakomicie i dała ogromną ilość zielonej paszy.

Działkę całą uprawiono po zbiorze kartofli i końskiego zębu w jesieni 1900 (zorano i zhakowano), znawożono w zimie taką samą ilością kainitu i mączki Thomasa, jak w roku poprzednim, a o ile wczesna wiosna na to pozwoli, obsieje się w połowie kwietnia mieszanką traw.

Od czasu ostatniego sprawozdania po dzień dzisiejszy zaszły w etacie biura melioracyjnego następujące zmiany :

Inżynierami-adjunktami zamianował Wydział krajowy praktykantów :

Sprawy personalne
w krajowym
biurze melioracyjnym.

J a n a Ł o p u s z a ń s k i e g o dekretem z d. 15. grudnia 1899 l. 84.036

i Adama Maryana Konrada 3-ga im. Rożańskiego dekretem z 30. stycznia 1900 l. 7.503.

Ukończonego słuchacza Wydziału inżynierii Józefa Pruchnika zamianował Wydział krajowy dekretem z d. 28. sierpnia 1900 l. 57.878 praktykantem technicznym, a następnie po przedłożeniu wymaganych kwalifikacji zamianował go dekretem z d. 19. lutego 1901 l. 12.061 *inżynierem-adjunktem*.

Wskutek uchwały Wys. Sejmu z d. 21. marca 1899, według której etat biura melioracyjnego powiększony został z początkiem r. 1900 o jedną posadę inżyniera I. klasy zamianował Wydział krajowy dekretem z d. 15. czerwca 1900 l. 38.121 inżyniera II. klasy, Dyonizego Howartha *inżynierem I. klasy*, zaś inżyniera-adjunkta Władysława Zgorlańskiego *inżynierem II. klasy*.

Wskutek opróżnienia posady inżyniera I. klasy przez śmierć Tadeusza Gedla, zaszłej w grudniu 1900, zamianował Wydział krajowy dekretem z d. 16. stycznia 1901 l. 2.600 inżyniera II. klasy, Maksymiliana Czernika *inżynierem I. klasy*, zaś inżyniera-adjunkta, Seweryna Nowakowskiego *inżynierem II. klasy*.

Dekretem z d. 1. marca 1901 l. 10.706 zamianował Wydział krajowy asystenta politechniki, Włodzimierza Rungego *inżynierem-adjunktem* stosownie do postanowienia §. 14. ustawy służby kraj. na razie prowizorycznie.

Uwolnił Wydział krajowy od służby dekretem z d. 30. stycznia 1900 l. 7.575 praktykanta technicznego Władysława Bigo, który zamianowany został w państwowej służbie adjunktem budownictwa.

Inżyniera II. klasy, Juliana Misiakiewicza z powodu słabości i niezdolności do pełnienia służby przeniósł Wydział krajowy dekretem z d. 19. lutego 1901 l. 12.023 w stały stan spoczynku, wymierzając mu na podstawie §. 12. ust. 1. i §. 29. statutu emerytalnego płacę emerytalną o rocznych 1.120 koron, począwszy od 2. marca 1901.

Inżynier I. klasy i kierownik regulacji, bawiąc na kuracji w Davosdorf, zmarł tamże 20. grudnia 1900. Pozostającej wdowie p. Maryi Gedłowej przyznał Wydział krajowy uchwałą z 28. grudnia 1900 l. 86.501 pensję wdowią w myśl §. 18 statutu emerytalnego o rocznych 1.400 koron i wyasygnował na podstawie §. 21. powołanego statutu kwartał pośmiertny w kwocie 900 koron.

Czynności ekspozytury biura melioracyjnego w Sanoku zawiesił Wydział krajowy z dniem 1. stycznia 1901 z powodu małej liczby zgłoszeń o pomoc techniczną. O tem zawiadomił Wydział krajowy okólnikiem z 14. grudnia 1900 l. 84.038 interesowane Wydziały powiatowe, oraz komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie z uwagą, iż odtąd zgłoszenia o pomoc techniczną dla drobnych melioracji z okręgu ekspozytury wnoszone być mają wprost do Wydziału krajowego.

Kierownika ekspozytury inżyniera II. klasy, Konstantego Wiśniewskiego przeniósł Wydział krajowy do biura centralnego we Lwowie.

Dozorcę Kornełę Abrahamowicza zamianował Wydział krajowy dekretem z 2. marca 1900 l. 14.277 starszym dozorcą melior.

Z uczniów trzeciego triennium kursu dozorców melioracyjnych, którzy w r. 1899 ukończyli trzeci kurs teoretyczny, a w kwietniu r. 1900 złożyli główny egzamin, zamianował Wydział krajowy dekretem z 27. kwietnia 1900 l. 26.892 dozorcami melioracyjnymi: 1) Ignacego Talagę, 2) Jacentego Jajugę, 3) Adama Jamroza, 4) Jacentego Koziola, 5) Józefa Krzysztyszyńskiego, 6) Adama Prarata, 7) Józefa Święchowicza, 8) Jana Turbaka, 9) Kajetana Wykę, 10) Zdzisława Łabęckiego, 11) Franciszka Markiewiczza, 12) Jana Michalika, 13) Jana Nebożuka, 14) Franciszka Pukę i 15) Jana Dudycza.

Służba
dozorców
melioracyj-
nych.

Od służby uwolnił Wydział krajowy dekretem z 7. kwietnia 1900 l. 23.772 prowizorycznego dozorcę, Jędrzeja Marka z powodu ciężkich przekroczeń służbowych, oraz dekretem z 19. października 1900 l. 67.820 dozorcę Wojciecha Polka z powodu udowodnionej świadectwem lekarskim słabości.

Samowolnie opuścił służbę dozorca, Roman Rondewald.

W etacie służby dozorców pozostaje obecnie: 2 konduktorów melioracyjnych, 5 starszych dozorców i 25 dozorców melioracyjnych.

VII. Obecny stan państwowego funduszu melioracyjnego.

Wedle preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1900 (alegat 72. do stenogr. protokołów Izby posłów XVII sesya 1901) przyznane zostały dalsze zasiłki z tego funduszu dla następujących przedsięwzięć melioracyjnych:

L. p.	Nazwa przedsięwzięcia	Koszt całego przedsięwzięcia		Zasiłek z funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron	
a) w Galicyi:					
1	Regulacja górnego Dniestru	9,200.000	20	1,840.000	
2	Obwałowanie lewego brzegu Wisły (pow. Kraków)	870.960	30	261.288	
b) w Istrii:					
3	Regulacja rzeki Arsa	480.000	50	240.000	
c) w Czechach:					
4	Regulacja rzeki Aupa	971.216	30 20	267.113	
5	Osuszenie gruntów w Rückersdorf	85.200			20
6	Regulacja potoku Sau-bach	261.956		77.547	
7	Regulacja potoku Louczna (roboty dodatkowe)	42.882	30	12.865	
8	Regulacja potoku Gutwasser i Rudolfstätter w Budziejowicach	416.982	30	125.095	
9	Regulacja potoku Gatterschläger	63.418	20 30	16.055	
d) w Austrii dolnej:					
10	Regulacja rowu Donaigraben	600.000	40	240.000	
e) w Morawii:					
11	Regulacja rzeki Hanna (na przekroczenie kosztorysu)	28.748	33 $\frac{1}{8}$	9.580	
12	Regulacja potoku Mosztenka	480.000	33 $\frac{1}{8}$	160.000	

L. p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Koszt całego przedsiębiorstwa		Zasilek z funduszu melioracyjnego	
		Koron	%	Koron	
13	f) w <i>Styryi</i> : Regulacja rzeki Mur	1,400.000	30	420.000	
14	g) w <i>Dalmacyi</i> : Zabudowanie potoków Baniczewa i Rudiczewa	23.000	50	11.500	
15	h) w <i>Tyrolu</i> : Osuszenie gruntów nad Drawą w gminach: Görtshach, Gödnach, Lengberg i Nikolsdorf	324.000	40	129.600	
16	i) w <i>Austrii górnej</i> : Regulacja rzeki Aist	404.000	50	202.000	
17	" " Mattig	884.400	50	442.200	
18	" " suchej Ager	373.600	50	186.800	
19	Zabudowanie potoków w dorzeczu rzeki Alm	400.000	50	200.000	
20	" " " " Aurach	200.000	50	100.000	
21	" " " " Ischl .	250.000	50	125.000	
22	" " " " Steyer	120.000	50	60.000	
23	" potoku Langbath	922.000	50	461.000	
	Razem	18,802.362	—	5,604.683	
	do r. 1899 włącznie	73,439.269	—	26,440.873	
	Ogółem	92,241.631	—	32,045.556	

Z tego wynosi koszt przedsiębiorstw galicyjskich **38,158.366** koron (wobec 28,087.406 K. w r. 1899), zapewniony zaś udział tych przedsiębiorstw w państwowym funduszu melioracyjnym **10,783.152** koron, czyli **33,65%** (wobec 8,681.864 koron, czyli 32,83% w r. 1899).

Ten procentowo korzystny udział Galicyi w państwowym funduszu melioracyjnym jest tylko pozorny, gdyż zasilek państwowy dla galicyjskich przedsiębiorstw rozkładany bywa na zbyt długi szereg lat, (jak n. p. przy regulacji górnego Dniestru na lat 28), podczas gdy te roboty w innych prowincjach, zwłaszcza w Austrii górnej, mają być wykonane w krótkich okresach czasu. I tak wedle preliminarza na r. 1900 przeznaczono z tego funduszu na Galicyę:

- 1) na regulację Biały IX. rata 127.080 K 32 h
- 2) " " Dniestru od Rozwadowa do Żurawna VIII. rata 42.666 „ 66 „
- 3) na regulację Bugu VII. rata 29.700 „ — „

4) na zabudowanie potoków górskich w dorzeczu Dniestru V. rata	40.400 K — h
5) na regulację Krzemienicy IV. rata	23.400 „ — „
6) „ „ Kisieliny V. rata (ostatnia)	22.272 „ — „
7) „ „ Gniłej Lipy (środk. s.) IV. rata	29.657 „ 16 „
8) „ „ Łomnicy III. rata	49.712 „ 48 „
9) „ „ Soły III. rata	49.666 „ 64 „
10) na zabudowanie Bystry III. rata	30.000 „ — „
11) na obwałowanie Wisły i Wisłoki w pow. mieleckim II. rata	89.740 „ — „
12) na regulację górnego Dniestru I. rata	65.714 „ — „
13) na obwałowanie lewego brzegu Wisły w pow. krakowskim I. rata	32.661 „ — „
Razem	<u>632.670 K 26 h,</u>

podczas gdy na 67 przedsiębiorstw w całym państwie preliminowano (bez kosztów utrzymania oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich) 2,912.373 koron 58 gr. Udział zatem Galicyi we funduszu melioracyjnym w r. 1900 wynosi zaledwie 21,72%, podczas gdy w r. 1899 przedstawiał 28,6%, obniżył się zatem prawie o $\frac{1}{4}$ część, co nie odpowiada ani potrzebie kraju, ani też powierzchni gruntów uprawnych (ról i łąk) w Galicyi, których obszar wynosi 34,12%, takichże gruntów uprawnych w całym państwie.

Zauważa się przytem, że w preliminarzu na r. 1900 nie uwzględniło c. k. Ministerstwo rolnictwa dwóch nagłych przedsiębiorstw galicyjskich, które mają na celu wykończenie rozpoczętych już robót, dla których Wys. Sejm projekty ustaw przed 4, względnie 2 lata uchwalił, mianowicie: wykończenie regulacyi Nowego Brnia z dopływami i uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami. Ale za to wstawiło wymienione Ministerstwo pierwsze raty zasiłków do preliminarza funduszu melioracyjnego na r. 1900 na takie przedsiębiorstwa w innych krajach, dla których Sejmy uchwały wymagane projekty ustaw dopiero 30. kwietnia i 5. maja tego samego roku 1900.

Do takich uprzywilejowanych krajów należy Styrya, Austria dolna, a szczególnie Austria górna, dla której to ostatniej prowincyi na nowych ośm robót przez Sejm 5. maja 1900 uchwalonych, a powyżej pod lit. i) wyszczególnionych, wstawiło c. k. Ministerstwo rolnictwa do preliminarza na r. 1900 tytułem zasiłków państwowych 982.800 koron, tak, iż udział w tym funduszu Austrii górnej, zajmującej 3,90% obszaru całego państwa, a około 4,71% gruntów uprawnych (ról i łąk), wynoszący ogółem 1,009.800 koron, przedstawia 34,66%.

Na podstawie powyższego sprawozdania Wydział krajowy przedkłada następujące wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 29. marca 1901 r. l. 14.141 o popieraniu kultury krajowej na polu budowli wodnych Sejm przyjmuje do wiadomości.

II. Sejm przyznaje na lokalne regulacje rzek niespławnych w myśl uchwały swej z dnia 6. października 1882 w rub. XIII. poz. 228 wydatków na rok 1901 następujące zasiłki:

- a) na regulację Skawy
1. między Wadowicami a Witanowicami V. rata (ostatnia)	6.916 K.	
2. pod Jaroszwicami	4.110 „	11.026 K.
- b) na regulację Raby pod Targowiskami I. rata
		560 „
- c) na regulację Dunajca
1. pod Maszkowicami i Jazowskiem III. rata (ostatnia)	13.438 K.	

2.	od Gołkowic do ujścia Popradu (do r. 1902) IV. rata	18.094	K	
3.	pod Wielką wsią i Dąbrówką szczepanowską	4.810	"	
4.	między Zawodziem a Zgłobicami IV. rata (ostatnia)	14.094	"	50.436 K
	d) na regulację Wisłoki			
1.	pod Zawadką, Przeczycą i Kamienicą I. rata	7.146	K.	
2.	pod Kędzierzem i Żyrakowem I. rata	8.038	"	15.184 "
	e) na regulację Sa nu			
1.	pod Załużem	3.030	K.	
2.	pod Korytnikami i Krasiczynem V. rata (do r. 1903)	6.242	"	9.272 "
	f) na regulację Wisłoka			
	między Babicami a Zarzeczem VI. rata (ostatnia)			9.586 "
	g) na regulację Wiszni			
	pod Nienowicami i Michałówką IV. rata (ostatnia)			6.534 "
	h) na regulację Str y ja			
	pod Hnizdyczowem II. rata			5.000 "
	i) na regulację Ś w i cy			
	pod Sokołowem i Łanami sokołowskimi VII. rata (do r. 1902)			5.000 "
	k) na regulację Sukielu			
	pod Sokołowem			3.336 "
	l) na regulację Bystrzycy sołotwińskiej			
	pod Drohomirczanami			3.320 "
	m) na premiowanie zawiklenia odsypisk			1.000 "
	n) do dyspozycji Wydziału krajowego			20.000 "
	Ogółem			140.254 K.
III. Sejm przyznaje na popieranie mniejszych robót melioracyjnych w myśl uchwały swej z dnia 26. listopada 1889 w rub. XIII. poz. 231. wydatków na rok 1901 następujące zasiłki :				
a)	na konserwację osuszenia bagien Rudnickich (do r. 1908)	2.800	K.	
b)	na drenowanie gruntów włościańskich (stała dotacja roczna)	50.000	"	
c)	na osuszenie gruntów w Woli pełkińskiej	5.334	"	
d)	na osuszenie gruntów w Żurawnie i Pobereżu II. rata (ostatnia)	6.600	"	
e)	na osuszenie gruntów w Bohatkowcach (pow. Podhaje)	5.600	"	
f)	na osuszenie gruntów w Zadwórzcu (pow. Przemysłyany)	2.190	K	
g)	na regulację Lubaczówki pod Czerwoną wolą I. rata	4.480	"	
h)	na meliorację torfowiska w Olesku (II. rata)	1.785	"	
i)	na osuszenie gruntów w gminie Jaktorów (pow. Przemysłyany)	1.667	"	
k)	na zabudowanie potoku Lichnia w gminie Łączki (pow. Nowy Sącz)	8.800	"	
l)	na popieranie doświadczeń z kulturą torfowisk :			
	1) w Jaworznie	600	K.	
	2) „ Starem siole	500	"	
	3) „ Żukowie	1.000	"	
	4) „ Domażyrze	800	"	
	5) „ Dublanach	500	"	
	6) „ Czernicy	1.000	"	
	7) „ Ubiniu	500	"	

8) w Przegnojowie	500 K	
9) „ Ostrowczyku polnym	400 „	
10) „ Chwatowie	600 „	
11) „ Stojanowie	500 „	
12) „ Tetewczycach	500 „	
13) „ Hnilicach	500 „	
14) „ Wolicy baryłowej	100 „	
15) „ perymetrze bagien Stojanowskich (na gruntach włościańskich)	1.000 „	
16) „ perymetrze bagien Oleskich (na gruntach włościańskich)	1.000 „	10.000 K.
m) na subwencyonowanie fabryk drenarskich		10.000 „
n) do dyspozycji Wydziału krajowego		10.000 „
	Ogółem	119.256 K.

IV. Sejm ustanawia w krajowym biurze melioracyjnym trzy posady adjunktów komasacyjnych w randze inżynierów-adjunktów z płacą roczną po 2.200 koron, rocznym dodatkiem aktywalnym po 480 koron i prawem do dwóch dodatków pięcioletnich po 200 koron przy równoczesnym zwinięciu w uchwalonym d. 10. lutego 1898 etacie tego biura jednej posady asystenta komasacyjnego i dwóch posad praktykantów komasacyjnych.

V. Sejm ustanawia fundusz zapomogowy na drenowanie gruntów włościańskich i przeznaczą na ten cel stałą dotację roczną po 50.000 koron na razie na przeciąg lat dziesięciu od r. 1901 do 1910. Z funduszu tego udzielać będzie Wydział krajowy zapomóg do wysokości $33\frac{1}{3}\%$ kosztów z reguły spółkom drenarskim, gminom, lub większej liczbie włościan, których grunta stanowiąc mają jedną nieprzerwaną powierzchnię przynajmniej kilkadziesiąt morgów, wyjątkowo zaś poszczególnym włościanom tylko w tych okolicach, gdzie ludność nie jest jeszcze obeznaną z drenowaniem i korzyściami tej melioracji.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby z dotacji dyspozycyjnej na drobne melioracje przyznał na drenowanie gruntów włościańskich w Galicji stały zasiłek roczny w kwocie 50.000 koron na razie na przeciąg lat dziesięciu od r. 1901 do 1910.

Alegat
5. i 6.

VII. Sejm uchwała załączone /. projekty ustaw:

- 1) o konserwacji zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy;
- 2) o uzupełnieniu postanowienia §. 45. kraj. ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 dz. u. kr. Nr. 38.

VIII. Sejm przyznaje na rok 1901 dotację na konserwację zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy w kwocie 1.000 koron.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wydatkowania kwot prelinowanych w rubryce XIII. dziale B) na r. 1901 do końca lutego 1903, a to według zasad przyjętych przy podobnych rubrykach budżetu państwowego.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:
S. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Mieczysław Onyszkiewicz w. r.
Członek Wydziału krajowego.

Odpis odezwy

Wydziału krajowego z d. 22. lutego 1901 L. 65.920/00 do c. k.
Prezydyum Namiestnictwa we Lwowie.

Z powodu ciągłego wzrostu ludności i rozdrobnienia gruntów powstają dla rolników w Galicyi coraz trudniejsze warunki egrystencyi, które zmuszają ludność rolniczą mimo jej wielkiego przywiązania do ziemi emigrować do krajów zamorskich lub przynajmniej szukać corocznie po za granicami kraju i państwa zarobku. Skutki tej emigracyi są szkodliwe zarówno dla kraju, który pozbawiony zostaje najlepszych sił roboczych, a nie mniej też dla mocarstwowego stanowiska państwa, które traci ludzi zdolnych do służby wojskowej. Zapobieżenie tym niepomysłnym dla kraju i państwa objawom, które polegać może tylko na stworzeniu nowych źródeł dochodu i dostarczeniu zarobku, trudniejsze jest w Galicyi, aniżeli w innych krajach koronnych, gdyż wobec konkurencyi przemysłowych krajów zachodnich monarchii nie może być nawet mowy o powstaniu wielkiego przemysłu w Galicyi, tak iż przeważnie tylko powiększenie produkcji rolnej poprawić może warunki bytu ludności tutejszej. Ze najdzielniejszym środkiem do ochrony i podniesienia produkcji rolniczej są melioracye gruntowe, mianowicie: regulacya wód, osuszenia i nawodnienia, ludność już to dawno zrozumiała, czego dowodem są coraz liczniejsze petyeje wnoszone do Sejmu i podania wpływające do Wydziału krajowego, w których gminy i włościanie, chcąc się utrzymać przy „świętej“ ziemi, domagają się przeprowadzenia tego rodzaju robót w takich rozmiarach, że nawet dość znaczny personal krajowego biura melioracyjnego nie jest im w stanie podołać. Dlatego też kraj nasz z prawdziwą wdzięcznością powitał wydaną z inicjatywy c. k. Ministerstwa rolnictwa państwową ustawę melioracyjną (z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116), która obok ważnych postanowień wodno-prawnych zawiera normy co do subwencyonowania robót melioracyjnych posiadających donioślejsze znaczenie dla dobra publicznego; — a Sejm krajowy uchwałą z dnia 13. lutego 1894 ustanowił osobny program dla przeprowadzenia tego rodzaju robót i porządek ich wykonania ze względu na ważność i nagłość.

I rzeczywiście w pierwszym dziesięcioleciu istnienia państwowego funduszu melioracyjnego kraj nasz spotykał się z prawdziwą życzliwością c. k. Ministerstwa rolnictwa, które zatwierdzając przedkładane projekty Wydziału krajowego, przyznawało bez trudności unormowane ustawą zasiłki z państwowego funduszu melioracyjnego, tak, iż przy pomocy tego funduszu cały szereg robót melioracyjnych, zwłaszcza w nawiedzanej częstemi wylewami nizinie Wisły, został wykonany. Skutek też tych robót na Powiślu okazał się w czasie wezbrań Wisły w r. 1899 zbawiennym, gdyż całe powiaty, w których roboty wykonano, ochronione zostały od powodzi, tak, iż suma szkód powodziowych w r. 1899 w porównaniu z takimiż szkodami z r. 1884 wynosiła tylko około 280/0.

Nim jednak Wydział krajowy połowę robót w nizinie nadwiślańskiej przeprowadził, a zaledwie przystąpił do przygotowania projektów technicznych dla innych dwóch części kraju, mianowicie dorzecza Bugu i Styru, tudzież górnego Dniestru, gdzie zabagnione okolice wymagają również spiesznego wykonania melioracyi tak dla celów asanacyjnych, jak i podniesienia produkcji rolniczej przez zamienienie nieużytków na grunta uprawne, natrafia kraj od lat kilku na nadzwyczajne trudności tak przy udzielaniu subwencyi, jak i zatwierdzaniu projektów melioracyjnych.

Ponieważ projekty kraj. biura melioracyjnego przez lat kilkanaście otrzymowały aprobatę, a nawet uzyskiwały uznanie władz centralnych, obecnie zaś ten sam personal po dwudziestoletniej praktyce w dziedzinie hydrotechniki rolniczej raczej postąpił, aniżeli się pogorszył, Wydział krajowy upatrywać musi powód tego mniej przychylnego traktowania kraju ze strony c. k. Ministerstwa rolnictwa nie w wadliwościach projektów technicznych, lecz w niedostatecznych dotacjach państwowego funduszu melioracyjnego, zwłaszcza, że w ostatnich latach także inne kraje koronne, postarawszy się o odpowiednie siły techniczne, z coraz większemi wymaganiami do tego funduszu występują.

Dowodem tego między innymi licznymi projektami, jest jedna z najnaglejszych robót, t. j. wykończenie regulacyi Nowego Brnia z dopływami, dla której wygotowany projekt techniczny został w r. 1896 zreambulowany, następnie przez c. k. Ministerstwo rolnictwa do ponownego badania na miejscu zwrócony, po raz wtóry reambulowany i ostatecznie po upływie lat czterech bez zmiany z końcem r. 1900 zatwierdzony, na czym roboty i strony interesowane ogromnie ucierpiały, gdyż sama konserwacja niewykończonych robót pochłonęła w międzyczasie dwie raty 40% zasiłku krajowego przeznaczonego na budowę.

Z tego też powodu uchwalił Sejm na posiedzeniu z dnia 1. maja 1900 rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, ażeby podwyższył dotacyę roczną państwowego funduszu melioracyjnego.

Ze dotychczasowa dotacya roczna państwowego funduszu melioracyjnego, która pierwotnie wynosiła 500.000 zł. w. a., następnie osobną ustawą podwyższoną została na 750.000 zł. w. a., a w budżecie r. 1900 wynosiła 2.000.000 koron, jest niedostateczną, zwłaszcza dla Galicyi, łatwo jest zrozumieć, jeżeli się zważy, iż kraj, który z powodu różnorodności konfiguracyi terenu w górskie i nizinne wody obfituje, zaniedbany był zupełnie w dziedzinie robót melioracyjnych, a fundusz melioracyjny wedle decyzyi władz centralnych, zapadłej mimo odmiennego postanowienia §. 1. ustawy melioracyjnej z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 116 ma się przyczyniać w Galicyi do kosztów nawet tak wielkich robót, jak regulacya rzek karpackich, które w innych częściach państwa, jak to w tutejszej odezwie z dnia 30. kwietnia 1896 l. 14.757 wykazano, na podstawie osobnych ustaw państwowych, lub też uchwał budżetowych przy wysokich zasiłkach skarbu państwa były przeprowadzane (regulacya rzek Gail, Isonzo, Adyga, Glon, Drawa, regulacya wód w Tyrolu, obwałowanie Renu i regulacya jego dopływów we Vorarlbergu, nawodnienie pod Akwileją i t. p.).

Również i c. k. Rząd uznaje widocznie niedostateczność dotychczasowej dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego, czemu dał wyraz w następującym ustępie Najwyższej mocy tronowej przy otwarciu bieżącej sesyi Rady państwa z d. 4. lutego 1901:

„Meine Regierung ist unausgesetzt bemüht, der Landwirthschaft durch Schaffung besserer Bedingungen für die Production wie für den Absatz ihrer Erzeugnisse werktätig beizustehen. Sie sucht der verheerenden Wirkung elementarer Katastrophen durch ausgedehnte Wildbachverbauungen vorzubeugen und beansprucht eine beträchtliche Steigerung des Meliorationsfonds für die Zwecke der Bodencultur“.

Popierając zatem powyższą rezolucyę sejmową, Wydział krajowy uprasza o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa podwyższenia rocznej dotacyi państwowego funduszu melioracyjnego przynajmniej do kwoty 4.000.000 koron, t. j. podwójnej dotacyi z r. 1900, gdyż o ile wnosić można z zalegających projektów galicyjskich, tylko taka dotacya może na razie zaspokoić potrzeby wszystkich krajów koronnych.

Roczna dotacya 4.000.000 koron na poparcie melioracyi w całym państwie powinna być tem łatwiej uzyskana, ile że c. k. Ministerstwo kolejowe wystąpiło z zapotrzebowaniem pół miliarda koron na inwestycyę, w czem mieści się wydatek na samo tylko połączenie Tryestu ze Salzburgiem w interesie jednego miasta portowego w sumie 182.000.000 koron, który to nakład wedle optymistycznego obliczenia przynieść ma państwu zaledwie 20% dochodu.

Odpis odezwy

c. k. Namiestnictwa z dnia 3. marca 1900 l. 46.315
do Wydziału krajowego.

Zwracając udzielone odezwą z d. 28. kwietnia 1899 l. 24.178 petycyje kilku gmin powiatu Doliniańskiego i właściciela dóbr Czolhany, wniesione do Sejmu o zamknięcie zakładu dla spławu drzewa w Weldzirzu-Wygodzie, c. k. Namiestnictwo oznajmia, co następuje:

Już w odpowiedzi Komisarza rządowego w Sejmie krajowym, udzielonej na posiedzeniu Sejmu z 20. marca 1899 na interpelacyę posłów Rozwadowskiego i towarzyszy zaznaczono, że wskutek skarg właścicieli gruntów położonych nad Świcą z powodu uszkodzeń spowodowanych przez spławianie drzewa, względnie przez wypuszczenie wody klauzowej, c. k. Starostwo w Dolinie przeprowadzało wielokrotnie dochodzenia przepisane w drugim rozdziale ustawy lasowej z 3. grudnia 1852 Dz. pp. Nr. 250.

O ile przy takich dochodzeniach sprawdzono, że zrządzone uszkodzenia wynikły bezpośrednio wskutek wykonywania spławu drzewa, — przedsiębiorstwo spławu wynagradzało je zawsze bądź na podstawie orzeczeń władzy, bądź w drodze ugody z poszkodowanymi, a odnosi się to głównie do szkód zrzadzonych na właściwej przestrzeni spławowej od źródeł Świcy i Mizunki aż do miejsca połączenia obu rzek przy tartaku parowym w Wygodzie.

Gdy następnie także mieszkańcy kilku miejscowości, położonych nad Świcą w jej niższym biegu poza właściwą przestrzenią spławową uskarżali się na szkody zrządzone im rzekomo przez wykonywanie omówionego spławu, względnie przez spuszczenie wody klauzowej, przeprowadziło c. k. Starostwo w Dolinie w tym kierunku w r. 1896 dokładne dochodzenie przy udziale znawców.

Dochodzenie to nie wykazało jednak, aby szkody te, polegające w zabagnieniu lub zasypaniu szutrem gruntów, odrywaniu przez wodę brzegów i gruntów nadbrzeżnych i t. p. wynikły skutkiem wykonywania spławu lub działania wody klauzowej, a znawcy obecni przy dochodzeniu objawili zdanie, że szkody te należy przypisać wyłącznie wylewom wód górskich, których działalność jest tem dotkliwszą, ile że rzeka Świca i jej dopływy nie są regulowane.

Nadto nie wykazało dochodzenie, iżby przedsiębiorcy zakładu spławowego przy wykonywaniu spławu bądź to dopuścili się przekroczeń przepisów ustawowych, bądź przekroczyli warunki i postanowienia koncesyi udzielonej reskrytem c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 22. kwietnia 1882 L. 1.606, a żalący się właściciele gruntów ani przy dochodzeniu, ani w załączonych petycyjach do Sejmu nie przytoczyli żadnych konkretnych faktów takich przekroczeń ustawy lub postanowień koncesyjnych.

Wobec tego stanu rzeczy nie ma c. k. Namiestnictwo na teraz żadnej prawnej podstawy do zastanowienia omówionego zakładu spławowego, względnie do przedstawienia c. k. Ministerstwu rolnictwa wniosku w tym kierunku.

Natomiast zarządono, aby celem zabezpieczenia życia i mienia mieszkańców nadbrzeżnych, które może być zagrożonem wskutek raptownego spuszczenia wody klauzowej, tudzież celem usunięcia wynikających z tego utrudnień komunikacyjnych i gospodarczych ustawiono stosowne znaki ostrzegawcze we wszystkich miejscach, gdzie się okaże tego potrzeba, wzdłuż rzeki Świcy na przestrzeni, do której sięgać mogłaby działalność wody klauzowej.

Wedle sprawozdania c. k. Starostwa w Dolinie z d. 4. listopada 1899 L. 26.956 zostały już takie znaki nrządzone aż po gminę Czolhany włącznie, nadto ustanowiono strażników celem ich obsługi.

Odpis pisma

Wydziału krajowego z dnia 8. marca 1901 do Koła polskiego we Wiedniu na ręce J. Ekscelencyi JWgo Apolinarego Jaworskiego.

Ekscelencyo! Wobec uruchomienia parlamentu centralnego uzasadnione jest przypuszczenie, że wielkie przedłożenie inwestycyjne c. k. Ministerstwa kolejowego, które przeznacza okrągło pół miliarda koron na komunikacje w krajach południowych, tudzież wyszły z inicjatywy Izby posłów wnioski na budowę kanałów spławnych w krajach północnych, która wymagać będzie nakładu drugiego pół miliarda, doczekają się w niedalekiej przyszłości pomyślnego załatwienia.

Te wielkie budowle publiczne w pierwszej części podjęte zostaną także w interesie Galicyi, zwłaszcza budowa kanałów łączących Odrę z Wisłą, Dniestrem i Brodami, które ułatwią wywóz drzewa z kraju, a dostarczając węgla z Prus i z Szląska po cenach obniżonych, przyczynić się mogą do podniesienia przemysłu w Galicyi.

Zaangażowanie jednak finansów państwa w tak ogromne inwestycje budzi poważne obawy, że cały szereg postulatów kraju objętych uchwałami Wys. Sejmu, a od lat kilkunastu przez c. k. Rząd nieuwzględnionych wskutek tych właśnie inwestycji, dalszej ulegnie zwłoce. A postulaty te dla naszego kraju przeważnie rolniczego są tem ważniejsze, ile że mają na celu najelementarniejszą ochronę gruntów uprawnych i całych osad, od spustoszeń powodziowych, oraz oddanie uprawie setek tysięcy morgów nieużytków zabagnionych, a tem samem podniesienia produkcji rolniczej tworzącej w kraju naszym podstawę egzystencji ludności, a bez czego dohrodziejstwa łatwej i taniej komunikacji będą iluzorycznymi.

Ta obawa, że zabezpieczenie kraju od powodzi powtarzających się od r. 1867 i 1884 co lat kilka, tudzież podniesienie produkcji rolniczej przez wykonanie robót melioracyjnych na szerszych rozmiarach mogłyby być odłożone na dalszy szereg lat i doprowadzić do większego jeszcze zubożenia cały kraj, który mimo swego ubóstwa zawsze przecież 100/0 przyczyniać się musi do wydatków łożonych na ekonomiczne podniesienie krajów bogatszych (komunikacje wiedeńskie, kanalizacja Łaby i Wełtawy, regulacje wód w prowincjach alpejskich i t. p.), wkłada na Wydział krajowy obowiązek przedłożyć poniżej wymienione postulaty kraju zawarte w rezolucjach sejmowych Wys. Koła posłów polskich do Rady państwa i prosić najusilniej, aby Wysokie Koło w tej ważnej chwili z całą stanowczością i naciskiem zażądało od c. k. Rządu rychłego ich spełnienia, czyniąc zależnem przyzwolenie Reprezentacji kraju w Radzie państwa na wielkie inwestycje od złożenia obowiązującego przyrzeczenia c. k. Rządu, iż żądaniom Sejmu jak najrychlejszą zadość uczyni.

Postulaty te są następujące:

I. Objęcie pod wyłączną pieczę państwa:

a) regulacji rzek granicznych od strony państw ościennych i Węgier, której koszt w myśl Najwyższego postanowienia z d. 30. października 1830 pokrywać ma wyłącznie skarb państwa, mianowicie: granicznej Wisły od ujścia Białki do ujścia Przemszy

wraz z obwałowaniem (uchwała Sejmu co do obwałowania z 4. maja 1900), granicznego Bugu, Zbrucza, Dunajca, Popradu i Białki tatrzańskiej w myśl rezolucyj sejmowych z d. 13. lutego 1894 i z d. 12. lutego 1898;

b) dalszych przestrzeni rzek spławnych, mianowicie: Dunajca od Zgłobice do Nowego Sącza, Wisłoki od Mielca do Jasła i Sanu od Jarosławia do Sanoka po myśli rezolucyj sejmowych z d. 17. października 1884, z d. 13. lutego 1894 i z d. 12. lutego 1898.

Co do przestrzeni rzek pod b) wymienionych przyrzekło już c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych reskrytem z d. 17. marca 1899 l. 13.378 objęcie ich pod pieczę państwa, jednakże stopniowo w miarę rozwijającego się na nich spławu i postępu budowy w przestrzeniach dolnych pod pieczę państwa zostających, stanowczej jednak decyzji nie powzięło dotychczas.

Natomiast zauważył Wydział krajowy, że wedle preliminarza państwowego na r. 1901 c. k. Ministerstwo spraw wewnętrznych objęło pod wyłączną pieczę państwa dwa tak nieznaczne dopływy rzeki Traun w Austrii górnej jak Ager i Vöckla, na których regulację wstawiono nadzwyczajną dotację po 40.000 koron, oraz wykonanie rowów osuszających i regulacji potoków wpadających częścią do Renu, częścią do jeziora Bodeńskiego (Lustenaner Graben i Dornbirner Ache) we Vorarlbergu kosztem 2,190.500 koron (na r. 1901 wstawiono na te rowy i potoki 400.000 koron).

II. Przeprowadzenie systematycznej regulacji rzek karpaccich,

które co lat kilka zatapiają najurodzajniejsze grunta aluwialne i zasypując żwirem, niszczą dziesiątki tysięcy morgów gruntów uprawnych a to stosownie do uchwał sejmowych z dnia 17. października 1884, z d. 15. listopada 1890, z d. 6. kwietnia 1892, wreszcie programowej uchwały Sejmu z dnia 13. lutego 1894.

Wedle tej ostatniej programowej uchwały Sejmu miał c. k. Rząd przeprowadzić systematyczne roboty regulacyjne na rzekach karpaccich w następującym porządku:

- a) na Sole i Łomnicy z Czeczwą od r. 1895;
- b) na Rabie i Świcy ze Sukielem od r. 1896;
- c) na Wisłocze od Mielca w górę wraz z Ropą i Jasiólką, oraz Bystrzycy nadwórniańskiej od r. 1897;
- d) na Skawie i Stryju od r. 1898;
- e) na Wisłoku i Bystrzycy sołotwińskiej od r. 1899;
- f) na Sanie od Przemyśla w górę i Prucie od r. 1900;
- g) na Dunajcu z Popradem i na Czeremoszu od r. 1901.

Mimo że lat 16 upłynęło od czasu, kiedy regulacja systematyczna galicyjskich rzek karpaccich w dwóch Najwyższych mowach tronowych została krajowi przyrzeczona, c. k. Rząd nie przystąpił do regulacji tych rzek nawet w stosunkowo długim siedmioletnim okresie oznaczonym uchwałą programową, tak iż dotychczas tylko regulacja Soły i Łomnicy w drodze ustaw krajowych została zapewniona, a przy wyłączeniu Dunajca, Wisłoki i Sanu, które c. k. Rząd przyrzekł na koszt państwa regulować, 9 rzek karpaccich (Raba, Świca, Bystrzyca nadwórniańska, Skawa, Stryj, Wisłok, Bystrzyca sołotwińska, Prut i Czeremosz) zostaje dotychczas bez żadnej opieki, gdyż wedle reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z 13. grudnia 1897 l. 16.195 z powodu braku sił technicznych nawet rewizya dwóch projektów regulacyjnych Raby i Świcy nie mogła być zarządzoną.

Gdy w podobnych wypadkach w krajach alpejskich przeciąg kilku miesięcy zimowych wystarczał do opracowania projektów technicznych i przeprowadzenia projektów ustaw w Sejmie i Radzie państwa (w Tyrolu np. wydarzyła się powódź we wrześniu i październiku 1882, a ustawa państwowa dotycząca regulacji wód w tym kraju wydana została d. 13. marca 1883. Dz. u. p. Nr. 31), z drugiej strony zaś zwłoka w przeprowadzeniu regulacji rzek karpaccich naraża kraj ubogi co kilka lat na milionowe straty, mianowicie w r. 1899 w dorzeczu Wisły na samych tylko gruntach włościańskich w 9 powiatach na 3,389.512 koron, a w r. 1900 w dorzeczu Dniestru w 19 powiatach na 8,780.580 koron, — zachodzi nagle potrzeba bezzwłocznego podjęcia regulacji wymienionych dziewięciu rzek karpaccich, na podstawie generalnego projektu rządowego z r. 1886 (dla regulacji Dniestru między Żurawnem a Rozwadowem zadowolnił się c. k. rząd projektem technicznym z r. 1886), o co Wydział krajowy gorąco uprasza.

Wedle rozkładu kosztów budowy przyjętego dla regulacji Soły i Żomnicy przypada rocznie do przebudowania okrągło 200.000 koron na każdej rzece, 400/0 zaś datek kraju wynosi po 80.000 koron, tak iż przy równoczesnem podjęciu robót regulacyjnych na dalszych 9 rzekach karpackich wynosiłoby roczne obciążenie kraju 720.000 koron. Ponieważ obecne położenie finansowe kraju nie pozwala na tak znaczne dalsze obciążenie ludności, jak to już podniósł Marszałek krajowy w mowie inauguracyjnej przy otwarciu bieżącej 6. sesji sejmowej d. 18. grudnia 1900, Wydział krajowy uprasza Wysokie Koło o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych bezprocentowej pożyczki z dotacji nadzwyczajnej na budowie wodne na pokrycie 400/0 datku krajowego t. j. po 720.000 koron rocznie aż do r. 1900 włącznie, po upływie którego fundusz krajowy w myśl §. 22. ustępu c) ustawy z d. 22. kwietnia 1899. Dz. u. kraj. Nr. 30. zasilony zostanie rezerwowym funduszem propinacyjnym. Pożyczka ta bezprocentowa zostałaby zwróconą skarbowi państwa po ukończeniu robót regulacyjnych na tych 9 rzekach w dwudziestu równych ratach rocznych, podobnie jak to ma obecnie miejsce przy regulacji rzeki Mury w Styrii (poz. 1 i 2 pag. 180—181 preliminarza Ministerstwa spraw wewnętrznych na r. 1901).

III. Podwyższenie rocznej dotacji państwowego funduszu melioracyjnego do 4,000.000 koron.

W myśl uchwały sejmowej z d. 1. maja 1900, tudzież Najwyższej mowy tronowej z d. 4. lutego 1901, o co już Wydział krajowy w piśmie z d. 22. lutego 1901 l. 65.920 wystosowanem do Waszej Ekscelencji upraszał. Jak w tem piśmie bowiem wykazano, c. k. Ministerstwo rolnictwa stawia trudności w zrealizowaniu projektów melioracyjnych już przez Wys. Sejm uchwalonych, wskutek czego Wydział krajowy musi się obecnie wstrzymać z przedłożeniem następujących wygotowanych już wskutek kilkakrotnych poleceń Wys. Sejmu projektów technicznych przedstawiających ogromną doniosłość dla dorzecza górnego Dniestru tudzież niziny nadwiślańskiej, mianowicie:

1) projektu kolmatacyi 18.114 morgów bagien naddniestrzańskich kosztem 1,752.200 złr. w. a.

2) projektu obwałowania Wisły w powiecie Dąbrowskim i odwodnienia 26.827 morgów urodzajnej ziemi nadwiślańskiej kosztem 3,000.000 koron.

3) projektu obwałowania Wisły od Raby do Kisieliny, obwałowania prawego brzegu Raby, tudzież regulacji Uszwicy z dopływami i potokn Grobki w powiatach Brzeskim i Bocheńskim dla ochrony od zalewu i odwodnienia 34.895 morgów kosztem 4,500.000 koron.

4) projektu obwałowania Wisły od Niepołomic do Raby i lewego brzegu Raby, tudzież regulacji potoku Drwinki w powiecie Bocheńskim dla ochrony od zalewu i osuszenia 22.377 morgów kosztem 3,481.200 koron.

Dalej uprasza Wydział krajowy o wyjednanie u c. k. Ministerstwa rolnictwa:

a) wstawienia pierwszych rat 300/0 zasiłków do preliminarza państwowego funduszu melioracyjnego na r. 1901 na wykończenie regulacji Nowego Brnia z dopływami (projekt ustawy uchwalony przez Wys. Sejm d. 5. lutego 1897), tudzież na uzupełnienie obwałowania prawego brzegu Wisły między Podgórzem a Niepołomicami (ustawa sankcyonowana przed wstawieniem I. raty 26. września 1900 Dz. u. kraj. Nr. 101);

b) rychłego zatwierdzenia projektów technicznych dla dwóch ważnych przedsięwzięć w północno-wschodniej części kraju w dorzeczu Styru i Bugu, mianowicie regulacji potoku Pustej z dopływami i regulacji potoków Sołotwy i Rokitny, dla których uchwalił Wys. Sejm projekty ustaw d. 1. maja 1900;

c) przyrzeczenia w zasadzie 600/0 zasiłku na regulację rzeki Pełtwi z dopływami (300/0 z funduszu melioracyjnego a 300/0 z funduszu inwestycyjnego), dla której Wys. Sejm d. 17. lutego 1898 uchwalił projekt ustawy, a której projekt techniczny niebawem będzie c. k. Rządowi przedłożony.

Co się tyczy subwencyonowania przedsięwzięć galicyjskich z państwowego funduszu melioracyjnego, pozwala sobie Wydział krajowy zwrócić uwagę Wysokiego Koła, że wedle preliminarza tego funduszu na r. 1900 (alegat 72. do stenogr. protokołów Izby posłów — XVII sesja 1900) udział w tym funduszu Galicyi, która posiada 34,120/0 gruntów uprawnych (ról i łąk) wymagających melioracyi w państwie, wynosił zaledwie

1,72⁰/₀ (632.670, koron), a mimoto Ministerstwo rolnictwa nie uwzględniło w tym preliminarzu tak nagłych robót i tak dawno przez Sejm uchwalonych, jak wykończenie regulacji Nowego Brnia i obwałowania Wisły od Podgórze do Niepołomic; ale za to równocześnie wstawiło dla tak małego kraju, jak Austria górna, która zajmuje zaledwie 3,99⁰/₀ obszaru państwa i posiada 4,71⁰/₀ gruntów uprawnych (ról i łąk), 1,009.800 koron, czyli 34,66⁰/₀, z tego zaś 982.800 koron nowych zasiłków na roboty przez Sejm górno-austriacki dopiero 5. maja 1900 (tego samego roku) uchwalone.

Wreszcie pozwala sobie Wydział krajowy upraszać Wysokie Koło o wyjednanie u c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych 20⁰/₀ zasiłków z dotacyi wodnej na obwałowanie granicznej przestrzeni Wisły od Niepołomic w dół w powiatach Bocheńskim, Brzeskim i Dąbrowskim (dla 3 przedsiębiorstw powyżej pod 2, 3, 4 wyszczególnionych), które to obwałowanie zamierza Wydział krajowy przeprowadzić w drodze specjalnych ustaw krajowych na podstawie państwowej ustawy melioracyjnej.

Powodem tego żądania jest uchwała komisji międzynarodowej dla regulacji Wisły z r. 1896, wedle której trasa wału nadwiślańskiego na znacznych przestrzeniach w interesie regulacji ma być przesunięta ku Wiśle po części na grunt bardzo niski, wskutek czego zamiast podwyższenia istniejących wałów musiano zaprojektować wały nowe i to bardzo wysokie w tym niskim terenie, a tem samem suma kosztorysowa przy tych obwałowaniach wypadła za nadto wysoka. Jeżeli więc w interesie regulacji Wisły prowadzonej na koszt państwa mają być budowane wały tak kosztowne, to słusznem jest, aby dotacya wodna Ministerstwa spraw wewnętrznych przynajmniej pewną część nadwyżki kosztów pokryła.

To żądanie Wydziału krajowego opiera się zresztą na precedensach, mianowicie obwałowaniu granicznego Renu we Vorarlbergu, którego koszta wraz kosztami regulacji ponosi wyłącznie państwowa dotacya budowli wodnych, tudzież obwałowaniu rzeki Traun w Austrii górnej pod Kleinmünchen i Ebelsberg, która to rzeka nie jest nawet graniczną (pag. 178. preliminarza Ministerstwa spraw wewnętrznych na r. 1901).

Racz przyjąć Ekscelencyo przy tej posobności i t. d.

Alegat 4. do sprawozdania Wydziału krajowego L. 14.141/1901.

Do L. 1591/H ex 1900.

Sprawozdanie

c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego z uskuteczionych w r. 1899 czynności i poniesionych kosztów służby hydrograficznej odnośnie do rozporządzenia c. k. Namiestnictwa z 22. października 1900 K. 103.305.

C. k. krajowy Oddział hydrograficzny w roku sprawozdawczym zajęty był: prowadzeniem zarządu nad stacyami ombrometrycznymi, wodoskazowemi, śniegoskazowemi, zbieraniem i sprawdzaniem raportów, wydawnictwem map śniegowych, przygotowaniem materiału do rocznika hydrograficznego 1898, następnie niwelacją reperów i kilometrów na Wisłoce, wykonaniem pomiarów hydrometrycznych na Dunajcu i Wisłoce, — i przygotowaniem materiału do operatu hydrometrycznego Dunajca.

I. Obserwacje ombrometryczne.

W roku sprawozdawczym funkcyonowało w Galicyi stacyj ombrometrycznych 429.

Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	249
2. Dniestru	147
3. Dniepru	6
4. Prutu	27

Razem 429

W porównaniu z ilością funkcyonujących stacyj w Galicyi w r. 1898 przybyło 17

Z galicyjskich stacyj ombrometrycznych funkcyonowało:

337	przez	12	miesiący	nadesłało	4044	raportów	miesięcznych
35	"	11	"	"	385	"	"
16	"	10	"	"	160	"	"
13	"	9	"	"	117	"	"
5	"	8	"	"	40	"	"
5	"	7	"	"	35	"	"
4	"	6	"	"	24	"	"
3	"	5	"	"	15	"	"
1	"	4	"	"	4	"	"
3	"	3	"	"	9	"	"
3	"	2	"	"	6	"	"
4	"	1	"	"	4	"	"

429 przeciętnie przez 11·3 miesiący, nadesłało 4843 raportów miesięcznych.

II. Obserwacje wodoskazowe.

Stacyj wodoskazowych funkcyonowało ogółem w Galicyi 178.

Z tych przypada na dorzecze:

1. Wisły	116
2. Dniestru	52
3. Dniepru	1
4. Prutu	9

razem 178

W porównaniu z ilością stacyj funkcyonujących w r. 1898 164

przybyło 14

Z galicyjskich stacyj wodoskazowych funkcyonowało:

149 przez 12 miesięcy, nadesłało	1788 raportów miesięcznych
5 " 11 " "	55 " "
5 " 10 " "	50 " "
3 " 9 " "	27 " "
3 " 8 " "	24 " "
4 " 6 " "	24 " "
1 " 5 " "	5 " "
2 " 4 " "	8 " "
3 " 2 " "	6 " "
3 " 1 " "	3 " "

178 przeciętnie przez 11.2 miesięcy, nadesłało 1990 raportów miesięcznych

III. Sprawdzanie raportów i prowadzenie ewidencji stacyj hydrograficznych.

Wszystkie raporta nadsyłane ze stacyj hydrograficznych w dorzeczu Wisły, Dniestru i Dniepru sprawdzano w oddziale hydrograficznym, a po ich uzupełnieniu przesyłano odpisy c. k. centralnemu biuru hydrograficznemu we Wiedniu.

Dla stacyj dorzecza Wisły, Dniestru, Dniepru i Prutu prowadzi się księgę przeglądową stacyj, wykazy nadsyłanych raportów, księgę obserwatorów i dzienniki wydatków.

IV. Obserwacje śniegoskazowe.

W zimie 1899/900 funkcyonowało w Galicyi stacyj śniegoskazowych 176

W porównaniu z ilością stacyj w zimie 1898/1899 172

przybyło 4

Prócz raportów z galicyjskich stacyj śniegoskazowych, tut. Oddział hydrograficzny zbierał także raporta z 2 stacyj w dorzeczu Wisły na Śląsku i 38 stacyj w dorzeczu Prutu i Seretu na Bukowinie.

Na podstawie nadsyłanych co sobotę raportów śniegowych wydano 17 raportów tygodniowych za czas od 3. grudnia 1899 do 31. marca 1900, obejmujących dorzecze Wisły, Dniestru, Dniepru, Prutu i Seretu w Austrii i publikowano je w 400 egzemplarzach.

V. Przygotowanie materyału do publikacyi rocznika hydrograficznego c. k. Centralnego biura 1898.

Sporządzono dla dorzecza Wisły, Dniestru i Dniepru spis stacyj ombrometrycznych, tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń opadu, zestawienie liczby dni z opadem, wysokości warstwy śniegowej, codzienne spostrzeżenia ciepłoty, zestawienie miesięcznych i rocznych dziennych średnich temperatur, następnie spis stacyj wodoskazowych, tabelaryczne zestawienie codziennych spostrzeżeń wodoskazowych, zestawienie czasu trwania stanów wody, tabelaryczne zestawienia ciepłoty wody.

VI. Niwelację

a) reperów i kilometrów przeprowadzono na Wisłoce przez 2 techników rządowych od km. 128 (Kąty powyżej Żmigrodu) do km. 0 (ujście);

b) ustalonego zwierciadła wody uskuteczniiono na Wisłoce 9. listopada 1899 przez 7 techników rządowych (z tych 2 z Oddziału hydrograficznego).

VII. Plany sytuacyjne.

Spantografowano plany sytuacyjne Sanu od km. 57 do 0 i plany Dunajca od km. 140 do 97 ze skali 1:2880 na skalę 1:7200.

VIII. Zdjęcie przekroi poprzecznych

na Dunajcu przez każdy słup kilometrowy, reper i na przejściu z jednego łuku w drugi od km. 140 do 0 przez 3 techników rządowych.

IX. Pomiar hydrometryczne

uskuteczniiono na rzece Dunajcu w czasie od 13. do 27. lipca i na Wisłoce od 22. sierpnia do 20. września 1899 przez 2 techników rządowych.

a) na Dunajcu:

1. Nowy Sącz	13., 14., 15. i 17. lipca	razem	4 pomiary
2. Melsztyn	19. lipca	"	1 "
3. Zgłobice	21. "	"	1 "
4. Komorów	24. "	"	1 "
5. Biskupice	26. i 27. lipca	"	2 "

b) na dopływie Dunajca:

6. na Białej pod Plewęcinem	22. lipca	"	1 "
-----------------------------	-----------	---	-----

c) na Wisłoce:

1. Żmigród	22. sierpnia	"	1 "
2. Żółków	25. "	"	1 "
3. Kowalowa	28. "	"	1 "
4. Skurowa	30. "	"	1 "
5. Dęboszyn	31. "	"	1 "
6. Łabuzie	2. września	"	1 "
7. Wolica	5. "	"	1 "
8. Korzeniów	9. "	"	1 "
9. Mielec	14., 15., 16. i 18. września	"	4 "
10. Gawłuszowice	20. września	"	1 "

d) na dopływach Wisłoki:

11. na Ropie w Niegłowicach	24. sierpnia	"	1 "
12. „ Jasiołce pod Jasłem	23. "	"	1 "
13. „ Wielopolce p. Brzeźnicą	7. "	"	1 "
Razem			26 pomiarów.

X. Prace hydrometryczne.

Przygotowanie materiału liczebnego dla generalnego operatu na regulację rzeki Dunajca.

XI. Załatwienie urzędowych pism i korespondencji.

Z nadeszłych do protokołu c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego w roku 1899 — 13.946 pism, sprawozdań, raportów, przypomnień urzędowych, zaprotokołowano i załatwiono 2023 exhibitów, a uskuteczniiono 9948 ekspedycji, w których mieści się 704 posyłek pieniężnych. Prócz tych 2023 exhibitów Oddziału hydrograficznego, załatwiono 65 exhibitów c. k. Namiestnictwa.

XII. Personal techniczny i kancelaryjny.

Personal techniczny składał się z dwóch inżynierów (z tych jeden od 1. lipca 1899), 2 adjunktów budownictwa, 1 praktykanta budownictwa i 1 pomocnika technicznego, którzy pobierali swe płace wyłącznie z funduszków państwowych.

Prócz powyższego personelu było zajętych 7 pomocników kancelaryjnych i technicznych przy robotach manipulacyjnych, sporządzeniu grafikonów, kopiowaniu planów, zestawieniach dat statystycznych, wykonywaniu tygodniowych map śniegowych i innych czynnościach.

XIII. Koszta służby hydrograficznej w roku 1899.

A) Wydatki poczynione przez c. k. Namiestnictwo względnie przez c. k. centralne biuro hydrograficzne na rachunek dotacji funduszu hydrograficznego:

1. Urządzenie stacyi ombrometrycznych	466	zł.	02	ct.
2. Utrzymanie „ „ „ „	193	„	79	„
3. Remuneracye obserwatorów stacyj ombrometrycznych	5.004	„	09	„
4. „ „ „ „ wodoskazowych	2.813	„	10	„
5. Ryczałty przyznane obserwatorom na pokrycie kosztów posłańca pocztowego	161	„	64	„
6. Koszta inspekcyi stacyi ombrometrycznych	7	„	29	„
7. Dyurna pomocników technicznych i kancelaryjnych	5.322	„	11	„
8. Publikacye tygodniowych raportów o obserwacyach warstwy śniegowej	465	„	60	„
9. Druki dla obserwatorów i c. k. krajowego Oddziału hydrograficznego	686	„	14	„
10. Czyny za wynajęcie lokalu, oświetlenie, opał i utrzymanie biura	1.118	„	02	„
11. Płaca woźnego	378	„	—	„
12. Zakupno przyborów rysunkowych i kancelaryjnych	270	„	28	„
13. Udział w kosztach publikacyi centralnego biura	4.594	„	80	„
14. Zakupno dzieł technicznych	232	„	61	„
15. Koszta pomiarów hydrometrycznych na Dunajcu i Wiśloce	1.766	„	54	„
16. Różne wydatki	371	„	51	„
Razem	23.851	zł.	54	ct.

Odnosnie do pozycyi 3. c. k. krajowy Oddział hydrograficzny nadmienia, że w roku 1899 przyznano:

3 obserwatorom po 6 zł.	18 zł.
181 „ „ 12 „	2.172 „
2 „ „ 16 „	32 „
115 „ „ 18 „	2.070 „
7 „ „ 20 „	140 „
35 „ „ 24 „	840 „
7 „ „ 25 „	175 „
4 „ „ 30 „	120 „

354 obserwatorom 5.567 zł.
 Rzeczywisty zaś wydatek w roku 1899 wynosił 5.004 zł. 09 ct.
 zatem wydano mniej o 562 „ 91 „

a następnie do pozycji 4 przyznano:

1	obserwatorom	po	10	zł.	.	.	.	10	zł.
87	"	"	12	"	.	.	.	1044	"
14	"	"	18	"	.	.	.	252	"
11	"	"	20	"	.	.	.	220	"
2	"	"	21	"	.	.	.	42	"
53	"	"	24	"	.	.	.	1.272	"
2	"	"	25	"	.	.	.	50	"
4	"	"	30	"	.	.	.	120	"

174 obserwatorom

3.010 zł.

Rzeczywisty zaś wydatek wynosił w roku 1899

2.813 „ 10 ct.

wydano zatem mniej o

196 zł. 90 ct.

B) Wydatki poczynione przez c. k. Namiestnictwo z funduszu wodnego:

1.	Koszta urządzenia i utrzymania istniejących wodoskazów, budowie dla ustawienia limnigrafów na Sanie w Przemyśle i na Dniestrze w Zaleszczach	4818	zł.	53	ct.
2.	Zakupno reperów żelaznych dla oznaczenia przekrojów hydrometrycznych na Wisłoce i dla wodoskazów na Dunajcu	771	„	75	„
	Razem	5.590	„	28	„
	do tego wydatki ad A)	23.851	„	54	„
	Ogółem	29.441	„	82	„

Do tych kosztów przyczynił się Wydział krajowy zasiłkiem asygnowanym odezwą z dnia 13. stycznia 1900 roku l. 2.367 (L. N. 7014/900)

10.295 „ 48 „

resztę zaś w kwocie

19.146 zł. 34 ct.

pokrył państwowy fundusz hydrograficzny i wodny.

U s t a w a

z dnia o konserwacyi zabudowań potoków górskich
w dorzeczu Skawy.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam na podstawie §. 6 ustawy z d. 4. sierpnia 1892 D. u. k. Nr. 68, co następuje:

§. 1.

Koszta utrzymania wykonanych zabudowań potoków górskich w dorzeczu Skawy mają być pokrywane:

1. z dochodów uzyskanych ze sprzedaży wikliny;
2. z odszkodowań i grzywien nakładanych za przekroczenia wodne przy tem przedsiębiorstwie w myśl §. 22 ustawy z d. 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 117;
3. z corocznych datków funduszu krajowego i skarbu państwa (dotacyi dyspozycyjnej na drobne melioracye) w ciągu lat dziesięciu od r. 1901 do r. 1910 po upływie zaś tego okresu czasu z corocznych datków konkurencyjnych stron interesowanych.

§. 2.

Wysokość corocznych datków kraju i państwa w §. 1. pod 3. wymienionych wynosić ma w pierwszych trzech latach (1901-3) bez względu na istotną potrzebę po 1000 koron czyli razem 2000 koron; w następnych zaś latach siedmiu (1904-1910) wymierzaną ma być wysokość tych datków, z przecięcia rzeczywistych wydatków w ostatnich trzech latach, z którego to powodu należy dla tych wydatków w latach 1902-1909 uzyskać poprzednio zatwierdzenie Ministerstwa rolnictwa.

Również należy w czasie od roku 1901 do 1910 przedkładać Ministerstwu rolnictwa corocznie zamknięcie rachunkowe funduszu konserwacyjnego.

§. 3.

Dla utrzymania robót, począwszy od r. 1911 mają być utworzone po myśli §. 45 ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. k. Nr. 38 w drodze administracyjnej spółki interesowanych właścicieli gruntów i innych nieruchomości a to bez względu, czy się

na to zgodzą lub nie a rozkład datków na poszczególnych członków spółek ma być uskutecznonym według postanowień §. 66. powołanej ustawy.

§. 4.

Zarząd funduszu konserwacyjnego w latach 1901 do 1910 sprawować będzie Wydział krajowy, nadzór zaś nad robotami konserwacyjnymi sekcyja samborska c. k. oddziału leśno-technicznego dla zabudowań potoków górskich.

Począwszy od r. 1911 zajmować się będą zarządem konserwacji utworzone w myśl §. 3. spółki wodne, nadzorem zaś technicznym właściwa c. k. powiatowa inspekcyja leśna w myśl postanowienia ustępu drugiego §. 19. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 117.

§. 5

Wszelkie uszkodzenia wykonanych robót i kultur są wzbrowione i karane będą po myśli §. 22. ustawy z dnia 30. czerwca 1884 Dz. u. p. Nr. 117 przez władzę polityczną.

§. 6.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi rolnictwa.

U s t a w a

z dnia uzupełniająca postanowienie §. 45. krajowej ustawy wodnej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§. 45. krajowej ustawy wodnej z 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38. zostaje uchylony w dotychczasowem brzmieniu i ma opiewać, jak następuje:

§. 45.

Ustawa krajowa postanowi w każdym poszczególnym wypadku o tem, czy tam, gdzie całe miejscowości i niwy wystawione są na powtarzające się wylewy albo inne uszkodzenia przez wodę, ma nastąpić ustanowienie spółki, choćby nawet interesowani na to się nie zgodzili, czy też o wykonanie takich budowli postarać się należy za pomocą innych środków, a w szczególności datków i zaliczek z funduszów krajowych lub gminnych.

Przy takich przedsiębiorstwach przymusowych, podejmowanych w interesie dobra publicznego na podstawie projektów technicznych zatwierdzonych przez Administracyę państwa, odpada potrzeba udzielania pozwolenia przewidzianego w §. 41.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom rolnictwa, sprawiedliwości, spraw wewnętrznych i handlu.
